

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వారపత్రిక

4 అణ్వలు
21-10-'53

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEK

సంధి విగ్రహం

కర్త. విశ్వమూల నరసింహమూర్తి

(మంత్రి - పొరణ్ణగర్బునితో)
"మనము కూడ ఈ డిలూకములవలె
నిలవర్చుచే మోసపోదుమని
నా కనుమానము కలుగుచున్నది.
తమ నిలబైతనచూ ఆలసింపకయే
వని నిక్కడనే హతమొనర్చి దము!"

"దేను, నిజం దిమంత్రీ! - నీవన్నది నిజం
నిజం! - అయినా నాదొక మాట -
ఈగింతుకు డీతడు మన-కేదెనా
అపకారం- తలపెట్టే వరకైనా-
అనుమానం తగదోయో! - స్థలచర
మలతో సమరం- ఆసన్నం
అయినదిపుడు

"అది ముగిసే వరకేతని- క్రిగంటను
కనిపెట్టుచు- యిద్దరికీ పిలిపించును
వెనుకటికొక ఎలుక కూడ -
ఈ విధముగ చేసెను కద ?

పంచపట పాంచలో
డండదొక వలపుక్కుం

ఈ వృక్షం తొట్టలోన
రోమచుడను బొదాలం
కలకాలం కాపురమండెను

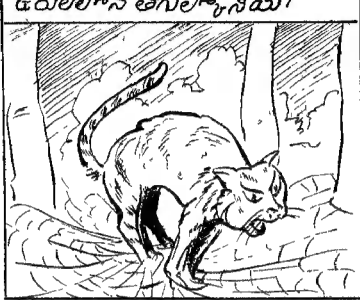
పలితుండను ఎలుక కూడ
చెట్టుకింద కలుగులోన
చిరికాలం నివసించెను.

ఇట్లుండగ ఒకరాత్రి-కొఱుడుటకెతెంచే-
చెట్టుచుట్టు పురులు పన్ని- సడిసేయక
వెడలి పోయె

వేకువనె నిదురలొచి
ఈహారాస్వేషణకై
చెట్టు దిగిన రోమచుడూ
డబిలలోన తగుల్కొనియె!

ఇది అంతా పరికించిన- పలితుడు
సంజోషంజో- పడ లోలగి పోయినన
-కలుగు విడిచి వెలికివచ్చి-
యధేభుగ విహరించెను.

కలుగు విడిచి వెలికివచ్చి- ఒడలు మరిచి కొడుచున్న-
పలితుని భుజియించుటకై- గగన వేది నెగురుచున్న-
చంద్రకుడను డిలూకమ్మ- నెలమోద వారింది.

(పలితుడు తనలో) "వో! హోహో! పుణి చేయుదు!
అటుపోయిన మార్కలం- ఇటు చూచిన డిలూకం! -
ఎటులయినా మృత్యువు తప్పదు- ముప్పు తప్పు
నుహయం చక్కగ మోచించవలెను"

సంవత్సర దండా
రు. 12-0-0
విడిపత్రిక 4 అ.

సంపుటము 46
సంచిక 7
21.10-53

స చిత్ర వార పత్రిక

Founder : K. NAGESWARA RAO

విజయ ఆశ్వయుజ శుద్ధ చతుర్దశి, బుధవారం

అన్నదమ్ములు

భాషా: టి. బి. కృష్ణారావు; భాషా శాస్త్రం:

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : శ్రీ రాజరాజేశ్వరీవారి "లక్ష్మి" లో గిరిజ.

కాలక్షేపం-శ్రీ దాసువామనరావు 2
ఘంటారావం - విక్టర్ హ్యూగో 6
చెదిరిన చీకట్లు - బి. ప్రసాద

రావు 10
జరి అంచు తెల్లచీర - రాచకొండ
విశ్వనాథశాస్త్రి 12
నా భవిష్యత్ - జి. వి. ప్రసాద్ 17
వందరూపాయిలనోటు - వి. నారాయణరావు 19
కోడకరికంలో అత్తరికం - నిట్టల

శ్రీరామమూర్తి 22
శత్రువు - ఎస్. రాజేశ్వరీరాణి 24
విజ్ఞానవిధులు - "డాక్టర్" 26
మొద్దుచెల్లాయి కథ - మంత్రవాది
ఉమాశంకర్ (8 ఏళ్లు) 28

ఇష్టం - డి. చంద్రలేఖ,
మాపల్లె - బొడ్డుపాటిరాజా 30
ముచ్చటగా ముగ్గురు - బెర్నామ్
కె. బెర్నామ్ 31

అర్థంకాని విషయం - నిడదవోలు
మాలితి 34

నైకిలో నేదాంతం - ముతికి భాగీ
రావు 35

నేమేమంద్ బాల్యం - పారుపూడి
కనకం 36

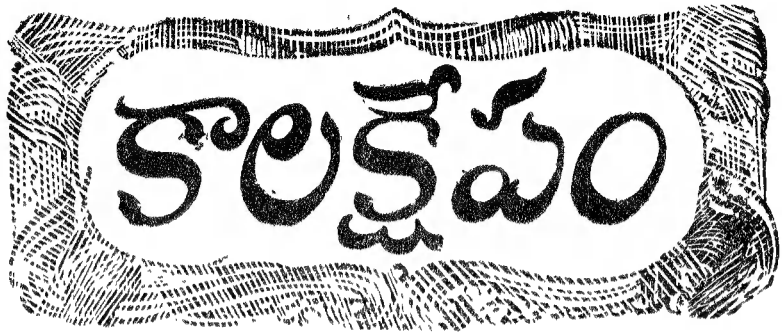
మేలుచేసిన మట్టి - గుణ్ణం వెంక
ట్రాజు 41

సినిమా 44
ప్రశ్నలు - సమాధానాలు 48

గమనిక

14-10-'53 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రిక నచిత్ర వారపత్రిక (దసరా) సంచికలో ప్రచురితమైన 'సంధి - విగ్రహం' (20, 21)లో కొన్ని అక్షరాలు పూర్తిగా తెలియకుండా పోయినవి. ఆ కారణం చేత, పాఠకుల సౌకర్యంకోసం, ఆ లోపాలను సవరించి, అదే కథాభాగాన్ని యీ వారం కూడా ప్రచురిస్తున్నాము.

—సంపాదకుడు.

అతనికి వార్షి కుల్య యగు;
నగ్ని జలం బగు; మేరుతైల మం
చిత శిలలీల నుండు; మద
సింహము జింక తెలుగు దాల్చు; గో
పిత ఫణి పూలదండ యగు;
భీష్మ విషంబు సుధారసం బగున్;
క్షీతి జన సమృత్తంబగు
సుశీల మ దెవ్వనియందు శోభిలన్.

తా|| ఎవనియందు నిష్కల్మషమైన లోకజన సమృత్తమైన సత్యగుణము శోభిల్లుచుండునో అట్టివానికి సముద్రము కాలవవలె అయిపోవును. జలమువలె చల్లగా ఉంటుంది అగ్ని. మేరువు అంతటి మహా పర్వతము ఒక చిన్న రాయివలె ఉంటుంది. మదసింహము జింకవలె మచ్చిక అవుతుంది. కోపించియున్న సర్పము పూలదండవలె నిరపాయకరమగును. భయంకరమైన విషము అమృతప్రాయ మవుతుంది.

సర్పమును పూలదండవలె మెడలో వేసి కొనగల్గిన పాము మంత్రజ్ఞులు చాలామంది ఉన్నారు. కొలది సంవత్సరముల క్రిందట ఒక పర్యాయము ఒక హతయోగి అద్భుతమైన శక్తులను పట్టిసుగా ప్రదర్శించాడు. పాపాణమును పటిక బెల్లపు ముక్కవలె నమలి మ్రొంగి వేశాడు. తామపాముకొరల నుండి పిండిన గరళమును గంగాఫలం కొబ్బరి నీరులాగున త్రాగి వేశాడు. ఖాళీ సోడాబుడ్డిని ముక్కలు ముక్కలుగా పగులగొట్టి కొబ్బరి ముక్కలు లాగున నమలి మంచినీళ్ళు త్రాగి వేశాడు. ఇతనిని పెద్దపెద్ద ఇంగ్లీషు డాక్టర్లు పరీక్ష చేశారు. అతనిచేత అనేక పదార్థములు తినిపించి అవి ఏ విధముగా జీర్ణమై పోయినవో అతని అధికావధాన అల్పావధాన పరీక్షలు చేశారు. అతడు నమలి మ్రొంగిన పదార్థము లన్నియు ఏదోవిధంగా రూపాంతరముజేసి మూత్రపురీషములలో కన్పించెను. కాని, అతడు మ్రొంగిన పాదరసముమాత్రము ఏమాత్రము జీర్ణముకాలేదు. ఏవిధమైన రూపాంతరము పొందకుండా తిరిగి

పాదరసముగానే దేహమునుండి బహిర్గతమైనది. ఈ విషయములను డాక్టరు లు శ్రద్ధగా పరిశోధించి స్వహస్తములతో సంతకములుచేసి తమ పాక్షి వాగ్మూలమును ఆహతయోగికి ప్రాసించుచున్నారు. యోగశక్తి వల్ల యిటువంటి అద్భుతకార్యములను అవలీలగాచేసి అసాధారణ ప్రజ్ఞను మాపగలవారు అక్కడక్కడ యిప్పటికిన్నీ యీ దేశంలో ఉన్నారు. పై బెప్పిన హతయోగికి Humam ostritch (నిప్పకోడి మనిషి - లేదా మానవోచ్ఛ్ర పక్షి) అని విరుదు యిచ్చారు.

యోగసిద్ధులు అనేవి ఉన్నాయి. ఈ యోగవిద్య యిప్పుడు, యీ పాశ్చాత్య నాగరికతలో, భౌతికశాస్త్రయంత్ర ప్రభావయుగంలో అభావంఅయిపోయింది. ఆయోగ విద్యకే దుర్యోగం వట్టింది. ఇటువంటి యోగశక్తి ప్రభావములను కొన్నింటిని జనానికి చూపించినప్పుడు, అటువంటి యోగులు ప్రత్యక్ష భగవదంతే సందేహములనిన్నీ, సాక్షాత్తు భగవత్సమానులనిన్నీ, కేవలం లీలామానుష స్వరూపులనిన్నీ, నిరూపించి సాహంగ ప్రజామంబు లాచరించి, వారి నెంటబడి శుక్రూష చేసి, యేవైనా కొన్ని పరమహంస క్రియలను వారివద్దనుంచి తెలిసికొనవలెననే కుతూహలంతో "భవత్కృపారసము నాపై కొంత రానిమ్ము!" అని యాచించెడి సామాన్య మానవులు చాలామంది ఉన్నారు. ఏదైనా ఒక పసరు అరికారికి పూసికొన్నట్లయితే, కోరిన ఊరికి, మనస్సులో తలచుకొని మనోవేగంతో, ఎరిగిపోవచ్చునని ఒక సిద్ధుడు చెప్పగానే, "వానిది భౌగ్యవైభవము వానిది పుణ్యవిశేష విమ్యేయిన్ వాని దవంధ్యజీవనము. వానిది జన్మము" అని కొనియాడుతూ వాని వెంటబడ్డాడు ఒక గొప్ప విద్వాంసుడైన బ్రాహ్మణ శ్రోత్రియుడు. అతడు వేదపారంగతుడు. నియమనిష్ఠాగరిష్ఠుడు. మంచి మనోనిగ్రహం

డా. వి. వామనరావు

గల గృహస్థు. ఆత్మకాంతిప్రదమైన ముక్తిహార్దమును చూపించగలిగిన దొక్కటే విద్యగాని మిగిలిన విద్యలన్నీ టక్కు టక్కు గోకర్ణ గజకర్ణ ఇంద్రజాల మహేంద్రజాల విద్యలని ఆ బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠునకు బాగా తెలుసు. ఈ తమాషా ఘోషాయి చట్టాన్ని “మీసాలపై లేని యల్లవంటి” చమత్కార మహత్కారము లనికూడా తెలుసు. అయితే నేమి? “పరమం బ్రహ్మ రహస్య”మగు ఆమరపరమ ఆసిద్ధుడు తనకు తెలియజేసేవరకు వాని పాదపూజ చేశాడు. “ఒక పస రిది యది యని జెప్పక” ఆ గృహస్థుయొక్క పాదాలకు పూసి నీయిష్టమైన ప్రణామానికి జయ “పరమేశ్వరా! అని పలాయనం కావచ్చు నన్నాడు. అటు తర్వాత ఆ బ్రాహ్మణుడు హిమాలయ పర్వత ప్రాంతాలకు ఎగిరివెళ్ళినాడు. చిట్టచివరకు చిక్కులపాలై చీకాకు పడ్డాడు. తాను చేసినపని వెట్టిపని యని వేయివిధాల పరి తపించాడు. ఆ పర్వతప్రాంతాలనుండి తిరిగి యింటికి ఎగిరివెళ్ళడానికి వివిధమైన పస రన్ను అవసరంలేకుండానే అగ్నిహోత్రుణ్ణి ప్రార్థించి సంకల్పసిద్ధుడై, స్వగృహానికి “స్వాహా వహువల్లభా!” అనేసరికి సరాసరి ఎగిరివెళ్ళినాడు. ఆసిద్ధునికంటె యీ బ్రాహ్మణుడు ఎక్కువ మత్కార్యం చేశాడు. తలవని తలంపుగా తనకు మించిన కత్తి తనలో ఉన్నదని గ్రహించాడు.

ఇంతకూ చెప్పవచ్చిన విషయ మేమిటంటే, హఠయోగులు మొదలైన సిద్ధుల వెంటబడి తిరిగేటటువంటి పెద్దమనుష్యులు ముఖ్యంగా కోరేది ఏమిటి? మంచి వ్యాపార లాభం - చక్కని సంతాన ప్రాప్తి. దేహంలో ఉన్న మేహంపోయి అరటిపండ్లు తినినా అజీర్తి చెయ్యని ఆరోగ్యం - ఆహార పుష్టి. సంసారసౌఖ్యం - యితే ముఖ్యంగా కావాలి. పిల్లలు కావాలి. కొల్లలుగా పైనా కావాలి. సంసారసౌఖ్యం అపార పూరావారంగా కావాలి. ఇతడిని బంగారం చేసే సిద్ధుడెవరైనా ఉంటే, ఆ సిద్ధుణ్ణి ఎల్లాగైనా వశపరచుకొనగల యోగసిద్ధి మనకు కావాలి. అతని వద్దనుంచి ఆ రహస్యం గ్రహిస్తే, ఎంత బంగారమైనా మనమే తయారుచేసికోవచ్చు. కాని, పితృని హాటకం చేయడం నేర్చుతామని చేప్పి నమ్మించి చాలా కితలాటకము చేసి, బంగారంవంటి గృహస్థులను బంగారు పిచ్చుకలను చేస్తామని ఆకేపెట్టి, బంగారం పిచ్చి ఎత్తించి, తమ వెంటబడి తిరిగినవారి వెండిని హరించి, వారి జోరీ భారీచేసి తమ కంటే జోగులను చేసిన యోగులున్నారు. అందువల్లనే యీ యోగ శాస్త్ర మహిమలను యోగ్యులైనవారు

“అనలు రహస్యం చెప్పనా?—

ఈ పెద్దవాళ్లంతా చుప్పనాకు లే!”

ఫాలో ఎన్. కామేశ్వరరావు (రాజమండ్రి)

బొమ్మరిల్లు కొత్త సీరియల్
రాబర్ట్ లూయీ స్టీవెన్సన్ రచించిన
డాక్టర్ జెకిల్ ఎండ్ మిస్టర్ హైడ్
(Dr. JEKYLL & Mr. HYDE)
ఆంధ్రానువాదం ఆంధ్రపత్రిక సచిత్ర పాఠపత్రికలో త్వరలో
సీరియల్ గా ప్రచురింపబడనున్నదని తెలుప సంతసించుచున్నాము.
—సంపాదకుడు.

తాతా మనవలు
ఫోటో : ఎన్. వి. కృష్ణారావు (కైకలూరు)

★ కాలక్రేపం

అణుమాత్రమైనా గణితంపై యోగవిద్యల గౌరవమువమ్ము అని నమ్మండి ముచ్చాటికీ అన్నరు. "పరకాయ ప్రవేశాదివిద్యలెల్ల" పరతత్వమును చూపించగలిగినవి కావు అని శ్రీ త్యాగరాజులవారు తృప్తికరించి వారు.

యోగవిద్యలన్నీ నిజమే అని నిర్ణయించి నప్పటికీ, అపారమైన జపతప మంత్రోపాసనవల్లనూ, జితేంద్రియత్వం వల్లనూ,

సాధించవలసి ఉంటుంది. దివ్యదృష్టి అనేది ఒక అత్యద్భుతమైన యోగశక్తి. అటువంటి శక్తిని సంపాదిస్తే ఏమిటి లాభం? ఎంతైనా లాభం ఉంది. ఆవకాయ జాడీమూత తీయకుండానే, జాడీలో యింకా ఎంతవరకు ఆవకాయఉన్నదో అవలీలగా చెప్పవచ్చు. ఎవని మనీషర్లులో ఎంత శైవం ఉన్నదో, జేబులోనుంచి శైర్విరియూ చేయకపూర్వమే విలియా చూడవచ్చు. పరీక్షహాలులోనికి

ఋంగమూతి పెట్టుకుని కిశోర్ తండ్రివున్న గదిలో కొచ్చాడు.

"నాన్నా, సిరా చాలా ఖరీదైనదా?" అని అడిగాడు.

"కాదు. ఏం, ఎందుకూ?"

"మరి మనకొత్త తివానీ మీద కాస్త సిరా ఒలకపోసి నందుకే అమ్మలిట్టించే?"

కల్లకపూర్వమే ఎంత కఠినమైన ప్రశ్నలు పరీక్షాపత్రంలో అచ్చాత్రింపబడినప్పటికీ, ఎవరికీ అందకుండా, ఏ విద్యార్థిలోనూ మూటాడకుండా పరీక్షానల్లహారాజులాగున పరీక్షాధికారి ఒంటిస్తంభం మీద మీద కూర్చుండినప్పటికీ, ఆ ప్రశ్నాపత్రంలోని ప్రశ్నలను దివ్యదృష్టిగల విద్యార్థులకు విశదమవుతూ ఉండడం విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు విస్మయంగా అయోమయంగా ఉండడం, అనేకపర్యాయములు యీ ఆధునిక యుగంలో ప్రత్యక్ష ప్రమాణంగా నిజ నిదర్శనమైంది.

ఇది దివ్యదృష్టియని విద్యార్థికార్లు అంగీకరించారు నిజమే. కాని, యిదికూడా ఒక విద్యయని విధిగా అంగీకరించవలసిన అగత్యం ఉంది. పోలీసు కాఫిలో ప్రవీణుడు కావాలంటే, అనుమానాల ఆధారాలనుబట్టి ఆ చూకీ తీయడం, మనిషి వర్తస్సును చూచి మనస్సును గ్రహించడమూ యీ విధమైన పరిశోధకవిద్యను స్కాట్లండు దేశానికికూడా వీలైతే వెల్స్ Scotland yard లో (స్కాట్లండుకిట్లా శిబిరంలో) సాధకం చేసి సిద్ధపడ్తున్నావాలి. యుద్ధతంత్రంలో సూక్ష్మచారులను తత్వీయకు చేయుటకుగాను జర్మనీలో యిది వరలోకొన్ని కాలేజీలను హిట్లరు ఏర్పాటు చేయించాడు. ఎటువంటి రహస్య తంత్రము నైనా చిదంబర రహస్యం చేయగల వేగులవాండ్లు ఆ యుద్ధకాలంలో ఉండే వారు. 1942 సం॥లో మద్రాసు నగరము నకు జపాను విమానదాడుల తుపాను వస్తుండనే భయంతో మద్రాసును ఖాళీచేసి లక్షల కొలది జనులు రైల్వేక్లి పారుసూళ్ళకు వెల్లపోయిన వార్త ఆమరునాడే జపాను రేడియోలో టోకియో నగరంనుంచి వెల్లడించారు. మద్రాసు సెంట్రలుస్టేషనులో రైల్వేవారికి లభించిన రొక్కం రెక్క కూడా జపాను రేడియో దివ్యదృష్టితో చెప్పడం

“అమ్మా, జూలోకి
కొత్తగా పెద్దపులి వచ్చిందట,
పోయి చూసిరా
వద్దా?”

“అదేమిటా, జూకి పోతా
నంటావ్, ఇంటికి రాకరాక
మీ రమణమ్మత్త వస్తేను?”

ఆనాటి జపాను సమర యోగ విద్యగా
చోడ్చగా ఉంది. ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వ
నైకికాధికార శాఖవారు రహస్యంగా
తయారుచేసిన యుద్ధ పథకములను సీలుచేసి
చాలా రహస్యంగా ఉంచుకొనియుండగా,
జపాను రేడియోవారు ఆ రహస్యమును
ఆకాశవాణి వెల్లడించినట్లుగా, ఆస్ట్రేలియా
రేడియో టూక్ గా చెప్పి వేసింది. ఆస్ట్రేలియా
ప్రభుత్వం “ఆశ్చర్యం! ఆశ్చర్యం!” అంది.

ఇంతటి యోగవిద్యా ప్రాథమిక గూఢ
చారులతో పరరాజ్యాల ప్లానులను జపాను
సంగ్రహించి సంగ్రామం సాగించింది.
కాని, తనమీదకు అమెరికావారు ఆటం
బాంబులను ప్రయోగిస్తారనే సంగతి
గ్రహించలేకపోయింది. తనవద్ద నౌక రహ-
స్యాయుధము ఉన్నదని హిట్లరు యుద్ధ
ప్రారంభంనుంచీ ప్రకల్పము లాడెను.
ఆ రహస్యాయుధం ఆటంబాంబు. ఈ ఆటం
బాంబు రహస్యం అమెరికావారిచే తిరిగి
వాటంగా చిక్కింది. అమెరికావారుకూడా
తమ ఆటంబాంబు ఫ్యాక్టరీలకవాటం బంధం
చారు. వారు ఆ కవాటంబులకు నీసంకరి
గించి నీళ్లు వేసినప్పటికీ, వారు ఏ శిష్యులకూ
ఉపదేశించకపోయినప్పటికీ, రష్యాలో
కూడా పరమాణురహస్యం ప్రవీణులచేతిలో
పరిపక్వమై ఉదజనిబాంబులకూడా బుచ్చు
దముద్రవలె ఉద్భవించుచున్నాయి.

ఇటువంటి పరమాణు సయోగ రహస్యం
సమర సమర రహస్యంగా ఉన్నదంటే అప-
హాస్యంగా ఉంది. రహస్యమైనవిద్యకూ
చీకటి వ్యాపారానికి విభేదం
విశేషంలేదు. అందువల్లనే ఆనాటి
యోగవిద్యలూ మాయవిద్యలై మటుమాయమై
లముమైపోయినాయి. లోకోపకారార్థమైన
విద్యకు శీల ఊడిపోయి అదిలోకాపకార్య
విద్య అయితే, ప్రపంచం ప్రచండం అవు-
తుంది. దేశానికి దేశానికి మధ్య తగాదాలు
తామరతంపరలవుతాయి. బించిన్ని కౌలుక
పరిహర్థగా ఉన్నప్పటికీ అది ఒక పెద్ద
సముద్రమువలె దాటరానిది అవుతుంది.
కాని, పరస్పరంగా పకోపకారచింతతో

కుసివాని మనసు క. భాగ్యేశ్వరశర్మ (బాఫ్టు)

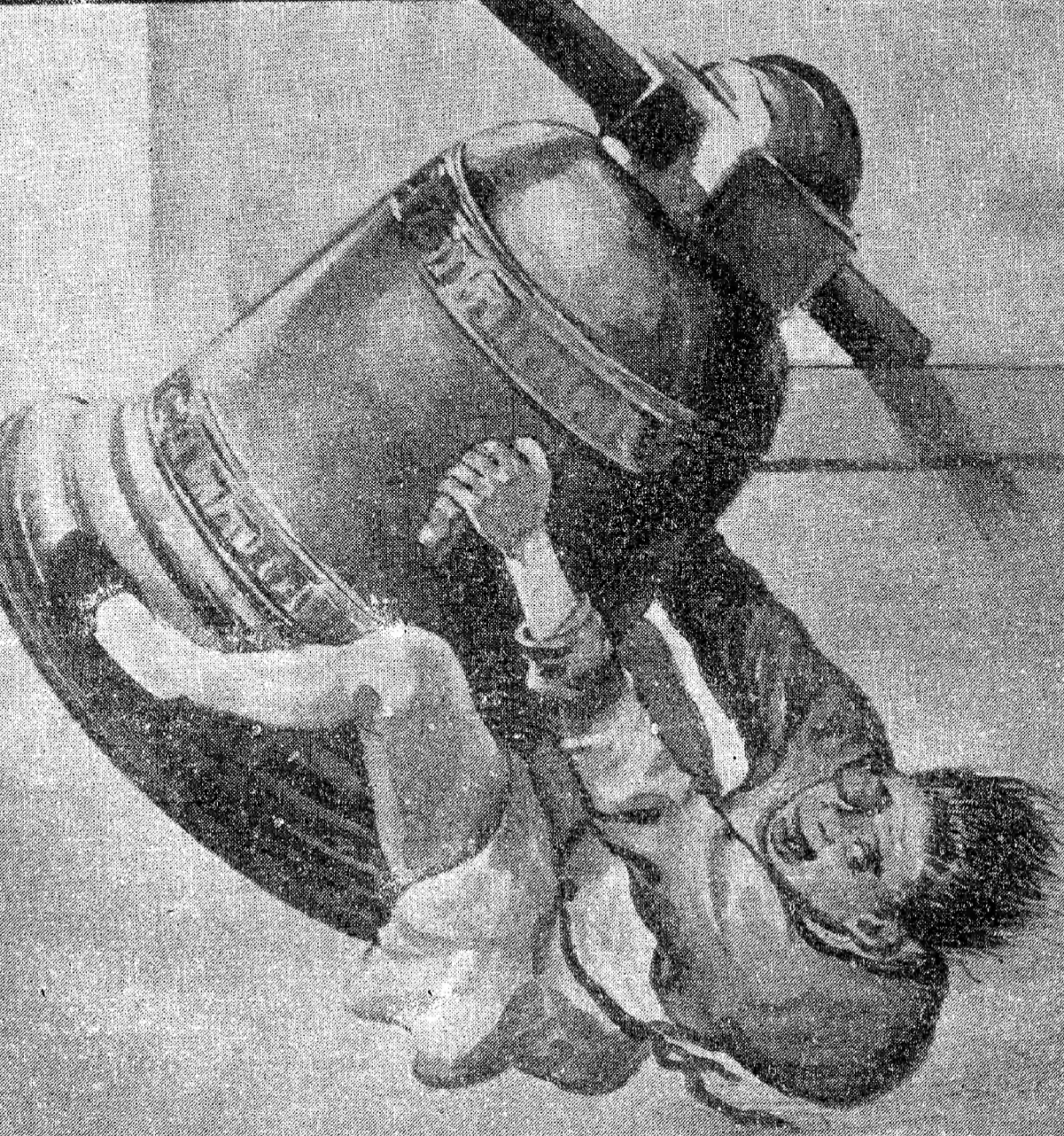
ప్రపంచం మంచిగాఉంటే దేశాలకూ దేశా-
లకూ మధ్య మహాసముద్రాలు అడ్డమున్నప్ప-
టికీ చిన్న కాల్యమాత్రమే అడ్డమున్నట్లుగా
కలిసిమెలసి ఉంటారు. జాతికి
జాతికి మధ్య అతుకుపెట్టేడికీల వారి సౌశీ-
ల్యమే. అటువంటి సౌశీల్యం ఉన్నటు-
వంటివారికి శత్రువు మిత్రుడవుతాడు. అటు-
వంటి వారికి ఆటంబాంబులు అనవసరం
అని, రాటం తిప్పతూ బాహుటంగా చెప్పిన
వాడు మహాత్ముడు.

అతనికి వార్తా కల్యయగు,
నగ్ని జలం బగు; మేరు కైల ము
చిత శిలరీల నుండు; మద
నింహము జంక తెఱంగు దాల్పు; గో-
పిత ఘటి పూలదండె యగు;
భీష్మ విశంబు సుధారసం బగున్;
శీతి జన సమ్మతంబగు
సుశీల మ దవ్వనియందు పోభిలున్.

ఘంటికారావం

(THE HUNCHBACK OF NOTRE DAME)

విక్టర్ హ్యూగో

జనవరి 6 వ తేదీ. ఆనాడు ప్రభాతవేళ పారిస్ నగర వాసులు నగరం నలుమూలలనుండి నివచిస్తున్న దేవాలయ ఘంటారవానికి మేనుకొన్నాడు. అరుగులను నలుమూలకే నగరం కోసా హాలుతో సంచలితమయింది. అయితే ఈ కోసా హాలు నికి చరిత్రకెక్కిన పోతు వేదీలేదు. తిరుగుబాటు జరగలేదు. రాడి జరగలేదు. ఫ్లాండ్స్ నించి రాయబారులు వచ్చినది తెంతు రోజులకింగిలు. ఫ్రెంచి రాజకుమారునికి ఫ్లాండ్స్ రాకుమార్తెతో వివాహం ఏర్పాటు చేయడాని కొన్యాగు రాయబారులు. మహా రాజులునుగాని, ఫ్లాండ్స్ రాజవంశం పట్టాగల సుగుప్తును లోలోపలే ఆదాయగని, బోరోఫ్స్ కార్డినల్ రాయబారులకు హోరుమని వర్తం కురిసేసమయంలో వింగు చెశాడు. కాని నేటికోలా హాలునికి ఆ రాయ బారిం కారణంకారు.

పారిస్ నగరవాసులకు ఈగోసన గెంతు విధాల పంతుగ: శ్రీస్తుదేవుడు ఆవతరించిన :

సభివార్త మేల్తే దివ్యజ్ఞానులకు తెలియవచ్చినది జనవరి 6 వ తేదీని. గెంబోద వికారుల పంతుగ. వికారులందరూ చేరి 'మార్గో గ్రేసరు' ఒక్కటి ఎంచుకుని ఉత్సవం జరుపుకుంటారు ఈగో సన గ్రీస్ మైదానంలో బాగుంగాకాలుస్తారు. న్యాయస్థాన ప్రాంగణంలో నాటక మొకటి ప్రదర్శిస్తారు.

ఉదయమే ఇళ్లు, అంగళ్లు మూసే నగరవాసులు విధులలో సంచరించే సారంభించారు. గ్రీస్ మైదానం, న్యాయస్థాన ప్రాంగణం కిటికీలూడుతున్నాయి. నాటకానికి ఫ్లాండ్స్ రాయబారుల్ని ఆహ్వానించారని తెలియవచ్చింది. అక్కడే మార్గో గ్రేసరుని ఎన్నికకూడా జరుగుతుంది. అందువల్ల ప్రజలు ఎక్కువగా అక్కడే మూసుతున్నారు.

విక్టర్ హ్యూగో

విక్టర్ హ్యూగో పంపొమ్మదన శతాబ్దానికి చెందిన ప్రసిద్ధ ఫ్రెంచి రచయిత. హ్యూగో నాటకాలు, నవలలు ఫ్రెంచి సాహిత్యంలో నాగు సంభించిన నూత్ని తెలుస్తాన్ని ప్రతిబింబింప చేస్తాయి. అప్పటికి సాంప్రదాయ స్థితిమైన సాహిత్యం ననుకబడే 'రొమంటిక్' సాహిత్యం ఉత్కృష్ట దశలోకి వచ్చింది.

హ్యూగో 1802 లో జన్మించాడు. అతని తండ్రి సెహో లియన్ సైన్యంలో సైనికాధికారి. తండ్రితో ఎల్పా, కార్నిక్, నేపుల్స్, మార్షిడ్లలో బాల్యం గడిపాడు. తరువాతి పారిస్ లో విద్యాభ్యాసం. 15 వ యేట పారిస్ లో కవితారచన పోటీలో బహుమతి పొందాడు. తిరిగి గెండ్లేష్ లో ప్రతీకలు నడిపిన పోటీ లలో అనేక బహుమతులు గడించాడు. 22 వ ఏట అతని కవితా సంపుటి ప్రచురించబడింది. అది మొదలు నవలలు, నాటకాలు, పద్యాలు, కావ్యాలు అసంఖ్యాకంగా రచించే సారంభించాడు. వీనిలో హాంబర్ట్ ఆఫ్ నాటర్ డామ్ (నాటర్ డామ్ చరిత్ర) చెందిన గూలివాడు అసంఖ్యాకం 1831 లో రచించబడింది. ఈ నవలలో హ్యూగోకి అంతర్జాతీయఖ్యాతి లభించింది. 1841 లో ఫ్రెంచి సాహిత్యానికి, 1848 లో ఫ్రెంచి రాజ్యాంగ పరిమత్తస్థానం ఎన్నుకోబడ్డాడు. లూయీ నెహోలియన్ పరిపాలన నెదర్ల తిరుగుబాటు చేసిన వీరులలో హ్యూగో ఒకడు. ఒక తిరుగుబాటులో వాల్గాని విఫలమైనందున అతడు బ్రసెల్స్ నగరానికి పారిపోవలసి వచ్చింది. తరువాతి మూడువ సెహోలియన్ చిక్కుకరరిత్యం ప్రకటించబడింది. హ్యూగో ఛానెల్ ద్వీపాలలో

న్యాయస్థానభవనంలో ఒక పెద్ద సభామందిరం ఉంది. ఇంతి పెద్దమందిరం ప్రపంచంలో మరక్కడా లేని ప్రతీతి. అయినా ఈగోసన మందిరం ప్రపంచం ఆతిథ్యం. మొదలమె కిటికీలలోనుంచి మానేసారికి అక్కడి జనసమూహం, ఒక మహా సాగరంలా కనపడుతుంది. అయినాను విశాల సాగరాలనుండా వచ్చి చేరజనాన్ని చూస్తే, అయినాను సజీవనదులు మహాసాగరంలో కలుస్తున్నట్లునిపిస్తుంది. ఎప్పటికప్పుడు కొత్తిగా వచ్చిపడుతున్న జనప్రవాహంతో సాగరం కలలోలితమై తరంగాలు ఒనించినట్లు జన సమూహం కదలాడుతున్నాయి. ఈ సాగరతరంగాలు స్తంభాల నోరసేకొని కుడ్డాలను తెక్కి, నేలనులను మట్టే ఉరుకులు

న్నాయి. పురాతన శిల్ప ప్రభావాన్ని ఎల్లడూ ప్రదర్శిస్తున్న సభామందిరం మ్యూజింగంలోకల సోపాన పంక్తులనుండి సందులలోని కురికి జలపాతాలవలె జనం దిగుతున్నాడు. ఆ విశాల మందిరంలో ఉన్న

విస్తున్న జనసమూహం అపారం. మ్యూజింగు ప్రభుత్వ సేనికులు జనం దోహాన్ని అరికట్టడానికి వృగా యత్నాలు చేస్తున్నారు.

ప్రతి గవాక్షం, ప్రతి స్థూరం, ప్రతి అవకాశం, మిథలు, ఇల్లకప్పులు అన్నీ జనంతో నిండిపోతున్నాయి. ప్రపంచం అందరూ విభ్రాంతులై ప్రసాదమాహాన్ని గమనిస్తున్నారు. కన్నులు చెరిచాతున్నాయి. చెవులకు ఒకే ఒక్క ఘోష అప్పు మరగి పని రావలసిలేదు.

సభామందిరమంతలా ప్రహేళికపైన విడు స్తంభాలున్నాయి. నాలుగు స్తంభాలకు ముగ్గు తళతళి మరిసే ఆభరణాలతో నిండిన అంగళ్లున్నాయి. మూడు స్తంభాలవద్ద అరిగి పోయిన బల్బులు కుర్చీలు వున్నాయి గోడలపైన ఆదనంచే

ప్రవాసం గడపవలసి వచ్చింది. ఈ ప్రవాసకాలం అతడికి రచన కుపయోగపడింది. 1870 ముట్టడిసమయంలో తిరిగి పారిస్ వచ్చాడు. జాతీయ శాసన సభకు ఎన్నుకోబడ్డాడు. అప్పటికి హ్యూగో ఖ్యాతి ఖంభండాంతరాలకు వ్యాపించింది. 1876 లో సెనెటర్ అయినాడు. వృద్ధాప్యంలో కూడా హ్యూగో రచనా పాటవం వీసంకూడా సన్నగిలేదు. హ్యూగో జీవిత కాలంలోనే అతని రచనలను లక్షలాది యూరోపియన్లు చదివేవారు.

1885 మే 22 వ తేదీన హ్యూగో మృతిచెందాడు. అప్పుడు దేశం అతడికి అసమానమైన గౌరవమర్యాదలతో అంత్యక్రియలు జరిపింది.

"ఘంటారావం" అను శీర్షికతో తెలుగు పాఠకలోకానికి సమర్పించబడుతున్న "హాంబర్ట్ ఆఫ్ నాటర్ డామ్" అను నవలలో విక్టర్ హ్యూగో 15 వ శతాబ్దపు సాంఘిక రాజకీయ వ్యవస్థను కళ్ళకు కట్టినట్లు చిత్రిస్తాడు. మనవ ప్రకృతి లోని సహజ సౌందర్యాన్ని ఒక వంక చిత్రిస్తూ, సామాజిక జీవనంలో మూఢ విశ్వాసాలవల్ల ఉప్పుతిట్టి వికృతి పరిణామాలను దుర్లభనలను మరొకవంక నిరూపిస్తాడు. ఆనాటి ఫ్రెంచి శిల్పస్మృతిలోని అమానుషమైన కౌసనాలకు లోబడి సామాన్య ప్రజానీకం ఎలా పీడింపబడిందో, దీనివల్ల మనుష్యుల మానుడు జీవనానికి ఎంతటి అవకృతి జరిగిందో నిరూపిస్తాడు. క్రైస్తవ మతానుయాయుల అవృత్యలను క్రైస్తవతత్వ దేవాలయ ఘంటాని నాదంతో ప్రతిగలిగి ఘోషిస్తున్నదని యూరప్ ఖండాని కంటకి చూపాడు హ్యూగో. ఈ నవలను ఆంధ్ర దేశానికి అందించేయగలుగుతున్నందుకు అనందిస్తున్నాం.

మంటా రావం

నేటివరకు ప్రాన్స్ దేశాన్ని పరిపాలించిన మహారాజుల చిత్రాలు శిల్పాలూ అలంకరించబడి ఉన్నాయి. కిటికీల తలుపులు ఊర్ధ్వ గవాక్ష ఫలకాలు అనేక వర్గాలలో మెరిసిపోతున్నాయి. మందిర కుడ్యాలు, చిత్రాలు, స్తంభాలు అన్నీ స్వర్ణనీల వర్ణాలలో మేళ విించబడినాయి.

ఆనాడు విభ్రాంతి కలిగించిన ఈ మహామందిరం నేడు (రచయిత జీవితకాలానికి, అనగా 19 వ శతాబ్దానికి) లేదు. 1618 లో ఇది దగ్ధమైపోయింది. ఇందుకు కారణం నాలుగో హెన్రీ హత్య. ఆ హత్య జరిగివుండకపోతే, హత్యా నేరవిచారణకు సంబంధించిన పత్రాలు ఈ మందిరంలో పదిలపరచవలసిన అవసరం లేకపోయేది. అవి ఇక్కడే పదిలపరిచినందువల్ల ఆ పత్రాలను నాశనం చేయగోరిన వారు 1618 లో మందిరాన్నే అగ్నికాహూతి చేశారు. "అడుగు పెడల్పు, అడుగున్నర పాడవుకల ఒక అగ్ని శిఖ ఆకాశాన్ని చీల్చుకొని వచ్చివడింద"ని, అందువల్ల మందిరం దగ్ధమైపోయిందని కొందరంటారు. ఏమైతేనేం, ఇప్పుడు ఆ మందిరం లేదు. తిరిగి దాన్ని పునరుద్ధరించడానికి అనేక యత్నాలు జరిగాయి. కాని పూర్వోభావ ఎవరూ పునరుద్ధరించలేకపోయారు. మందిరంతోపాటు చరిత్ర ఘట్టాలను జ్ఞప్తికి తెచ్చే అనేక శిల్పాలు, వేదికలు ఇప్పుడు లుప్తమైపోయినాయి.

చతురశ్రాకారం కల ఈ మందిరంలో ఒక చివర పెద్ద పాలరాతితిన్నె ఉంది. ఇది ఏకశిలాఖండం. మరొక చివరగోడ నానుకుని ఎత్తున కట్టిన ఒక పెద్దవేదిక ఉంది. ఈ వేదికకు వనుక చిన్న ద్వారం. ఈ ద్వారంనుండానే అతిథులువచ్చి వేదిక నలంకరిస్తారు.

పాలరాతి తిన్నెపై నాటక ప్రదర్శనం జరుగుతుంది. తిన్నె వనుకభాగంలో చెక్కలతోకట్టి పరదాలతో కప్పి చిన్న గది ఒకటి తియారడేశారు. ఎత్తైన ముందుభాగం రంగస్థలం. గదిలోనుంచి రంగస్థలానికి రాకపోకలుమాత్రం బహిరంగమే. మధ్య నిచ్చిన దియ్యబడి ఉంది.

పన్నెండుగంటలకుగాని నాటకం ప్రారంభం కాదు. రాయ బారులరాక ఆలస్యమాతుంది. అందువల్ల జాప్యం జరుగుతుంది.

మందిరంలో చేరిన వేలాది ప్రజలు ఉదయంనుంచి వేచి వున్నారు. కొందరు తెల్లవారకముందే చలిలో గజగజలాడుతూ వచ్చి మందిర ప్రాంగణంలో కామకున్నారు. క్షణక్షణానికి సమాహం పెరుగుతూనేవుంది; జరుగుతున్న జాప్యానికి ప్రజల విసుగుదల హెచ్చుతూవుంది. సహనం తగ్గి తగవు లెక్కువ కాసాగి నాయి. అల్లరి పెరుగుతూ వుంది. మధ్యమధ్య అందరూ పొలికేకలు పెడుతున్నారు. ప్లాండ్స్ రాయబారులవల్ల దూషణతిరస్కారాలు వినరాసాగినాయి. మధ్యమధ్య నడయాడుతున్న విద్యావంతులు నిరసనతో నవ్వుతున్నారు. సామాన్యజనం మొరటుహాస్యాలుకు దిగుతున్నారు. ఒకడు ఒక కిటికీనెక్కి గాజుతలుపు బ్రదలుకోట్టి గుఱాసనం ఏర్పరచుకున్నాడు. అతడిని చూసి మరికొందరు కిటికీల నెక్కినారు. కిటికీల నెక్కినవారు ఇటు మందిరంలోనివారితోనూ, అటు ప్రాంగణంలో నిలిచిపోయినవారితోనూ నవ్వుతూ పేలుతూ సంభాషణ సాగిస్తున్నారు.

"ఓహో! మవ్వప్ప దొచ్చావోయ్! కాళ్ళు ఎక్క చానించావ్?"

"అబ్బ! నాలుగు గంటలనించి నిలబడుతున్నా నిక్కడ. నా పాదాలు దేనిమీద ఆనుకున్నాయో నా కివ్వడు తెలియడంలేదు."

"కిందటి తడవ నాటకం మీద చూశారా? అంగులో పాట రంత చక్కగా ఉన్నాయి!"

"అవును. రాజుగారు డబ్బునందులు దిమ్మరించారు."

"అవును. డబ్బు దిమ్మరించ కించెస్తారు? మన సామ్య..."

"దైవప్రార్థనకోసం వేలు గుమ్మరించలేదా?"

"వేలు గుమ్మరించకపోతే రాజుగారి ఆరోగ్యం ఎల్లా కాపాడం?"

పకాలున కొందరు వినగబడి నవ్వాడు.

ఇలాగ ప్రసంగాలు సాగుతున్నాయి. ఇంతలో అతికాయుడైన ఒకడు ముఖమల్ దుమ్ములు ధరించి తిచ్చాడుతూ కనపడిగానే కొందరు చేతులెత్తి చూపుతూ గెలిచేవారు. అతడు తిప్పించుకుని గుంపులో కలిసిపోయాడు.

"అబ్బబ్బ! చదువుకున్నవాళ్ళుకూడా అందరితో సమానం గా పేలిపోతున్నారే."

"ఓ హో హో" అంటూ జనం పగిలబడ్డారు.

తిన్నె వద్ద బాండ్ మోగింది.

"ఎవరో"

"పుస్తకాలమేల్లె వాళ్ళు"

"వీళ్ళ పుస్తకాలు తిగలబెట్ట"

"నోరుముయ్యండి"

"సేవ"

కోలాహలం మితిమీరుతోంది.

"ఇవాళకూ డా ఈ మంత్రాలేనా?"

"మన పంపగరొజునికూడా వీళ్ళ నొడవేమిటి—తన్ని తగిలేయ్యక."

"బుల్లన్నీ పోగుచెసి చలిమంట పెట్టాలి"

"విదవకాలం వచ్చింది"

"అడుగో ఘాదరీ"

"రాత్రి ఎన్నిబుట్లు ఖాళీచేశాడో"

"జూదంలో ఎంతి కడిగేసుకున్నాడో."

"ఫిరంగులు పుగ్గాయ ఇంకా లోక మేమిటి! అంతానిక వచ్చింది."

గడియారం పన్నెండు ఊగింది. అంతటా నిశ్శబ్దం అవరించింది.

అందరి తలలూ సింహద్వారంవైపు తిరిగాయి. తిరవాత అతిథులవేదికవైపు చూశారు. అక్కడ ద్వారం మూసేవుంది. వేదిక నిర్జనంగానే ఉంది. రంగస్థలంకూడా ఖాళీగా ఉంది. ఇంక ప్రజలకు ఓర్పు నశించింది. "నాటకం! నాటకం!" అని కేకలు వేయ నారంభించారు.

"సిపాయిని తన్నండి ముంగు" అన్నారు కొందరు.

"అవును. పట్టుకోండి. ముంగు కౌపూవారల పని పట్టించండి."

ఘోష మిన్ను ముట్టింది. కౌపూబాద్లు ప్రాగభయంతో గోడలమూల నక్కారు.

ఇంతలో రంగస్థలంవద్ద చలనం కలిగింది. తర తొలగించుకుని ఒకడు రంగస్థలంమీదికి వచ్చి నిలబడ్డాడు. మళ్ళీ మందిరంలో నిశ్శబ్దం అవరించింది. రంగస్థలంపైన నిలిచిన పురుషుడు గజగజ వణుకుతూ వొంగివొంగి ప్రేక్షకులను అభివాదం చేశాడు. ముఖానికి తగని పెద్దగడ్డం, గడ్డం మూసివేయగా మిగిలిన ముఖంలో

ఎర్రనిరంగూ, జూపిటర్ వేషం చూసేసరికి ప్రజలు ప్రశంసలు లైసారు. సేపాయిల ప్రాణాలు దక్కాయి.

2

వేషం చూడగానే తృప్తిచెందిన జనానికి అతడి మాటలు వినే సరికి తిరిగి ఆవేశం వుట్టింది. “రాయబారులు రాగానే నాటకం ప్రారంభమౌతుంది” అని అతడు ప్రకటించాడు.

“పిల్లడు, వెంటనే మొదలెట్టు” అని శేకలు చెలరేగాయి. “జూపిటర్ ని దిగలాగండి. తన్నండి” అని శేకలు వేశారు. జూపిటర్ వేషధారి భయంపల్ల తడబడ్డాడు. ఏమి చెప్పాలో తోచలేదు. నాటకం ప్రారంభించకపోతే ప్రజలు చీకెస్తారు; ప్రారంభిస్తే కార్తీసలో తూముంచడు.

ఇంతలో ఒకడు రంగస్థలాన్ని సమీక్షించి వేషధారిని పిలిచాడు.

“జూపిటర్ నాటకం మొదలెట్టు. కార్తీసలో కోపగించకుండా నేను చూస్తాను. భయంలేదు. జనం కోరిక మన్నించి మొదలుపెట్టు” అని బిగ్గరగా చెప్పాడు. వేషధారి ఒక్క నిశ్వాసం విడిచి “అయితే నాటకం ప్రారంభమౌతుంది” అని ప్రకటించాడు. వెంటనే మందిరమంతటా చప్పట్లు మారుమ్రోగాయి. వేషధారి పరదాలోకి తప్పకున్నాడు.

ముందుకువచ్చిన పురుషుడు తిన్నెకింద నిలబడి జనాన్ని కలయచూశాడు. ముందు బల్లలవద్ద కూర్చున్నవారు అతని వంక చూసి ఏదో మాట్లాడుతున్నారు. అది గమనించి అతడు మెల్లిగా వారిని సమీక్షించాడు. ఇద్దరు స్త్రీలు మాట్లాడుతున్నారు.

“ఈ నాటకం కథేమిట?”

“జూపిటర్ వేషం వచ్చిందిగా, ఏదో గ్రీక్ దేవతలకి సంబంధించిన కథ కాబోలు.”

“నిరుడు వేసిన నాటకం బాగుంది.”

అతడు ధైర్యం చేసి మాట కలిపాడు “ఇది మాడూ బాగుంటుంది.”

“నిజం గా?”

“అవునుండి. ఇదో కొత్తరకం నాటకం. బలేగా ఉంటుంది”

“ఇందులో ప్రేమపాట లుంటాయా?”

“అతే! అలాటిది కాదు. ఇది నీతి బోధిస్తుంది.

“ఇంతే!”

“అయితే! బాగుంటుంది. ఇది నేనే రచించాను”

“ఆ!” ఇద్దరు స్త్రీలూ ఒక్కసారి అన్నారు ఆశ్చర్యంతో. కవీశ్వరుడు వెన్ను విరుచుకుని ఒక్కసారి చూశాడు.

“మీ పేరు?”

“పీర్ గింగ్లర్”

జూపిటర్ పరదాలోకి తప్పకుని ఇంకా రాలేదు. ఇంతకు ముందే నాటకంకోసం అల్లరి చేసిన జనం ప్రారంభమౌతుందిని తోచే సరికి కిమ్మనకుండా ఊరుకున్నారు. కాని ఎంతసే పూరుకుంటారు. మళ్ళీ అక్కడక్కడ కొందరు శేక లారంభించారు. “జూపిటర్! తెరమెత్తి ఊడిపడవోయ్” అని అరుస్తున్నారు.

“నాటకం! నాటకం” అని మళ్ళీ శేక లారంభంకావడంతో వెంటనే తెర లేచింది. రంగులు పూసుకొని నలుగురు పరదాలో నించి వచ్చారు. వరుసగా నిలబడి ప్రేక్షకులకు వొంగి వొంగి ఆభివాదం చేశారు. ప్రజలు చూర్ఛాసం చేశారు.

వెనుకనుంచి వాద్యసంగీతం ఆగిపోయింది. నాటకం ప్రారంభమయింది. నటులు నాందికి ఉపక్రమించారు. కాని ఏనేచెవరు? అందరికీ వారి దుస్తులపైనే దృష్టి. నలుగురి

దుస్తులూ సగం తెలుపురంగులోనూ సగం పసుపు పచ్చని రంగులోనూ ఉన్నాయి. అయితే ఒకరి దుస్తులనిండా బ్రాకెట్ అలంకరణ ఉంది. ఒకరిదుస్తులు పట్టువి. ఒకరివి ఉన్ని దుస్తులు. మరొకరివి లీనెన్ తయారైనవి. ఇద్దరు స్త్రీలు, ఇద్దరు పురుషులు. ఒకరి కుడిచేతిలో కత్తి, ఒకరిచేతిలో బంగారు తాళపు చెవులగుత్తి, మరొకరిచేతిలో తాను, ఇంకొకరి చేతిలో త్రవ్వపాక ఉన్నాయి. ఇంకా ఎవరి చేపేషమా బోధపడకపోవచ్చునని కొబ్బోలు వారివారి దుస్తులపైన ఇలా పెద్దపెద్ద అక్షరాలు వుట్టించుకున్నారు: “నాపేరు సామంతరాజరికం,” “నాపేరు మత ప్రచారం,” “నాపేరు వాణిజ్యం,” “నాపేరు కృషి.” మతం, కృషి పురుషులు; రాజరికం, వాణిజ్యం స్త్రీలు. పురుషుల దుస్తులు మౌకాటివరకున్నాయి. స్త్రీలదుస్తులు పాదాలనంటుతున్నాయి. వాణిజ్యంతో కృషి, మతప్రచారంతో రాజరికం చేతులుకలిపి ప్రస్తావన పలుకుతున్నారు. నలుగురి మధ్యా ఒక ‘బంగారు చేప’ ఉంది. భువిలోకల్ల సుందరిఅయిన యువతి కీ ‘బంగారు చేప’ను బహూకరించాలని వారి ఆశయం. నలుగురూ విశ్వమంతా చుట్టి భువనసుందరికోసం గాలిస్తున్నారు. జేతజేతల రాకుమార్తెలు, సుందరీమణులు వచ్చారు; కాని వారెవ్వరూ నచ్చలేదు. చివరకు విసిగి వేసారి, అలసిపోయి నలుగురూ ఒకచోట విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు.

కథ నడక బాగానేవుంది. కవిత, ప్రసంగవిధానం, ఉత్పేక్షలు, అలంకారాలు ప్రవాహంలా దోరిపోతున్నాయి. అయితే ప్రేక్షక సమాహారంతోకీ గింగ్లర్ చూపుతున్నంత శ్రద్ధ మరెవ్వరికీ లేకపోయింది. కన్నార్పక చూసి చెవులాగి తజేకంగా ఆలకిస్తున్నారు. నాటకారంభంలో ప్రేక్షకుల చూర్ఛాసాలు అతిడి చెవులలో మ్రోగుతున్నాయి. నటీనటుల పట్కులలో తనభావాల మందిరమంతటా వ్యాపించడం చూసేసరికి కవీశ్వరుడు తనవయస్సు దొరుకున్నాడు.

కాని కవీశ్వరుని తన్మయానందం ఆట్టేసేపు నిలవలేదు. ఒక వికారి గుంపులోనుంచి చెదరివచ్చి అతిథుల వేదిక పీఠానికి క్రింద ప్రేలాడుతున్న ఒకానొక శిల్పవిశేషంపై నెక్కి కూర్చున్నాడు. కూర్చుని ప్రేక్షకుల తలలమీదనుంచి చేతులుచాపి “అయ్యా భిక్షం, బాబూ భిక్షం” అని అరుచ నారంభించాడు. కవీశ్వరుని కవితవ్య సౌందర్యం గ్రహించలేక నటులవైపు చూస్తోన్న ప్రేక్షకుల దృష్టి వికారివైపు మళ్లింది. నటీనటుల ప్రసంగం నిలిచిపోయింది. వికారిని చూసి ప్రేక్షకులు నవ్వు నారంభించారు. పక్షి సంతతి గుడి గూడిన వృక్షంపైకి తుపాకి శేల్వీసల్లయితే సంభవించే కల్లోలం చూసినవారికి ఇప్పుడా మందిరంలో ఘరిశ్శితి సులువుగా బోక పడుతుంది.

“అర వీడిమాటు చేతికి కట్టుకట్టాడే.”

“నిన్ను కాలికి తగిలినదెబ్బ ఇవాళ చేతిమీది కెక్కిందోయ్.” ఈరీతిగా కొనసాగిన ప్రసంగాలలో అందరూ నాటకాన్ని మరిచిపోయారు. ఒక దొక్క కాసు విలాసంగా పైకి విసిరాడు. కట్టుకట్టుకున్న చేతితోనే వికారి నేర్పుగా అందుకున్నాడు.

కవీశ్వరుడు ఇంతలో లేరుకున్నాడు. “ఎందుకొకడంకొకానివ్వండి” అని బిగ్గరగా అరిచి నటులకుస్తాడు చేశాడు. నటులు ఈనూరు గొంతుచించుకుని ‘చదవ’ నారంభించారు. కవి నెవరో భుజం తట్టినట్లయింది. వసుతిరిగి చూశాడు.

“ఇంకావుందా నాటకం?”

“అయిపోయిందా?”

కవికి రోషం వచ్చింది. పళ్లు పటపట కొరికాడు. నటుల

(కెసి-వ పేజీ చూడండి)

చెదిరిన చిక్కట్లు

ఆ సాయంత్రం రామారావు చాలా హుమారుగా నడిచి వస్తున్నాడు. గుప్పుగుప్పుమని సిగరెట్టు పొగ ఆతని పెద పులని చీల్చుకు వస్తోంది నీమ్ ఎంజన్ లా. ఆ స్నిగ్ధ మేఘాలలో ఏవో నీలాలమేడలు ప్రస్ఫుటంగా ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. అతని కుతుగూర, దక్షిణానా స్తంభా విన్నాణమైన కోయంబత్తూరు చీర మిలమిలా మెరుస్తోంది అప్పుడే వెలిగిన విద్యుద్దీపాల మసక కాంతిలో.

ఆనాడు అతను సాధించిన ఘనవిజయం...తన ఆర్థాంగ అక్ష్మికి...శిశికి... ఒక చీర కొనడం. అదేమంత పెద్దవిషయం కాక పోవచ్చు కొంతమందికి. కాని అతనికి మాత్రం చాలా పెద్దవిషయమే.

ఒక చిన్న పట్టణంలో...ఒక చిన్న కంపెనీలో... ఒక చిన్న గుమాస్తాగా పనిచేస్తున్నాడు ఆ రామారావు. అతని కొచ్చే జీతం గూడా...చాలా "చిన్న"దే. అందుచేతే, పది పానురూపాయలు పెట్టి ఒక చీర కొనడం అతనికి చాలా పెద్దవిషయం... అప్పటికి శిశి కాపరానికివచ్చి నాల్గేళ్ళయినా, తను ఒక్క చీర కొనలేదు. అంతా ఆమె ఇంకో వింగా గడిపేసింది. శిశి తల్లిదండ్రులు కలవారు అవటంవల్లా, వారికి ఒక్క శిశి తప్ప వేరే ఆదనంతానం లేకపోవుటవల్లా, శిశి పుట్టింటి కెల్లినపుడల్లా వలసిన చీరలు తెచ్చుకొనేది. అసలు శిశి ఇంతకన్నా గొప్ప సంబంధమే చెద్దామని తల్లిదండ్రులు అనుకున్నారు. కాని శిశి పట్టుదలవల్లనే ఆమెకి రామారావుకి పెళ్ళయింది. ఇతనికి వచ్చే నలభైఅయిదు

రూపాయలతో చాలీచాలని సంసారం ఒడుదుడుకులతో సాగిపోతోంది.

ఇంతకి! రామారావుకూడా ఒక స్త్రీకి భార్య! ఆమెను సంతోష పెట్టడం అతనివిధి. కాని ఆశకుడు—తన ఆశకతకి అతడు తనలోతానే చాలా కుమిలిపోయాడు. ఇంతేనా...తన బ్రతుకని!

బి. వి. ప్రసాదరావు

ఆఖరుకి నిశ్చయించేడు. ఎలాగైనా తప్పకుండా యీపండగకి ఒక చీర కొనాలని. అయితే యీలక్ష్యం చేరడానికి అరునెలలు ముందునుంచి అతను ప్రయత్నం చేశాడంటే—ఆశ్చర్యపడవలసిన అవసరంలేదు. ఈఅయిదేళ్ళ పుడ్యోగంలోను..అతను ఒక్క కానీకూడా మిగుల్పుకోలేక పోయాడు. ఎప్పుడు చూసినా బాకీలకే చాలేదికాదు ఆ తెచ్చినజీతం.

ఆవిధంగా పది పానురూపాయలు మిగిల్చి ఒక చీర కొన్నాడంటే...సాంసారిక ఆర్థిక రంగంలో...నిజంగా అతను ఘనవిజయం సాధించాడన్నమాటే. ఇంకొక అక్క ఇతను వేసినన్ని పానులు, అమలుపాచి నన్ని ప్రజాశీకలు ఏకేంద్రప్రభుత్వ ఆర్థికమంత్రి కూడా చేసివుండడు.

అతని పెదవులపై చిరునవ్వు వెలిసింది. నుదుటిపై చెమటబిందువులు గాలికి అల్లలాడుతున్నాయి. 'నా ప్రయోజకత్వానికి శిశి చాలా సంతోషిస్తుంది. అనేకవిధాల అభినందిస్తుంది.' అని వివిధభంగిమలని

తనరుజేస్తూ అతని హృదయం ఉబ్బొంగిపోయింది. హృదయోద్యోగంలో చిన్న కవితాతరంగం లేచింది. అతని కండ్లయొద్దుట సోమిదేవమ్మను తలచుకుంటున్న ప్రవరాఖ్యుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. పట్టలేని ఆదేశం పరుగులు వారింది.

"అనుకూలవతి నాదు మనసులో వర్తించు శిశిబాలమది నెంత సంతసించు" అని ఒక చిన్న హునిరాగం కూడా తీశాడు.

మెల్లిగా పార్కు సమీపించాడు. చల్లని మలయూరు తంపువులచెట్లమీదుగా కమ్మగా వీస్తోంది. అలిండియా రేడియో విజయవాడి కేంద్రంవారి రికార్డు సంగీతం చాలా హాయిగా వినిపిస్తోంది.

"ఇదా మనదేశం
ఇదా భరతదేశం"
చాలా high style లో పోతోంది ఆ స్వరం...

కాళ్ళు వేగం తగ్గించి మెల్లగా నడవ ప్రారంభించాయి. మెదడు మృదుమధుర సంగీతాన్ని ఆస్వాదిస్తూ మైమఱచింది.

అయితే ఆనందంకూడా మెఱుపులాంటిదే. ఇట్టే వచ్చి ముఱుక్షణంలోనే మాయమైపోతుంది. అతని మాపులు మాతాత్మగా ఎదురుగా వస్తున్న వ్యక్తిపై పడ్డాయి. మొగం ముచ్చెముటలు పోసింది. గొంతుక ఆరిపోయి నాలుక బయటికి వచ్చేసింది. అతనే, ఆ వ్యక్తి - బ్లా - డ్రేక్ బుష్ కోటు... తెల్లటి ఫ్రాంటూ, పొడుగాటి కొరమీసం, ఛోటిలో కర్ర.. మెడలో నేకటై...అతనే ఆ నీలకంఠరావు-కంపెనీ మేనేజరు...Sweet-heart లో సహా. పార్కులో విహారయాత్రకు వస్తున్నాడు.

రామారావు నోటిలో సిగరెట్ 'బఫీ' మని క్రిందపడిపోయింది. అతని చేతిలోని చీర గజగజా వణికింది. తప్పించుకుని చూసే చూడనటు పోవడానికి కూడా వీలులేదు. అతను చాలా దగ్గరగా వచ్చాడు.

గత్యంతరం లేక, రామారావు, లేచిచిరునవ్వు తెచ్చుకుని మేనేజరుగారికి నెల్యాట్ చేశాడు.

ఆ మేనేజరు గారు కూడా (ఇదివరకే చీరని పసికట్టియున్నారు కాబట్టి) అనుం

★ వి చి త్ర వ్య క్తి ★

మూలం : మార్కెట్స్

అనువాదం : నందూరి రామమోహనరావు

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్ర గంధమాల, ★ మద్రాసు-1.

దాంప కందలిత హృదయారవిందుడై ఆ
వందనాన్ని స్వీకరించి

“ఎక్కడనుంచోయ్! రామా రామ్”
అన్నాడు ఆపూయంగా.

“అహో! ఇక్కడనుంచేనండీ! బజారు
నుంచి” అని ససిగాడు రామారావు.

మేనేజరుగారు ఆగకుండానే నడిచాడు
పార్కు కేటబోకి. ఆయన, ఆయన వెనకా
కాశే సతీమణి... ఆ వెనకాల రామారావు,
ఆ వెనకాల బంట్రోతు... తన వెంట న
సిరి, లచ్చి వెంట నవరథప్రతిమను
అన్నట్లుగా ఒకరి ప్రక్కగా నొకరు
పార్కులోకి ప్రవేశించారు. రామారావుకి
కూడా తప్పదు మనీ! మేనేజరన్న తరు
వాత ఎక్కడైనా మేనేజరే!

మేనేజరుగారు తిన్నగా వెళ్ళి ఒక పాల
రాతి బెంబీ మిద కూర్చున్నారు. ఆ
ప్రక్కనే సతీమణి మనోరమాదేవి ఆసీను
రాలింది.

రామారావు మాత్రం అలాగే నించు
న్నాడు. ప్రక్కనే బంట్రోతు. అనగా
అక్కడ ఒక చిన్న ఆఫీసు వాతావరణం
ఏర్పడింది.

రామారావు నించున్నాడే గాని అతని
బుట గిరిగిరా తిరిగిపోతోంది. కళ్ళు చీకట్లు
క్రమంగా మసకబడినవి. మసకబడినవి
లేవు. పగిలిపోయిన పాలకుండలా
అతని ఆలోచనలు బారిపోతున్నాయి.
నిజంగా యీ దుర్మార్గుడు కనుక యీ చీర
బాగుందంటే... గట్టిగా... తను ఇవ్వ నన
లేడు... ఇవ్వక తప్పదు. అయితే తన యీ
ఆగు నెలల కవనూ వృథాయేనా? ‘కష్ట
ఫలీ’ అంటూను ఏమిటో!

అసలు దీనికి తను కూడా కొంత కార
ణమే. బజారునుంచి తిన్నగా ప్రక్క
చూపులు చూడక ఇంటికి పోక - యీ
పార్కుదగ్గర ఆగిపోవడ మేమిటి! ఆగితే
ఆగాడు... అంత మైమరచి పంగితాన్ని విన
డమేమిటి! ముందు ఏం వస్తోందో చూసికో
నక్కరలేదు! చాలా దూరాన్నుంచే పసి
గట్టి ఏ ప్రక్కనుంచులించో మళ్ళిపోతే
ఇంత అపూయిత్యం జరక్కపోను. ఇంతకీ
అతి సంతోషంతో కొన్ని తెలివితక్కువ
పనులు చేయడం తనవంటి దొర్లగల్గల
ప్రత్యేక లక్షణం.

అనుకున్నట్లుగానే అయింది. మేనేజరు
గారు సాదరంగా రామారావుని అవలోకించి
“ఏమిటోయ్! బజారులో వికేషాలు”
అన్నాడు.

“ఏదో ఒక చిన్న చీర కొన్నానండి...
అంతే” అన్నాడు. అని అతి ప్రయత్నం
మీద ఆ చీరని ఆయన చేతుల్లో పెట్టాడు.

రచయితలకు మనవి

మాకు కథలు, గేయాలు, చిత్రాలు, ఫోటోలు పంపేవారు
ఈ క్రింది అంశాలను గమనించ ప్రార్థన.

ప్రచురించని వానిని తిప్పి పంపగోరే వారు బుక్ పోస్టుకు అవసరమైన స్థాంపు
లను, రచనలూ, చిత్రాలూ, ఫోటోలతోనే చేర్చి పంపాలి.

బుక్ పోస్టుకు అణా స్థాంపుకు తక్కువ కాకుండా పంపాలి.

రచనలను కాయితానికి ఒకే వైపున సిరాతో వ్రాసి పంపాలి.

ఫోటోలు కనీసం కార్డు పైజులో వుండాలి. నెగటివ్ లు స్వీకరించబడవు.

చిత్రాలు ఇండియన్ ఇంకుతో వేసి పంపాలి. రంగుల చిత్రాలు స్వీకరించ
బడవు.

ప్రచురణ విషయాన్ని వెంటనే తెలియచెయ్యడం కష్టం.

నిరాకరించబడిన రచనలను తిప్పి పంపడానికి మాకు కనీసం ఒక మాసమైనా
వ్యవధి అవసరం. ఫోటోలు, చిత్రాల విషయంలో యింకా ఎక్కువ వ్యవధి
కావలసివుంటుంది.

ప్రచురించే వానిని గురించి ప్రచురించే ముందు మాత్రమే తెలియపరచగలము.

మాకు పంపిన రచనలను, ఫోటోలను, చిత్రాలను గురించి మా కౌన్సిలరు
నుంచి ఎవ్విధమైన సమాచారమూ అందనిదే వాటి ప్రతులను యితర పత్రికలకు
పంపవద్దని ప్రార్థన.

రచయితలూ, చిత్రకారులూ, సహృదయంతో సహకరించగలరని విశ్వసిస్తు
న్నాము.

—సంపాదకుడు.

తెలుగు ప్రభుత్వకాంతిలో ఆయన ఆ
చీర ఇటు అటు తిప్పి పరీక్ష చేయడం
మొదలెట్టాడు. ప్రక్కనే వున్న శ్రీమతి
కూడా పరీక్షించడం మొదలెట్టింది. ఆమె
ముఖం విప్పారింది. రామారావు ముఖం
ముడుచుకుపోయింది. ఆమె గీగంటి చూపు
లతో భర్తను గిరిగితలు పెట్టింది. అవి
రామారావుని కేళ్ళు కెత్తులులా వంటి
నిండా కుట్టేశాయి. వారిద్దరి చేతుల్లోను
ఆచీర నలుగుతూవుంటే రామారావు గిరిగిలా
కొట్టుకున్నాడు గేలానికి తగులుకున్న
చేపలా.

ప్రక్కనే నించున్న బంట్రోతు ఆసామీ
వెంకన్న రామారావు ముఖం కుండాల్సిన
వీక్షిస్తూనే వున్నాడు. అతని అయోమయ
పరిస్థితిని చూసి చాలా విచారపడ్డాడు.
అతనికి బాగా తెలుసు రామారావు ఇంటి
పరిస్థితి. నిజంగా ఆచీర కొన్నాడంటే
చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. ఎలా కొనగలి
గాడా! అని. అయితే రామారావునీ...
నిజాయితీని విషయంలో శంకించవలసిన అవ
సరంలేదు. ఆఫీసులో అందరికీ అతను

తలలో నాలికవంటినాడే. అతని చెయ్యి
బల్లక్రిందకు పోవడం వెంకన్న ఎప్పుడూ
చూసి యెఱుగడు.

ఇక మేనేజరు నీలకంఠరావు గారినిషయం
మాత్రం అందరికీ తెలిసిందే. ఆయన అఖండ
ప్రజ్ఞావంతుడు. అటుపై యజమానులను
సంతృప్తి ప్రివీడబంటులను ఇటుక్రింది వుద్వ్యో
గులపై అధికారం చెలాయించబంటులను ఆయ
నకి ఆయనే సాటి. ఆయన తలుచుకొంటే—
ఎవరికోద్యోగమేనా... ఇట్టే వూడిపోగలడు.
ఆయన అద్వితీయకల్పనాకారి... అతాళు
సంపాదనాపరుడు. అందుచేత ఆయనకు
ఎవరూ ఎదురు చెప్ప సామానించరు.

బంట్రోతు వెంకన్న మెల్లిగా రామా
రావుని ప్రక్కకి పిలిచి ఏదో చెబిలో
గొణిగాడు. మేనేజరు దంపతులు చీర తక్కి
క్షలో నిమగ్నలై వున్నారు.

రామారావు పెదవులపై అకస్మాత్తుగా
చిరునవ్వు వెలసింది. “హా! భగవంతుడా!
ఈబంట్రోతు బుట్టలో ఎంత గొప్ప ఆలో
(60-వ పేజీ చూడండి)

జ

జీతం తెల్లచీర!
విశాలాక్షికి ఏడు
పువస్తోంది.

గదిలో కుక్కి
మంచంలో కూల

బడి చూస్తోంటే, ఎదట కొట్టా, హరికేన్
లాంటిరు గుడ్డి వెలుగులా, ఫిజిక్స్ పాఠం
కుగి వేలన్నయ్య, పదమాడో ఎక్కంకం
సం చేసే తిమ్మదూ కనిపిస్తూనే ఉన్నాడు.

రాత్రి తొమ్మిదిగంటలు దాటింది.
వనక వరాండాలో నిద్రపట్టక అమ్మ
దొంగుతో స్పట్టుగా ఉంది. చిన్న తమ్ముడు
మగ్గుమగ్గు ఏడుస్తున్నాడు. అగ్గి పెట్టెకోసం
కాబోలు, నాన్న అటూ ఇటూ తిరుగు
తున్నాడు.

జీతం తెల్లచీర!
ఎప్పుడుకోసడం? ఎప్పుడు
కొలుకొడం?
ఏమో! ఎప్పుడో!
ఎప్పుడెందుకో వస్తోన్న
కుతీరని కోరిక ఎప్పుడు తీరు
తుంది?

ఎప్పుడో! ఏమో!
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఆకోరిక తీరక పో
ద నీ అనుకొంది.
ఆకోరిక తీరాలనే అనుకొంది ఈనాటి
కొడుగు.

కొని, మనోహరాతిం...
ఈనాటికే పదశ్లక్రితం -
అరేళ్ల విశాలాక్షి సినిమాకి జల్పింది.
అది ప్రప్రథమం, సినిమాహాల్లో అడుగు
పెట్టా.

విశాలాక్షి విశాలాక్షియింది.
అక్కరల్లో ఆనందం? కాదు;
మైకం!
అలా ఇంకా ఆరంభం కాలేదు.

అరేళ్లకల్పని హలంతా గిరగిర తిప్పే
విశాలాక్షికి, ఆఖరి వరస కుర్చీల్లోకి అప్పుడే
వస్తోన్న "ఆవిడ" కనిపించింది.
ఎవరావిడ?

"ఎవ్వరే! అంతే.
చావనిండా ఉండే గిహల్లోకి గిహం
కుర్చీలదావిపె.
చావనిండా పిలవనిని. సుమధుగ హానిని.

కొట్టిన తొమ్మిదింటి ముగ్గుగా నిరుస్తూ వస్తోంటే,
అమ్మ కుర్చీనున్న ఎమ్మెలంటే తెల్లచీర అరే
ళ్ల మేరుస్తోంది.
"అమ్మా! నా కలాంటి చీర కొనవే!"
"ఇష్ట! నోర్చుయి!"
అంతలో దీపాలుతర

గెం తెరవొచ్చి ముగ్గులు
కట్టం కరిగాయి.

కృష్ణుడిపాట. గోపికలనాట్యం.
తెల్లగా వెలిగేవి గోపికలు కట్టుకున్న
తెల్లచీరలు.
తమిళ తమిళం నేని ఆచీరల జరి అంచుల
తమిళం.

సినిమాఅయ్యా, బైటికివచ్చాక, మళ్ళీ,
"అమ్మా! నా కొన్నవూ అలాంటి
చీరా!"

"ఇప్పుట్లోంచి కోరికలు బావున్నాయే
తనీ! కొంటాంటే నీ పెళ్ళినాడు"
"ఎప్పుడే, ఎప్పుడే అమ్మా?"
అమ్మావాళ్ళూ నవ్వేరా?
నవ్వేరు.

విశాలాక్షికి ఏడుపు వస్తోంది.
అరేళ్ల ఆడపిల్ల కోరిన కోరికే పదహారేళ్ళు
ఎదిగిన ఆడపిల్లకూడా కొడుకూ వచ్చింది.

జీతం తెల్లచీర

ఈకోరిక్కి పదేళ్ళు వచ్చేయి.
ఈకోరికలన్నీ ఇంకా పెరిగి పెద్దవయి
చివరికి.....

విశాలాక్షికి ఏడుపు వస్తోంది.
జీతం తెల్లచీర!
"కొందాంటే" అనేసేవాడు నాయన.

నాన్న నోట్లూ ఉండేది చుట్ట, అతినిమన
సులూఉండేది పొగ, అతినిది ఉన్నది ఉద్యో
గమా? అత్తే! నాఖిరీ! అతినిదెంతో లేనిది,
"ఉన్నప్పుడు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు
కొంటూలే!"

ఎప్పుడో ఒకప్పుడు కుభముహూర్తిం
వస్తుందిని విశాలాక్షి చూస్తూనే వచ్చింది.
ఎంతో కాలంనుంచి ఎమ్మెలన్నీ టి
కోసమే ఈ విశాలాక్షి చూస్తూనే ఉంది
ఈ విశాలాక్షి సజలనయనగా, వర్ణంగా
.....విశాలాక్షికి ఏడుపువస్తోంది.

జీతం తెల్లచీర!
"ఎన్నికల్లులున్నాయో... నువ్వెరగవా

...మీ నాయన చచ్చి పెడి... ఆ నాలుగు
రాళ్ళూ... ఏదో అదీ ఇదీ... జాగ్రత్త చేసి...
తంటాలు పడకపోలేదు... చూడూ... ఈ
యేడు నీ పెళ్ళి... చెయ్యక తప్పకుండా...
నీకు నచ్చిన చీరలు... కొనకపోతే అలా
అను."

అని ముగిస్తుంది తల్లి.
"ఎవ్వర్నీ ఏదీ అనగను"
అని ఎన్నో సార్లు నిశ్చయించుకొంది విశా
లాక్షి.

ఘానాది కావాలని ఎవర్నూడిగినా వాళ్ల
కుండే బాధలన్నీ వళ్ళబుచ్చక తప్పకు.
వాళ్ళలా చెప్తూంటే ఇంకా బాధగా
ఉంటుంది విశాలాక్షికి.

కాని అడవుకుండా ఉండలేదు.
"నుళ్ళి ఎదైనా అడిగేవంటే చూసు.
చూ రెగరగొడతాను" అని
రిటి, కొటి, ఎళ్ళు హూసం
చేసినా అంతబా గాఉండదు.
వాళ్ళలా చెప్తూంటే మా
త్రం ఏడుపువస్తుంది. కాని —

ఏడుస్తే ఒకప్పుడు సంతో
ప్తిగా ఉంటుంది. అందు
చేత —

ఏదీ సంతోప్తి నెం
దదానికెమల్లి మళ్ళీ అను
కుతూనే ఉండే విశా
లాక్షి.

ఒక్క జీతం తెల్లచీర!

విశాలాక్షికి ఏడు వేవస్తోంది.
అమ్మ చెప్పేమాటలువింటే, గూస్తే —
పెళ్ళాండ్లం అనేటంత పసయితేనే గాని
ఈ విశాలాక్షి దొరక దొక్క జీతం తెల్లచీర.
తెల్లచీర.

—భీ! నేను పెళ్ళే చేసుకోను.
కాని —

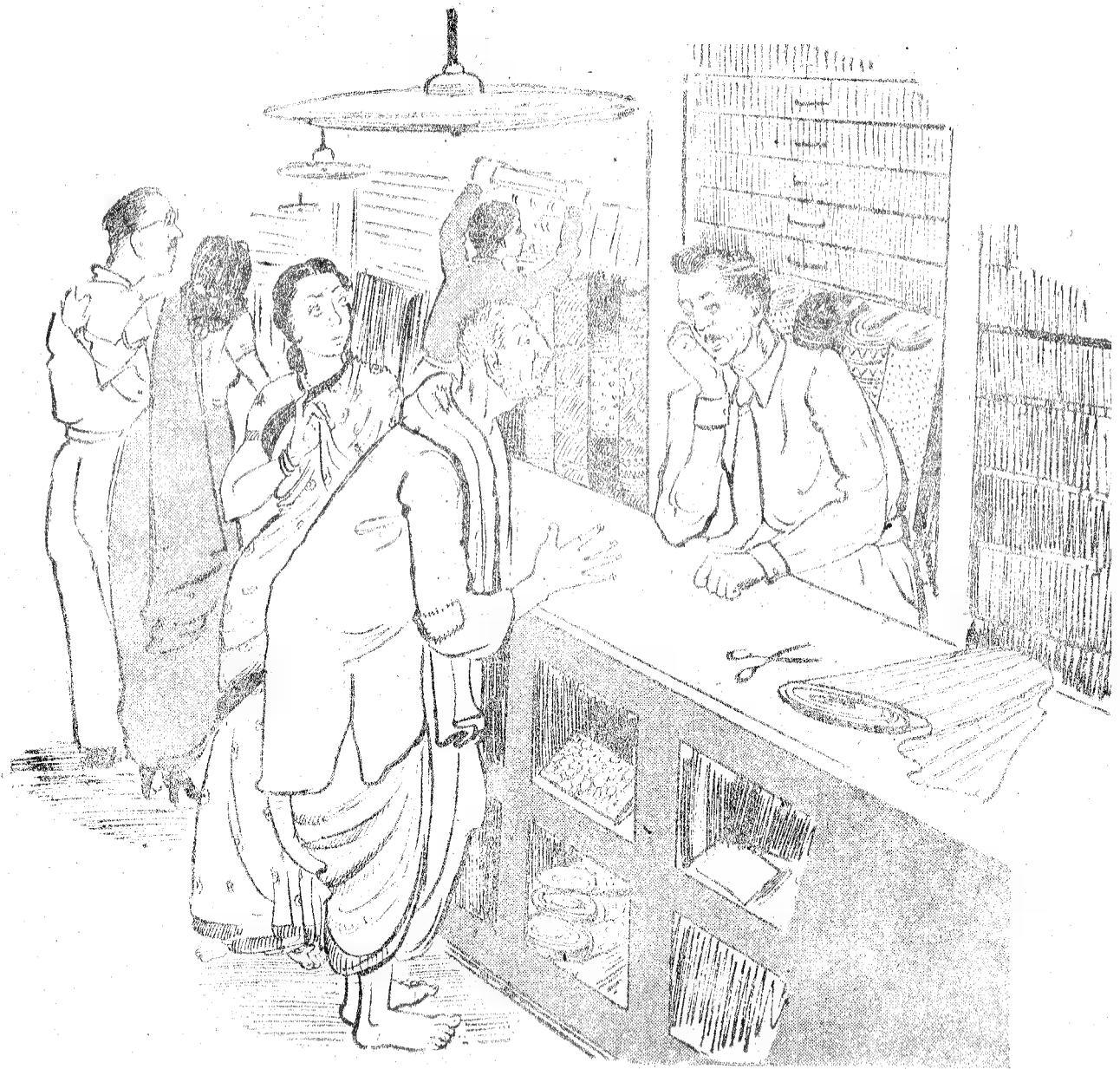
కలుకుందికి సుద్దుముక్కా; రెండుపూట్లా
ఇంత తిండి; వీటికోసం అడపిల్ల పెళ్ళిచేసు
కోక తప్పదు.

తప్పదా?
—తిప్పకపోయినా సరే; చుట్టయినా
ఎత్తి బతుకుతాను గాని పెళ్ళిమాటే చేసు
కోను.

పెళ్ళాడకపోతే నువ్వు ముప్పే ఎత్తివలసి
ఉంటుంది. నీకు డబ్బు లేదు;
ఇదువూలేదు.

—నావు న్నిజం!!
అమెకి పొటయినా
రాదు. అమె గుడ్డ

“సిల్కు చీరలు కావాలా?” అని అడిగేడు మామవాడు.

లేవా కాదు. మరి, లోకానికి దయన్నది లేదు.

విశాలాక్షికి విడుపువస్తోంది.. కాని... కాని...

—విస్తూ నీకు నేను పెళ్ళిచేసుకోను. నే.. ను.. కో.. ను.

విశాలాక్షి పరుకొరికింది.

—అందులోనూ అందరూ ఆలాంటి పోవలే!

తెల్లచీర జుట్టికి వచ్చినప్పుడల్లా అమ్మ చేస్తే నెల్లెమూట జుట్టికి వస్తోంది. నెల్లెమూట తలపుకి వచ్చినప్పుడు ఆ నెల్లె తలపుకి రాకుండా ఉండదు.

వాడే కనకారావు. అన్నయ్యకి క్లౌన్ మేటు.

నా, నా!

వాడా నీకొక డ్రాంగిని ఎంతచెప్పినా అన్నయ్య వినడు. కాఫీ ఇవ్వించేది వాడు. సినిమాలకి తీసుకుపోతే వాడు

ఇహ, వాడితో తిరగవద్దని ఎంతచెప్పే మాత్రం అన్నయ్య ఎందుకు వింటాగా? కాని, విశాలాక్షి మాట విశాలాక్షి నలా ఎవ్వరితో చెప్పగలదు?

ఒకనాటి సాయంకాలం, ఆరుగంటల ముగ్గురేకల్లో, అన్నయ్య ఇంటి దగ్గరి లేవప్పుడు, నాన్న ఇంకా ఇంటికి రానప్పుడు, తమ్ముడు ఎక్కడికో నెల్లెవప్పుడు, పంట గదిలో అమ్మ వండుతూన్నప్పుడు, దొంగలా వచ్చిన కనకారావు,

“మీ అన్నయ్య ఉన్నాడా?” అని మెల్లిగా అడిగేడు.

“లేడు” అని గట్టిగా చెప్పింది విశాలాక్షి.

“అయ్యో! ఎలా గా? వాడి గదిలో నా పుస్తకాలిండిపోయాయో!”

“అన్నయ్య దాన్ని తీసుకోవచ్చు.” నవ్వి తీరాలనే పట్టుదలతో కనకారావు నభ్యుక్తున్నాడు.

“వీడి యెడట నవ్వటాడను” అనే నిశ్చయానికి అతిన్నే మానస మొదటి రోజునే వచ్చింది విశాలాక్షి.

చెనే ప్రమోదక వాడు వెళ్ళిపోతూ ఉండగా,

అమ్మ వేసిన కేక :

★ జరిఅంచు తెలచీర ★

“ఎవరే నానా?”

“అన్నయ్య శ్రేణుడు”

అనే మాటల్లో ఎంత నిరసన చూపిం
చాలా అంత నిరసన చూపించింది విశా
లాక్షి.

“ఎవరు, కనకారానా! అయితే, చిన్న
కొట్లో కూర్చోపెట్టు. అన్నయ్య ఇప్పుడే
వస్తానన్నాడు.”

వెలిపొయే కనిగ్రహం అంతటితో
వక్రించి వెనక్కి వచ్చింది.

అమ్మకి తెలిదు. వట్టి సత్యకాలం!

సాటికలంవాడు. గొప్పవాడు. చదువు
కొంటూన్నాడు.

ఆరోగ్యముగా మరియు
ఉత్సాహంగా ఉండండి

ఈనోస్ ఫ్రూట్ సాల్ట్

తాజా గుణము దీరకాలముండుటకుగాను
సీసాలలో అమ్మబడును.

“ఈనోస్” మరియు “ఫ్రూట్ సాల్ట్”
అను మాటలు రిజిస్టర్డ్ బ్రేడ్ మార్కులు

మా పిల్లని చేసుకుంటే బావున్ను.

అంతే అమ్మ ఉత్తేషం.

మంచి చేసుకుంటే మంచిదనీ, అందు
చేత మంచి చేసుకుందామనీ అమ్మ తాప
త్రయం.

ఆ ఉత్తేషంతో, ఈ తాపత్రయంతో,
నాన్నకించిస కాఫీ పట్టుకువెళ్ళి వాడికి
ఇమ్మంది.

—అయ్యయ్యో, అమ్మకేం తెలుసు?!

ఈ విశాలాక్షి కోపాన్ని అపలేదు.
కన్నీటిని కట్టలేదు.

పిల్లని పెళ్ళాడతాడేమనని అమ్మ ఆశ.
అయినా—

—కనకారావునా నే పెళ్ళాడేది?!

అయినా—

కనకారావా పెళ్ళాడేది?

అలాంటి ఫకీరు వెధవలు పెళ్ళాడెరు.
ప్రేమలేఖలు రాస్తారు. తెరచాటున
విజృంభిస్తారు.

అమ్మకి తెలిదు.

తెల్పుకొంటూంటే విశాలాక్షి వక్కు
దహించుకుపోతోంది.

చీకట్లో చెంగు పట్టుకున్న ఫకీరువెధవ...

అయ్యో, ఈ మడిభుజం ఎందుకు తెగ్గొ
ట్టదు!!

హయ్యో, ఈ మడిభాగం ఎందుకు చేదిం
చరు!!

ఈ పెనుమంట ఏడుపులో చల్లారదు.

విశాలాక్షిని ఏడవనీయదీ పెనుమంట.

కాని, విశాలాక్షికి వస్తోంది ఏడుపు.

—నాకు పెళ్ళయినా అయింది కాదు.

ఏ ఒక్కడైనా సాయపడడానికి నా కయిదు
గురు భర్తలైనా ఉన్నారక్కా.

ఈ కీచకుడి పీచ ముడంచడానికి ఎవ
డున్నాడు?

ఎవడూ లేడు!

ఎవరితో చెప్పకోడం?

ఎవరితోనూ లేదు!

పాపాత్ము లందరిమీదా ఒక్క పిగు
గైనా పడదు.

పడ్డ అనమానం గురించి చెప్పకునే శక్తి
యినా లేదు అడదానికి. చెప్పకున్నా,
శక్తిగల మగాడు కనిపించనైనా కనిపిం
చడు.

అడపిల్లమీద,

తెరచాటున సాహసం, చీకట్లో పరా
క్రమం,

ప్రదర్శించిన కనకారావు

ఏమీ జరగనట్టు, ఏం జరిగినా ఫరవాలే
దన్నట్టు,

వోరవిరుదుకు నడుస్తూనే ఉన్నాడు.

వాడిచ్చిన కాఫీ తాగి, వాడు చూపిం
చిన నీనీమాలు చూస్తూనే ఉన్నాడు
అన్నయ్య.

విశాలాక్షికి ఏడుపు వస్తోంది.

జరిఅంచు తెలచీర!!

ఫకీరు వెధవ కనకారావు!

—వాడిగురించి తెల్పుకోను.

కాని, ఈ మంట చల్లారదు.

వాడికి, తెలచీరకి సంబంధం ఏముంది?
విశాలాక్షికి తెలిదు.

కాని, ఏవో సంబంధం ఉంది.

అంతా వీరకాయపీచు, ఒంటికితబామ్మ.

విశాలాక్షి పరిస్థితికి, హీనస్థితికి, దౌర్భా

గ్యానికి, కారణం? కారణం? కారణం?
ఏవో కారణాలున్నాయి. అవేవి విశా
లాక్షికి తెలివు.

కాని, కారణాలన్నింటికీ కనకా
రావునాక “సిమ్మల్”గా చేసుకొంటు
న్నట్టుగా కూడా విశాలాక్షికి తెలిదు.

తెలిది, జరిఅంచు ది, ఒక్క చీర
ఉంటేనా??

కనకారావు రక్తంలో మంచనా!

ఈ లోకాన్నే జయించనా!

ఒక్కటి, ఒక్కటేనండీ, ఒక్కటే!

విశాలాక్షి ఎన్నటికీ ఏడవదు.

కాని, ఏడుపే వస్తోంది విశాలాక్షికి.

ఆనాడు నీనీమాలో కనిపించినావిడ ఎక్క
డుంది? తెరవినా గోపికలు ఏమయ్యెరు? జరి
అంచులన్నీ ఎక్కడ పడుకున్నాయో?

తెలచీరలన్నీ ఏవీ ఎక్కడ? విశాలాక్షికి
ఎందుకీ నేదన?

మంచం కుక్కిలోంచి లేదామనుకొన్న
విశాలాక్షి లేవలేక అలానే కూలబడి
కూర్చోంది.

అన్నాతమ్ముడూ చదువుకొనే గదిలో
హరికేనలాంతరు మినుకుమినుకుమంటోంది.

—గుడ్డిదీపం దగ్గర వాల్లెలా చదువు
తున్నాడు? కట్టుకొందికి మంచి గుడ్డముక్క
లేకుండా నేనెలా తిరగలుగుకున్నాను?

అమ్మకి పిల నిద్దుర పట్టదు? నాన్నకి అగ్గి
పెట్టెలు ఎందుకు దొరికవు? ఈ మంచం
ఎందు కింతకుక్కిగా ఉంది? ఇందులో

నేనెందు కిలా ఉన్నాను?

విశాలాక్షికి ఏడుపువస్తోంది.

ఒక్క తెలచీర—నేతలే—జరిఅంచుది!

“పోనీ, మామూలు తెలచీర కొనుక్కో
రాదటే” అనేది అమ్మ.

“నా కక్కలేదు. అంతగా కావాలని
నే నన్నానాయేం? ఏవో చీరలున్నాయి
కదా! కట్టుకుంటున్నాను. చాలు”

“నీకు ఊర అంటే పొరువం, ఆర
అంటే పొరువంగాని నేనెరగ్నో, నీకు

తెల్లచీర కావాలనుందనీ! పోనీ, తెల్ల వాయిలు కొంటానూ! నీకు నచ్చిన అంచు అద్దకం చేయించుకొందువుగాని. యేం?”

“నాకు. అ. క్ల. ర. తే. దు.”

“అయితే, పోనీవే. నీ తత్వం ఏమిటో నాకర్థం కాదు”

ఏవో రంగుచీరలు కట్టుకొంటూనే ఉండి వికలాక్షి.

కాని—

తెల్లచీ కట్టుకున్నప్పుడు జరి అంచుదే కట్టుకోవాలి!

అదొక తియ్యటి కోరిక.

గెరవేరదా?

పోనీ!

అంతేకాని—

కోరానైనా! తెల్లవాయిలు! అద్దకపు టంచు!

ఎప్పటికీ పెళ్లికాక మూడో పెళ్లి వాణ్ని చేసుకున్నట్టు!

అలా—

మూడో పెళ్లివాడు తలపులోకి రావడం చేతనే ఆనైనూ, ఆ వాయిలూ అక్కర్లేదంటుంది వికలాక్షి.

అర్థం కాదు. ఎవ్వరికీ అర్థం కాదు.

తలబాదుకున్నా, ఎవరికీ అర్థం కాదు.

మంచంకోడుకి తలవేసి కొట్టుకోవాలనీ, గోడకి వేసి తలబద్దలు చేసుకోవాలనీ, మనుష్యులందరినీ చంపాలనీ, లోకానికి నిష్ప పెట్టాలనీ ఉంది వికలాక్షికి.

ఏడవకుండా ఉండాలనుందివికలాక్షికి.

కాని, ఈరోజు సాయంకాలం విషయం తలపులోకి వస్తోంటే ఏడవకుండా ఉండలేదు వికలాక్షి.

సాయంకాలం. నాన్న!

“అమ్మా! బజారుకి వెళ్లాలా?”

“ఎందుకు నాయనా?”

“తెల్లచీర కావాలంటున్నావుకాదులే!”

“నాయనా”

“బయల్వేరవే”

“ఊరకే అనేదాన్ని నాయనా! నా కక్కర్లేదు నిజంగా”

“పదవే, వెరిదానా! మళ్ళీ చేతిలో చిల్లిగవ్వండి”

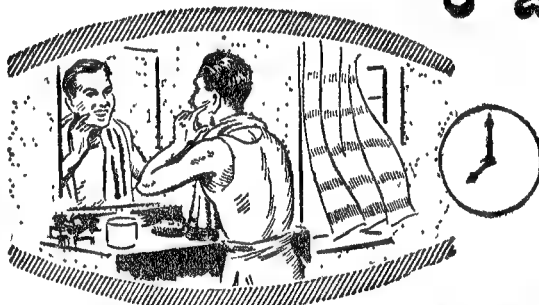
అని అతను అన్నప్పుడు వికలాక్షికి ఏడువే వచ్చింది. ఎప్పుడో ఎక్కడో విన్న విషయం గాథలన్నీ తలపులోకి వచ్చేయి. స్వల్ప పథాన్నుంచి జారిపోయిన విషయ దృశ్యాలన్నీ దారికి అడ్డుగా నిల్చేయి.

అస్పృతి ఎడట, చెట్టుక్రింద, ఒకదినం మధ్యాహ్నం చూసిన పడుచుపల్లి కేవలం, పెత్తనాధిపతుల నూతిలోపడిందని ఒకనాటి సాయంకాలం దీపాలు వెల్లేవేళ వార్త తీసుకువచ్చిన సలగిన ఉత్తరం, మేడమించి

పడిన మేస్త్రీకోసం ఏడ్చిన ఎడటింటి రాత్రి బ్రెయిన్ లో వస్తూ కిటికీలోంచి మనిషి, కడుపులో బల్లతో చనిపోయిన చూసిన చీకటికొండలు, ముసురు పట్టి పక్కింటిపిల్లడు, అనకాపల్లి నుంచి రోజులు, దీపాలైన రాత్రులు, ఇటువంటి

క్రొత్తన్న

రోజంతా

అటల తరువాత

హాయిగా

పడుకొనేటప్పుడు

నుండేటందుకు...

బిల్లాగే వేయసలువంటియు, సువాసనతో గూడుకొన్నటువంటియుగ్ధన

హిమాలయా

బుక్

పాడర్లను

వాడండి

రిండు దివ్యమైన జిహ్వమిక్ హతల్ల

అన్నివిధ వాతావరణములలో ధర్మమును కాపాడేటందుకు

HBP. 7-X30 TL

అలావెమిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్, లండన్ వారి కరవున ఇండియాలో వ్యాపారముచేసిరి

★ జరి అంచు తెల్లచీర ★

వన్నీ ఎంగుకు జుప్టికి రావారి?!

ఈ రోజు సాయంకాలం—

గోడవైపు తిరిగి కంటనీరు పెట్టడానికి
కారణం అవన్నీ జుప్టికి రావడమేకాదు.

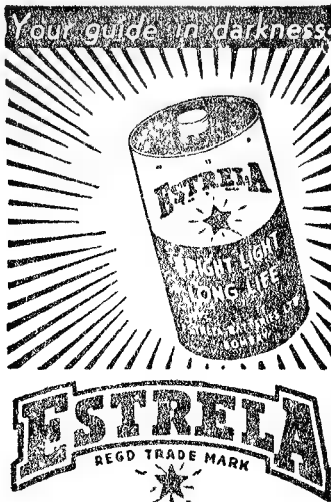
ఇంకోటి కూడా ఉంది.

అది ఉండ బట్టే అవన్నీ స్ఫురణకి
వచ్చాయి.

అది—

రక్తం!

బజారుకి వెళ్ళామన్న మనిషి బజార్లో
ఇవ్వబోయేది డబ్బుకాదు; నెత్తురు.

వ్యాటరీలు

NAS

2E

సకల దంత వ్యాధులకు

కోతిమారు
నల్ల పండ్ల పాడి

ప్రతిరోజు
దోరకును.

నోగి అండ్ కో

బుద్ధిగా బుద్ధిగారోద్, మద్దాను!

అతని ముఖం చూస్తేనే తెలుస్తుందా
విషయం.

రక్తం ధారపోస్తేనే గాని తీరని కోరికలు
నా కక్కలేదు.

వికాలాక్షికి ఏడుపు వస్తోంది.

“ఉత్తినే అనేదాన్ని. నిజంగా నా
కలాంటి చీర అక్కలేదు” అని ఏడ్చి
వెప్పినా నమ్మరెవ్వరూ.

“పద పద! వెలుగుండగానే వెళ్లడం
మంచిది”.

కొత్తచీర కొనుక్కొందికి, ఉత్తిన చీర
కట్టుకొని బయల్దేరిన వికాలాక్షి ఏడ్చిందని
ఎవరికైనా తెలుసా?!

ఇద్దరూ బయల్దేరారు. వెళ్లారు.

కూతుర్ని వెంటబెట్టుకొని అతను బజారుకు
వెళ్ళడం చాలా కాలానికది మొదటిసారి.

రోడ్డుమీదకి వెళ్ళగానే వికాలాక్షి
గతుక్కుమంది.

రాత్రివేళ దీపం వెలుగులో తెలుపు
పక్కన చెడితేనేగాని పసుపురంగీదో
సరిగా తెలియనట్లు, ఇంట్లో వుంటే లేమి
నలుగురి మధ్యకి వెళితేనేగాని సరిగా కని
పించదు.

వికాలాక్షి కళ్ళంటు నీళ్లు తిరిగాయి.

ఇంట్లో ఎంతో గంభీరుడిగా కనిపించే
ఆమె తండ్రి వీధిలో ఎందుకంత దీనుల్లా
కనిపిస్తున్నాడో ఆమెకి అర్థం కాలేదు.

ఇంత నీరసంగా ఎందుకున్నాడు? ఇంత
దారిద్ర్యం ఎక్కణ్ణించి ముంచుకొచ్చింది?
జీవం ఉండి లేనట్లుగా ఇలా ఎలా నడవ
గలుగుతున్నాడు?

నడిరోడ్డు కాబట్టి కన్నీరైనా కార్చుకుండా
ఏడవ్వలసి వచ్చింది వికాలాక్షి

“నాకి జరీ అందు తెల్లచీర అక్కలే
దంటే ఎందుకు నమ్మరు విశ్వంతా”

నాక్కావారి; కాని నిజంగా నా
కక్కలేదు.

అతను నడుస్తున్నాడు. కొంతెం వెనక్కి
వికాలాక్షి.

అతని దగ్గర ఉన్నది పన్నెండు కాబోలు
అంతకంటే ఎక్కువ మూత్రం కాదు.

ఏ దుకాణంలో అడిగినా, కావలసిన
చీర కనీసపు ఖరీదు ఇరవై.

మేపులు ఎక్కేరు. మేపులు దిగేరు.

నడిరోడ్డు మీదనో, లేక దుకాణం
లోనో, ఏ త్రూడాన్న ఉప్పెనగా ఏడుపు
వస్తుందోననే భయంతో అగ్ని పర్యటాన్ని

అణచుకొని, గోదావరి వరదని ఆపుకొని
నడుస్తోంది వికాలాక్షి.

ఈ సాయంకాలం గురించి తెలుసుకొంటూ
టూంటే చచ్చిపోవాలనిపిస్తోంది వికాలాక్షికి.
వళ్లు మండిపోతోంది వికాలాక్షికి.

అందులోనూ ఆ ఆఖరి మేపువాడు!

మరొక కనకారావు!

లోకంలో కనకారావుల్ని ఇటీవలిగట్టు
గలదు వికాలాక్షి. వాడో కనకారావని
వాడి ముఖం చూస్తేనే తెలుస్తోంది.

కాని, వాడెందుకలా ఎంతో కాలం
నుంచీ ధుమధుమ బాడుతున్నట్టుగా
ఉన్నాడు?

తెల్లదొరల పాలన పోయిందనీ, మేపుకి
సీమదొరలు రావడంలేదనీ వాడికి కోపంగా
ఉన్నదని వికాలాక్షి కేం తెలుసు?!

అతనికే గాని కానరాధికారం ఉంటే
సీమదొరలూ, ఐ. సి. యస్ ఆఫీసర్లూ,
మహారాజులూ తప్పించి వేరెవ్వరూ తన
మేపుకి రావడానికి వీలేదని కాసించ గలిగిన
వాడు మేపువాడు.

ఆ సంగతి వికాలాక్షికి తెలీదు. ఆమె
తండ్రికి తెలీదు. కాని, మేపు ముఖం
చూస్తేనే వెళ్లాలనిపించలేదు.

“ఒడ్డు నాన్నా! అది గొప్ప మేపు”

“ఇంతదూరం వచ్చేం కదా! పోయి
మాద్దాం రా”

మేపు వాడేకాదు కనకారావు. వాడి
నాఖర్లందరూ కూడా కనకారావులే.

అమాంతంగా కాళ్లు వచ్చి నడుచుకొ
చ్చిన వేత్తడిబ్బాని చూసినట్టుగా వాళ్ళంతా
తన తండ్రిని చూశారని వికాలాక్షికి తెలుసు.

వికాలాక్షిని వాళ్ళంతా ఏ దృష్టితో
చూశారో కూడా వికాలాక్షికి తెలుసు.

వికాలాక్షికి అవమానం భరించే శక్తి
లేదు.

శక్తిలేకపోయినా భరించి తీరాలి.

వికాలాక్షి దహించుకు పోతోంది.

“సిల్కు చీరలు కావాలా?” అని అడి
గేడు మేపువాడు.

ఆ మాటల్లో వెటకారం లేదన్న వాళ్ళ
గుడ్డు పీకేస్తాను.

అందుకు, వికాలాక్షి తండ్రి:

“అబ్బే...” అని ఆరంభించేడు.

ఆ “అబ్బే”ని ఉచ్చరించడంలో ఎందు
కంత దౌర్భాగ్యాన్ని స్వగించడం?

అందులోనే ఎందుకంత సిగ్గు? ఎందు
కంతభయం?

“అబ్బే... నెత్తీరలు... తెల్లవి... కాస్త
జరీ... చూపిస్తే చాలు...”

నడ్డు నడ్డు. పోదాం.

(43-వ పేజీ చూడండి)

నా భవవ్యక్తి

మెయిన్ రోడ్డులో వెడుతుంటే, మేడమ్ డేవ్ సామూద్రిక నిపుణి అన్న బోర్డు నాదృష్టి నాకర్పించింది; ఒక పెద్ద మేడకి ఎక్కడో వైభాగంలో తగిలించి ఉంది. నా భవిష్యత్, నాస్వభావంలోని విశేషాలు తెలుసుకుందామని వెంటనే నిశ్చయానికి వచ్చాను.

మేడ మెట్లెక్కుతోంటే రకరకాల పైని బోర్డులు కనబడ్డాయి. "పాపుల్ వర్ అండ్ సన్స్ - సర్వయర్స్"; "జె. బి. బర్న్ అండ్ కం పే నీ, ఎన్ క్వయరీ ఏజంట్స్" అని ఇంకా రకరకాలుగా ఉన్నాయి. మూడంతస్తులు ఎక్కిదిగినా గాని మేడమ్ డేవ్ బోర్డుమీద కనుపించలేదు. కిందకి దిగివచ్చి మళ్ళీ రోడ్డుమీదకి పైకి చూడగా, మూడో అంతస్తులో ఒక కిటకిట కట్టిన లేన్ కరెన్ కనపడింది. అంత చక్కటి లేన్ పని అయితే మేడమ్ డేవ్ అయి ఉండాలి. మెట్లన్నీ ఎక్కి వెళ్ళి ఆ కరెన్ దగ్గరే తలుపు తట్టగానే తెరువబడింది.

కిటకిట తెరకట్టి ఉండడంవల్ల గదిలో వెలుగు తక్కువగా ఉంది. తెర కొంచెం తెరిగించి "చెయ్యి చూపించుకోడానికి వచ్చారా? కొంచెంసేపు కూచోండి అలా" అని ఎవరో అన్నట్లునిపించింది. వెలిసి బోయిన ఒక పాత సోఫాలో కూలబడ్డాను. కూర్చున్న ఆ పదినిమిషాలు, తెర వెనుక ఏవో గుసగుసలు వినిపిస్తోనే ఉన్నాయి. చివరికి ఇద్దరు వయసు మళ్ళిన స్త్రీలువచ్చి, వన్ను లోపలికి పిలిచి మేడమ్ - డేవ్ కి ఎదురుగా ఒక కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి పక్కకు ద్వీలో ఆసీనులయ్యారు. వీళ్ళిద్దరినీ చూస్తే, వీరి తాలూకు భర్తలు ఏ పది పదిహేనేళ్ళ క్రితమో అదృశ్యులయి ఉండా లనిపించింది.

మేడమ్ - డేవ్ నే నూపించిన విశిష్ట తేమో కనుపించలేదు. గుండ్రటి కండగడ్డలాంటి మొహాన్ని కళ్ళజోడు, బొడ్డుగా, పొట్టిగా నడివయస్సులో ఉంది. చేతులేని నల్లటి కాటన్ గాను తొడుకుతోంది. చూడానికి ఏ సముద్రపు వస్తునో హాటలు నడుపుతో, చలికాలంలో థియ సాఫికల్ సాసయిటి సభలకి వెళ్ళే దానిగా ఉంది. ఇతర సమయాల్లో సరదాగా

ఉండే మనిషే అయి ఉండవచ్చుగాని ప్రస్తుతం చాలా దీక్షగా కూర్చుని ఉంది. టేబుల్ మీద ఒక గాజు స్పటికముపెట్టి, నా రెండుచేతులూ దానిమీద ఉంచి, అడగదల్చుకున్న వన్నీ మనస్సులో అనుకుంటో ఉండమని చెప్పింది. నా ఎడమచేయి అందుకొని, నిదానించి రేఖలు పరిశీలించి, ఎంతో సన్నిహితభావంతో మొదలెట్టింది.

"అవును. నే ననుకొన్నట్లే ఉంది. మీరెప్పుడూ కొంత ముభావం గాఉంటారు. అందువల్ల ప్రజలు మిమ్మల్ని అపార్థం చేసుకుంటారు. ఎంత సహృదయులూ వాడుగపొందలేరు. తెలిసిందీకదూ? దీనివల్ల మీరు ఆత్మవిశ్వాసం కోల్పోతున్నారు.

మూలం : జె. బి. ప్రీస్ట్లీ
అనువాదం : ఎన్. వి. కృపారావు

ఇదే మీ ఆభివృద్ధికి అడ్డు వస్తోంది. మీరు మాత్రం ఇతరుల మనస్సులు ఇట్టే గ్రహించేయగలరు. ఇందులోమాత్రం మీది అఖండమైనతెలివి. ఎదుటివాళ్ళు ఏం చేసినా, ఏం మాట్లాడినా దానిఅంతర్భాగం నూత్నంగా పసికట్టేయగలరు. కాని, ఏం లాభం? మీ మితభాషిత్వంఉండే, దీనివల్లే వస్తోంది చిక్కంతా. ఎవరిగనవాళ్ళంతా అపార్థం చేసికోడం, దాంతో మీ ఆత్మవిశ్వాసం తగ్గడం - తెలుస్తోందీకదూ?"

చూడబోతే ఈ తెలిసిందీకదూ? అనేది ఈవిడికో ఉత్పదంలా ఉంది. అది మాని పిస్తే ఈవిడపలు బతకలేదేమో అనిపించింది. అదేమాట ఒకమాటు విచారంగాను, ఒక మాటు ఉత్సాహంగాను, ఇంకోమాటు ఆశతో బలగుడ్డి ఉపయోగిస్తోంది. ఈవిడ చెప్పినవాటి కన్నీటికి తల పంకిస్తోనే ఉన్నాను. ఆశ్చర్య మేమిటంటే, నా స్వభావంగురించి చెప్పడంతా వాస్తవమే.

అక్కడికి నా ఎడమచేయి చూడం అయినట్లుంది. ఇంక కుడిచేతిరేఖలు తీక్షణంగా పరిశీలించి, మళ్ళీ చెప్పడం మొదలెట్టింది. "మొదట్లో మీరు చాలా కష్టపడి పని చేసేరు. కాని తగినంత ఫలం పొందలేక పోయినారు. మీశ్రమ ఫలమంతా ఇతరులకి దక్కుతోవచ్చింది. తెలిసిందీకదూ? మీది

ఉద్యోగమేనా స్పష్టంగా కనుపిస్తోంది.

మీరు ప్రస్తుతం ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. కిందటి ఏటికంటా ఈవిడు మీ రెక్కుత ఉత్సాహంగా పనిచేయగలరు. మే, జూన్ నెలలు చాలా అద్భుతవంతిమైనవి. తొందరలోనే ఉన్నతిలోకి వస్తారు. ఇన్నాళ్ళనుంచీ మీరు వేచిఉన్న అవకాశం ఇప్పుడు రాబోతోంది. తెలిసిందీకదూ?"

తెలియకేమి? స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

ఆతి మూత్రవ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రంలో అధికంగా చక్కరపోషణ అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు. (Diabetes) ఇది యీంత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పాలబడినవారు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు ఆసన్నమౌతుంటారు. ఉచిత డాక్టర్లు ఇన్ మెలిన్ ఇన్ షెన్స్ మాత్రమే కనిపెట్టారు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం రానేకాదు ఇన్ షెన్స్ గుణము వున్నంతకాలం మాత్రం చక్కెర రాత్నాలికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజిప్టు ఉత్పాదక లో ముఖ్యమైనవి దాహం, ఆకలి తరచుగా చక్కెరతో మాత్రం జయలు వెడలబము. దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాతవుండు, తురుపులు, కంటిపోర ఇతర చిక్కులు సంభవించును. వీనన్ ఛార్మ్ అధునిక శాస్త్రంలో అద్భుతమైన చికిత్స. దీన్ని వాడటం వల్ల చేనకు వేలమంది మృత్యుముఖంనుండి జయబవడ్డారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రంలో చక్కెర తగ్గింది అత్యధికమాత్రం గూడ వివరిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాతి మీకు బాగా తేలికయిస్తుంది. దీనికి ఎత్తం లేదు. ఇన్ షెన్స్ అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల 32 పత్రానికి వ్రాయండి ఉచితంగా పంపుతాము.

|| విక్రం బుడ్డి ఖరీదు రు. 6-12-0 ||
ప్యాకింగు పోనేజీ ఉచితము
వీనన్ రిసెర్చి లేబరేటరీ,
పోస్టబాక్సు నం. 587, కంకత (A. P. W)

20 తు|| అద్వైతం. 8-4-0 వాస్తవ 15 అ.
 పి. పి. పి. గ్రంథం. "అయ్య ర్హదమాజం"
 పరిచయం - తెలుగు జిల్లా.

వంద యోపాయిల నోటు

దెబ్బకొవలిసాచింది. చాలా అవసరంగా. కొన్ని సరుకులు కొనాలి. ఇతిరఖిస్తులకు కొంతకొవాలి. మా మరదలువాళ్ళూ వచ్చారు. వాళ్ళంతా బెజవాడ వెళ్ళాలనుకున్నారు. కేవలం సరదాకే అనుకోండి. వాళ్ళతోబాటు మా శ్రీమతికూడా బయలుదేరాలని సంకల్పం. సంకల్పం అయితే భేషగా ఉందిగాని, కేవలం కరచరణాలు మాత్రం చాలవు దాన్ని ఆచరణలో పెట్టడానికి. తొమ్మిదవ అంగం, అతిప్రహనాంగం, దెబ్బకొవాలి. దానికోసం పరిశ్రమించాలి చూడండి. కొవలిసినప్పుడెల్లా, కొవలిసినంత దొరికే వస్తువులే అది 'దెబ్బ' కొనేకాకుండా పోతుంది.

మరియూ ఒకటవతారీఖు నెలకి ఒక్కసారే రావడం మరీ అన్యాయంగా ఉన్నదని, అధమం గండుసార్లైనా రావడం చాలా అవసరమనీ మా శ్రీమతి తన కనీసపు కోర్కెను చాలారోజుల క్రితమే బయట పెట్టింది. కాని ఆ మా వాంఛ నెరవేరే సుదీనం యింకా రాసంకువల ఆనెల చివరి దినాన నేను రోడ్డు మలుపుదగ్గర నిలబడి, నెహ్రూవియకొలా చేతులు వేసికొట్టి, తల ముందుకువంచి వ్రూహం పన్నుగడికోసం ఆలోచన చెయ్యవలసి వచ్చింది.

ఈనాటివరకూ చాలా అరుదుగా దెబ్బ అడిగిన ఆసామిని అడగాలిగాని, మిగతా వాళ్ళు దెబ్బకొని యివ్వరనే రహస్యం నాకు ముందే తెలుసు. వరుసగా "నవవిల్లు కౌన్సిలును మినుకులా వర్తించు పని"లా నాకు అప్పు పుట్టించడం పన్నుతో బెట్టిన విధి! నా స్నేహబృందంలో అలాంటి వ్యక్తులు యిద్దరు. వాళ్ళని ఎప్పుడూ యింకా అప్పు అడగలేదు. ఇలా ఆలోచిస్తుండగా సావుకారు ఎదురయ్యాడు. సి నీ మా కే కాబోలు సీరియస్ గా నల్లిపోతున్నాడు. నీటి అడిగిమాదాం...యివ్వడు మాడు వంతులు.

"ఎక్కడికో సీరియస్ గా నల్లి పోతున్నాడు సావుకారుగారు. కొంపదీసి సినిమాకి కాదుగదా" అని ఆపాను.

సావుకారు ఆగాడు. "లేదురా. పార్క్ లో వేంకట్రావుగారితో పనుండి. వాడెక్కడ ఉంటానన్నాడులే."

నాకు తెలుసు యిది నాటకమని. సినిమా కని వెపితే ఎక్కడ యితిరులు వస్తానో

అని వీడిభయం.
"వీడికావులేవోయ్ - వెదవ పని లేని సమయం ఒకటుందీ నీకు-సరేగాని పిక్చర్ కి పోదాం వస్తావా? దెబ్బలు నే పెట్టుకుంటానులే గాభరావడకు"

"లేదురా...నిజంగానే పనుండి...." నీళ్ళు సమలాడు సావుకారు.

"సరే. రే పెర్మో...తప్పకుండా రా - First show కి."

"అల్లాగేలే..."

"అవును గాని నీకు చెప్తాను. కొంచెం నీతో పనుండిరా."

"ఏమిటది"

"ఏమిలేదు, అవసరంగా ఒక విద్యుదాపాయిలు కొనాలి. మళ్ళా రే పిచ్చేస్తాను. నాదగ్గరో అయి దున్నాయి. యింకో అయిదు అవసరమయింది. నీదగ్గర తప్పకుండా ఉంటుందనే ధైర్యంతో అడిగాను."

అంతంతంతంతంతంతంతంతంతంత

వి. నారాయణరావు

అంతంతంతంతంతంతంతంతంతంత

"రామరామ - ఉంటే నీక్కొడంటానురా. అసలీవాళ్ళ పొద్దున్నయితే అయిదే కాదు అయిదు వంద లిచ్చేవాణ్ణి. యిప్పుడు దెబ్బకొని ఉంటే చచ్చినంత ఒట్టు. ఏమనుకోకు మా యివ్వలేసందుకు." సావుకారు గబగబా నల్లిపోబోయాడు.

"సరే. దానికేంలే. ఫరవాలేదులే. మిగిరి నడిగి తీసుకుంటాను. వాడు మనకు కొంత యివ్వాలిలే. శత్రు మరచిపోకుండా సినిమాకి రావాలి సుమా."

సావుకారు నల్లిపోయాడు. అసలు వాడిస్తాడని నే అనుకోనేలేదుగా. అసలు దెబ్బకొని వాడి ప్రాణానికి లంకె. లక్షాధికారి బిడ్డడా, ఒక్కసారి సినిమాకైనా చూస్తూ చూస్తూ దెబ్బ కర్చు పెట్టలేడు. అధివా నల్లిపొద్దుకున్నా ఎవ్వరూ చూడకుండా, ఎవరితో చెప్పకుండా వెళ్ళాడు. తేకపోతే ఎవరనా నంటపడితే వాడిఖర్చు భరించాలిరాస్తుంది. ఇప్పుడు వాడు సినిమా కే బయలుదేరాడు. వాడి నేడుం, వాలకం గ్లాస్కో లాల్చీలోపల రూపాయి నోట్లూ, యీ విషయం చెప్పేస్తున్నాయి.

* * *
నా మొదటి గట్టినమ్మకం శ్రీనివాసరావు

దగ్గర ప్రయత్నించాలి. అతను చిరకాలం నుంచీ మిత్రుడు. బజారులో Fancy shop. ఆ సాపులో కొన్ని సామానులు అరువిచ్చినా చాలు. మనకి దెబ్బ యివ్వక్కరలేదు. సరే. సాపుకి వెళ్ళాను

"ఏమండోయ్. శ్రీనివాసరావుగారు, వ్యాపారం బాగా సాగుతోందా"

"వీదో మీ దయవల్ల."

"సాపు బాగా పెద్దది చేశార"

"అవునండి - యీమధ్య మీరెక్కడా కనపడడం లేదే"

ఏమిలేదండి, ఆఫీసులో పనులేక్కువయి. అసలు తీరుబడి ఉండడంలేదండి. చూడండి మనదగ్గర పియర్స్ పాడరుఉందా?

"ఆ ఉందండి. సియర్లుండి, క్యూటి క్యూరా ఉంది. పొండ్సుండి. మీ కేది కొనాలి?"

"పొండ్సు ధర ఎంతండీ?"

"ఆ? ఎంతండి, రూపాయిలుపావలూ."

"అబ్బా ధర పెరిగిందండీ. సరేగాని, యింకా రిబ్బన్లూ అవీకూడా కొనాలి."

శ్రీనివాసరావు లేచి నిలబడి రిబ్బన్లు మాపించడం ప్రారంభించాడు. పోయి దెబ్బల రకాలు ముందుపెర్చాడు. నేను మెల్లిగా ప్రారంభించాను.

"శ్రీనివాసరావుగారూ నేనూ యిలా తిన్నగా ఆఫీసునుంచి యిటు వస్తున్నాను. యీసరుకులు కొంచెం అర్ధంటుగా కొనాలి. శత్రు ఉదయం దెబ్బ పంపించడానికి మీ కభ్యంతరం లేదుగా." యీ మాటలనే శ్రీనివాసరావు మొహంకేసి చూశాను. అతను ఏమంటాడో అని.

అమృతమువంటి

అనంగ ప్రభాయాకుతి

సుందరమైన యౌవనానికి. ప్రకాశవంతమైన తేజస్సుకు. ఉత్తమమైనది. దాతువును గట్టిపరచి వృద్ధిచేయును. విరహపరచెందిన వరములకు క్రింది, వటుత్వమును చేకూర్చును. ముఖమైన దావత్యజీవితమునకు ఉత్తరవాదముగలరంటిది.

30 మాత్రము. 10, 15 మాత్రము. 5.

మదనమంజరి ఫార్మసీ

184, చైతన్యవాది రోడ్డు మదనపు-1.

విజవాడ-శ్రీనివాస మడికల్ ఫోర్ము-పార్థురోడ్డు రాజమండ్రి-ఈశ్వరదాస్ & కో. మెయిన్ రోడ్డు వెల్లూరు:- అర్జున్ ఫార్మసీ-అంబురోజు ఇతర కేంద్రాలలో ఏదెట్లు కావాలి

★ పందరూపాయల నోటు ★

“అరె! బతేచిక్కు తెచ్చిపెట్టారే. మీబోటివారోకి అప్పిస్తే ఏ భయమూలేదనుకోండి. మీదగ్గర డబ్బు చాచుకొన్నాంటే. కాని మాకో వాటాదారున్నాడండీ. దాంతో, ఏవో లెక్కలూ వ్యవహారం; అసలీ ఆపస్య, అనామత్తు వ్యవహారం పూర్తిగా మానుకున్నాం. మీరూ అనుభవస్థులు. మీకు తెలియండేముంది. అయినా ఒకపని చెయ్యండి. మీకు కావలసిన సరుకులు ఏరి యిక్కడ ఉంచండి. రేపుదయం మళ్లీ మీరు శ్రమ పడనక్కరలేకుండా, ఒక కుర్రాణ్ణి పంపండి డిబ్బిచ్చి. ఈ సరుకలన్నీ కట్టి అతని చేతికిచ్చి భద్రంగా వంపుతాను.” అన్నాడు ఎంతో సానుభూతి చూపిస్తూ.

నామొగాన్ని సెత్తుకు చుక్కలేదు. ఇంకేం మాట్లాడలేక, సరుకులు కావలసినవీ తీసి పక్కనపెట్టే రేపు కుర్రాణ్ణి పంపుతానన్నాను. డబ్బు రాలేదు సరిగదా పైగా కొంతబాగ్యంతా నెత్తికొచ్చింది.

తావంచకుని చక్రవర్తి యింటి కల్లాను. వీడేనే సరుకున్న రెండో గట్టి ఆధారం.

“చక్రవర్తి నా కర్ణంబుగా అయిన రూపాయలు కావాలిరా” అన్నాను నీరియనగా, ఏ ఉబాహుతిం లేకుండా.

“సంజేతాపురా, యిప్పుడు సలలు డిమ్మిడి లేదు. ఇవా లేదో పనుండి మా నాన్న సడిగితే అసగ్గర అను లేమీలేదన్నాడు... ఉంటే తప్పకుండా యిప్పువాణ్ణి.”

ఇంక మళ్లీ మాట్లాడలేను నేను. సరేలే, యింకోవగ్గర చూస్తాను అని బయలుదేరి వచ్చేశాను. నేను బయలుదేరిన రోడ్డు తిన్నగా యింటిదాకా ఉందని చూసుకున్నప్పుడు చూడకుండా వెలుపు వినిపించేదాకా తెలియలేదు.

తిన్నగా యింటికెళ్లి పడుకున్నాను. భోజనంకూడా సరిగా చేయలేదు. ఏమిటింటి దారుణమయిన వైఫల్యం? అయినా యీసల చాలా ఎక్కువ ఖర్చయింది. అందుకే అప్పుకు బయలుదేరివలసి వచ్చింది. అయినా యీ ఆహవాళికి మరీ యింగిత జ్ఞానంలేదు. లేకపోతే యిప్పుడు ప్రయాణం పేమిటి? వాళ్లకంటే తెలుసు యీ శ్రమ చెప్పేద్దామనుకున్నాను ప్రయాణం మునెయ్యమని.... ఏమో - చెప్పలేక పోయాను. కొత్తగా కాపురం పెట్టిన రోజుల్లో అర్థాంగి క్షియరాలుగా ఉంటుంది. (ఆవిడని ఆ రోజుల్లో అర్థాంగి అనడంకంటే సర్వాంగి అనడం మంచిది) కొన్నాళ్లకి వియం తగ్గి చుక్కయిపోయి

కేవలం భార్య అయి ఉండుంటుంది. ఏమో పాపం, ఎంత మనసుపడి ప్రయాణం పెట్టుకుందో. కాదంటే నొచ్చుకుంటుంది. ఇంత పురుషుడూ ఉండి పదిరూపాయలు సమయానికి లేకపోతే. భార్యమందు ఎంత పరాధివో? - పైగా ఉన్నవారి యింటి పిల్ల. అయినా రేపు రాత్రికి గదా ప్రయాణం.

మన్నాడు పొద్దున్న మరదలుచేతి కాఫీ తాగి ద్రవ్యాశ్వేషణికి బయలుదేరిపోతానన్నాను. యింతింతో మరదలు పిలిచి

“బావగారికి మరీ పనిలేక పోతూందిట కాస్త పని చెప్పాలి. ఈ వంద రూపాయల నోటుకి చిల్లర తెచ్చిపెట్టండి” అని నోటు చేతి కందించింది.

“మా ఉల్లో యీ నోటుకి 90 రూపాయలేనే శక్తి” అన్నాను నవ్వుతూ.

“పోనీ ఆ పది మీరు వేసి వందా పుట్టండి. బావగారు సంపాదిస్తున్నారగా” అంది తడుముకోకుండా నోటు జేబులో పెట్టుకుని బయల్దేరాను.

నాది కాకపోయినా వంద రూపాయల నోటు జేబులో ఉండడం ఎంతో ధైర్యం నిచ్చింది. ఆ నోటు నాది కాదనడానికి ఏమీ ఆధారం లేదు. డబ్బు అతిదంచల. సామాన్య నాయకలాగా అందరికీ వర్తిస్తుంది. అది ఎవరి చేతిలో ఉంటే వారిదే. ఇంకోరి దినడానికి ఏ ఆధారమూ ఉండదు. మామూలుగా చొక్కాలూ, పంచెలూ, రిఫ్టు వాచీలు, భార్యలూ, పిటికనిట్ కే సర్దులుంటాయి. కాని డబ్బు కల్లా కాదు. డబ్బు ఎవరి చేతిలో ఉంటే వారి ఆస్తి అయి దక్కా పోతుంది. ఇప్పుడు యీ వంద రూపాయల నోటు నాదేనని పించింది. ఇంకో రెండంగుళాలు పెరిగిన వాడిలా నడిచాను.

ఈ వందరూపాయలూ మార్చి మరదలు చేతికిచ్చేస్తే దీని విలువ ఏమీ పెరగదు. దీంతో ఒక అద్భుతమయిన నాటకం ఆడాలి. భలే - మర్చి ఆలోచనే తలెండి.

తిన్నగా చక్రవర్తియింటి కల్లాను. మా యింటి దుట్టుపక్కల వంద రూపాయల చిల్లర యివ్వగల పెద్దవాపు లేవీ లేవు బజారు చాలా దూరం. చక్రవర్తి యిల్లే దగ్గరలో మోశుబరుల యిల్లు.

“చక్రవర్తి - చక్రవర్తి”

చక్రవర్తి వచ్చాడు. “ఏమిరా నిన్న వ రూపాయలు దొరికాయా” అన్నాడు.

“లేదురా-అసలు అక్కరలేకపోయింది. నూ నాన్న T. M. O. పంపేడు వంద

కొట్టుడు ఎవరి చేతో దెబ్బలుతిని ఏడుస్తూ ఇంటికి వచ్చాడు. అమ్మ అడిగింది:

“మళ్లీ దెబ్బలాటలు సాగిస్తున్నావన్న మాట. నేనేం చెప్పాను? కోపం వచ్చినప్పుడు నూరు అంకెలు లెక్కపెట్టమన్నానా. లేదా?”

“అవునమ్మా, నేను లెక్కపెడుతూనే వున్నాను. ఇంతలో నాల్గ రాముడు మీదండి కొట్టాడు. వాళ్ల మృత్యువాణ్ణి యాభై అంకెలే లెక్కపెట్టమన్నవట.”

రూపాయలు. అసలది Expect చేశాను. కాని ఆలస్యం అయిందన్నమాట. పొద్దున్నే వచ్చింది.

“Very Good - లక్ అంటే అలా ఉండాలి.”

“సరేగాని నా కర్ణంబుగా వంద రూపాయల చిల్లర కావాలి.”

నిన్న ఆశ్రీనివాసరావుమాపులో కొన్ని సరుకులు కొన్నాను. ఇంకా తెల్లవారేసేనా లేదు. అప్పుడే కుర్రాణ్ణి పంపించాను. అయినా యింత Idiot అయిపోతున్నాడేమిటా శ్రీనివాసరావు. ఇంతిలోకే పారిపోతామనుకున్నాడా?

■ పోనీరా - Uncultured Brute. ” అన్నాడు చక్రవర్తి.

“అంగుకేరా వాడి డబ్బు వాడిమ్మహాన పాఠానితే సరి బోడిడబ్బు - ”

చక్రవర్తి లోపలికెళ్ళిచ్చాడు.

“సరేగాని చక్రవర్తి మాటిసీకల్లం వస్తావా? చార్లీచాప్లీన్ ముహూర్త వగ్గో. చాలాబాగుంటుందిరా.”

“అలాగే వెళ్లాలి. యిడగో బట్టలు వేసుకువస్తా. మరి చిల్లర యింకోగంటకి గాని దొరకదు. మానాన్న “లూబలో ఉన్నాడు”

“అన! ఆ కుర్రముండాకొడుకు యింటి దగ్గర కాసుక్కుచున్నాడు. మసక మాటిసీ తైముపుతోంది” అన్నాను.

చక్రవర్తి సావకాళింగా “వాడి కెంతి వ్యాధి” అన్నాడు.

“అ! ఎంతిరా విడు రూపాయలలోపు.

“సరేయావిదూపట్టుకెళ్ళివాడికిచ్చేయ్యి.

మనం బజారులో నోటు మార్చినప్పుడు తీసుకుంటాంలే."

"Thanks - వాడి శని వదిలిపోతుంది."

సరే నేను యింటికెళ్ళి బట్టలేసుకుని పద్దం గా ఉంటాను. నువ్వు మాయంటికిరా. కలిసిపోవచ్చు మాటినికి."

డ్రైయింగ్ యింటికి వచ్చాను దక్రవ రై చాలేను. ఆ రి రూపాయల నోటుని చూసి నవ్వుకున్నాను. ఈ దక్రవ రై నిన్ను దిమ్మడి లేదన్న దక్రవ రై. ఈ వేళ 100 రూ పాయల నోటు నా నిలువ పెంచింది. దక్రవ రై మ్యాటినికి వస్తాడని నేను అనుకోలేదు. ఎందుకంటే యారోజు ఆదివారం. వాళ్ళింట్లో ప్రతి ఆదివారం పూజకి సరం జామా సనుకూర్చే బాధ్యత నిక్రవ రైది. వాళ్ళున్నా చూస్తూండగా బయటికిరావడం దక్రవ రైతిరంకాదు.

ఆదివారమైనా ఆఫీసుపని కొంచెంఉంది 12ంటలకి పోజనం చేసి ఆఫీసుకిపోయి పని మాడుకోవచ్చు. ఈ బోపుగా బజారుకి పోయిరావాలి. తిన్న గా శ్రీనివాస రావు పాపు దగ్గర కెళ్లాను. నవ్వుతూ "మీరే స్వయంగా శ్రమపడి వచ్చారే" అన్నాడు. "నా పనికి రాక తప్పకుండా శ్రమేమిటి?" అన్నాను.

గబగబా పరుగు తీసి "నా కర్తవ్యం పనుంది. ఇంకా చండి కొట్టుకి వెళ్ళాలి. కాస్త ఆ సరుకులు యింకా యివ్వండి అంతే రి రూపాయలను కుంటాను." అంటూ వంద రూపాయల నోటు తీశాను.

శ్రీనివాసరావు మొహం పెద్దదయింది. అంత బొడ్డున్నే అతని పాపు లో చిల్ల ఊం వదలి నాకు తెలుసు.

"అరే! చిల్లర లేవండి—తెప్పించాలి."

"అయితే ఘోరాణ్ణి పంపించి తెప్పించండి త్వరగా."

"కుర్ర వధవ యింకా రాలేదండీ".

"దంపారే సరే - నేలెలా నోటుమార్పు పని వచ్చి యిస్తాను ఈ కట్ట యింకా యివ్వండి".

శ్రీనివాసరావు మాట్లాడలేకపోయాడు. వందరూపాయలతో సహా ఉన్న వన్ను ఒక రి రూపాయల వస్తువులు పూజ కెళ్ళివస్తే లేకపోయాడు. తినిగా, ఛాతీ విప్పకొని

ఆ కట్ట వుచ్చుకుని యింటిదారి పట్టాను. (చెండి కొట్టు సంగతి వట్టి నాటకమని తెలుసుగా)

ఇంటికెళ్ళి రణరంగ విజేతలా మొహం పెట్టి - ■ డబ్బూ, ఆ వస్తువులూ, అర్థాంగి కర కమల సమర్పితం చేశాను. ఆ మొహం వికసించింది. మనిషే పులకరించిపోయింది. మొహమంతా కళ్ళయి, ఆ కళ్ళంతా పాపై ఆ వస్తువులు చూసింది పెదిమలు సన్నగా నొక్కి, పెదిమల చివరల చిన్న గుంటలు పడితే, ■ గుంటలనిండా సౌందర్య నింపింది. కళ్ళల్లో నల్లపాపలు వయారంగా ఒక మూలకి చేరి తాగమన్నాయి ఆ సౌందర్యాన్ని.

* * * *

ఈ వందరూపాయల నోటు యిక చిల్లర మార్చేయ్యవచ్చు.

మధ్యాహ్నం ఆఫీసు పని, నిద్ర, అన్నీ అయిపోయాక వీధిలోకి బయల్దేరాను.

రోడ్డుమలుపుదగ్గర పాపుకారు కనిపించాడు.

"రాసినిమాకి పోదాం" అన్నాను. డ్రైయింగ్.

నిన్ను మాటిచావుగా. తప్పించుకోలేక పోయాడు. అయినా తను డబ్బు పెట్టుకో సక్రమలేదనే డ్రైయింగ్ బహుశా ఉండే వచ్చాను.

బుకింగ్ దగ్గర నేను వందరూపాయల నోటుతీసి టిక్కెట్లవ్వమన్నాను. చిల్లర లేవన్నాడు.

అప్పుడే ప్రారంభం బుకింగ్.

పాపుకారు నోటుచూశాడు. మొహం రంకుమారింది. తను టిక్కెట్లుకొన్నాడు.

సినిమా అయిపోయింది. ఆవేళ పాపుకారున్నంత మామరగా ఎప్పుడూలేదు. అంత ఆపామంగా ఎప్పుడూ మాట్లాడలేదు.

తిన్న గా యింటికివస్తూ మార్వాడి పాపుతో చిల్లరమార్చేశాను. నోటు యిచ్చేస్తుంటే అప్రయత్నంగా రెండు కన్నీటి మక్కలు రాలేయి కృతజ్ఞత ప్రకటిస్తూ ఇంతిపనీ ఆ నోటు చేసింది మరదలు పుణ్యమా అని.

చిల్లరనోటు జేబులోవేసుకుని బయలుదేరాను. ప్రపంచమంతా ఒక పెద్ద వంద రూపాయల నోటునిందా ఆనమంది—ప్రతి వాడూ ఎప్పుడూ మార్చుకుండా ఒకవంద రూపాయలనోటు జేబులో ఉంచుకొంటే.

ఇంటికిచ్చేసరికి నాగు ప్రయాణానికి సిద్ధమవుతున్నాడు నేను చెప్పకుండా సినిమాకి వెళ్లినందుకు అప్పుజెల్లల్లిద్దరికీ కోపం వచ్చింది. కోపం వచ్చినప్పుడు 'ఆనిప'

మొహం యింకా బాగుంటుంది.

అయితే మార్చి వందరూపాయలనోటు కన్నా నిలువైనదా యీ సౌందర్యం? ★

కే స రి ర త్న త్ర య ము లోద్ర

గర్భాశయ రోగ నివారిణి

ప్రీతికు గలుగు ఋతుకాల. విహిష్ణ కాకుండుట. అకాల విహిష్ణ, మైలజాన్ గాను తక్కువగాను పోవుట ఋతు మి రోగము సంతాన హీనత. రక్తహీనత, మల విద్వేషము, హఠికావాతము, కీళ్ళ నొప్పులు, అరికాళ్ళ, అరచేతులు ముండు మొదలగు ప్రీతిమర్మవ్యాధులను కుదుర్చును. లోద్ర ప్రీతివారిణి వర్ణనపాదము, కల్ప వృక్షము. కామదేనువు, కొంగు బంగారము, రత్నబదిత యాగిరణము, సర్వా భీష్ట ప్రదాయినియిన వాకినవారు పలు విధ ములుగ ప్రోతము చేయుచున్నారు.

అమృత

రక్త శుద్ధి ప్రదావకము

ఇది రక్తహీనత, మలవిద్వేషము, అజీర్ణము, కీళ్ళ నొప్పులు, పోమరితనము, మేగ్రవణములు. ముఖసంకటములు, విస్మత్తున, కడుపులోమండు మొదలగు వ్యాధులను నివారింది శరీరమునకు కాంతిని చుట్ట మునకు తేజస్సును యిచ్చును ఈ మేలైన యావధమువలన మొందరో యూరోగ్య వంతులైనారు.

ఆర్క

సర్వ జ్వర నివారిణి

ఆహార, విహార ఋతువేద దోషంబుల వలన అన్నాశయమునందు క్రిమికాలము చేరి ఎలువిధములైన జ్వరములు సంభవింతున్నవి చాలిజ్వరము, పిత్తజ్వరము, కఫజ్వరము, సన్నిహితజ్వరము, మరియితర విషమజ్వరములను, కడుపులో పీహ మును జ్వరాగ్ధును కుదుర్చును ఈ ఔషధమును ఎనివిధములగుట యివ్వవచ్చును.

కే స రి కుటీరం

లిమిటెడ్

రాయపేట : మద్రాసు-14.

తెలుగుజిల్లాలకు, నైజాముకు విజయవాడ : శ్రీ సీతారాం జనరల్ షోర్సు బెజవాడ. సికింద్రాబాదు

రాజూ - పేదా

అనువాదం.

సంఘారి రామమోహనరావు

వెల రూ 2-0-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మద్రాసు-1

సర్దుకుపోవడం మొదలైంది. ఇలా మబ్బు లెండల మార్పులతో లలిత జీవితం గడిచి పోతోంది.

* * *
కోడలు క్యామల ఇంటికి వస్తూంటే లలితమ్మ గుమ్మందగ్గర దిప్పి తీసి హారతిచ్చింది సంతోషంగా. క్యామలదూసే అమాయకపు చూపులు లలితమ్మ కాపరానికి వచ్చిన మొదటిభుడియలు జ్ఞాపకం చేశాయి. క్యామల కాపరానికి రాగానే తాళం చెవుల గుత్తి ఇచ్చివేస్తూ అంది లలితమ్మ, “ఇదిగో క్యామలా, ఇవాళనుంచి నీదే ఇంటి పెత్తనం, జాగ్రత్తగా సరిదిద్దుకో”.

మర్నాటినుంచి క్యామలని కన్న కూతురిలా మానుకోవడం మొదలైంది లలితమ్మ. కామల నేంపని చేయనిచ్చేదికాదు. క్యామలని ఎవరూ అనేవాళ్లు లేక పోవడం మూలన్నీ స్వేచ్ఛ ఎక్కువైంది. విచ్చల విడిగా భర్తతో పికాడూ, రోజూ నీసి మాలా, రాత్రిళ్లు ఆలస్యంగా ఇంటికి రావటం, ఉదయం పొద్దిక్కిలే వటం సంతార బాధ్యత ఏమీ పట్టించుకొని మని పిలా ప్రవర్తించటం మొదలైంది క్యామల. ఎంత ఆలస్యమైనా కనిపెట్టుకు కూర్చునేది లలితమ్మ. వాళ్ళిద్దరికీ భోజనాలు పెట్టి వంటిల్లు కడుక్కుని సామాన్లంతా సర్దుకొని అప్పుడు పడుకునేది. చువ్వు ఎక్కువైపోయి క్యామలకి అత్తగారంటే గౌరవంగాని, భయంగాని లేకుండా పోయింది.

ఓ రోజున లలితమ్మకి జ్వరం వచ్చింది. పెందరాజే కాస్త కాఫీ త్రాగి పడుకుంది. క్యామలా వెంకటేశం సినిమా కల్లి రాత్రి పది గంటలకి ఇంటికి చేరుకున్నాడు. రాగానే భోజనాల మాడావిడి ఏమీలేక పోవటం మాసి క్యామల విసుక్కుంది. చిరుబురుమంటూ, ఇక్కడి వక్కడా, అక్కడి వక్కడా పోలేసి, పెద్ద చప్పుళ్ళతో గిన్నెలూ అబి పడేసి ఎల్లాగైతేనేం భోజనాలు ముగించి పైకి చక్రా బోయింది భర్తతో.

పొద్దున్నే మామూలుజేళ్ళకి లేవలేకపోయింది లలితమ్మ. క్యామల మేడమించి దిగి వచ్చేసరికి ఏడున్నర అయింది. ఇంకా కాఫీలు లేవు. విసుక్కుంటూ క్యామల కాఫీ నీళ్లు పెట్టింది. లలితమ్మ మంచంమించి లేవ లేదుజ్వరముతో. క్యామల “ఎల్లా వుంది” అనేనాతినని అడగనందుకు లలితమ్మ మనస్సు చాలాకద్దపడింది. క్యామల మేడమెట్లు దిగుతూంటే లలితమ్మకి తన అత్తగారన్న దిప్పి పొడుపుమాటలు జ్ఞాపకం వచ్చేయి. తన విషయంలో అన్యాయ మనిసిందిన ఆతిట్లన్నీ క్యామలవిషయంలో సరియైనవే అనిపించాయి. కాని క్యామల నేదో అందామన

కున్న మాటలు ఆమె హృదయంలోనే ఇగిరి పోయాయి. ఇంతలో వెంకటేశం “ఎల్లా వుండే అమ్మా” అంటూ మేడదిగివచ్చాడు. లలితమ్మ అంటోంది క్యామలతో “అదే మితే అమ్మాయి? వంటింట్లో వస్తువు లెక్కడి వక్కలే వున్నాయి. ఓదాని మీదా మూతలులేవు. అలమారు తీసి వెళ్లి పోయినట్లున్నావు మజ్జిగంతా పిల్లితాగే సింది. కాస్త మానుకోనక్కర్లా”

“ఎంతచేసినా అంతే మీకేం తృప్తిలేదు నావాళ్లు హూనం అవటంతప్ప వెగవచాకిరీ చెయ్యలేక చస్తున్నాను” అంటూ ప్రారంభించింది క్యామల బుంగమూతితో. లలితమ్మ నిర్ణాంతపోయింది. తన “మంచి” అటు అత్తగారికీ అవసరం లేకపోయింది ఇటు తన కోడలికీ అవసరం లేకపోయింది! క్యామల తన్నిలా ఎదిర్చి మాట్లాడుతుందని కలలోనేనా అనుకోలేదు లలితమ్మ.

“అసలే ఆమెకి జ్వరంగావుంటే పైగా నీపోటీమాటలు కూడా చేసి? ఇంట్లో పనులు కాస్త మానుకో నక్కర్లా” అని క్యామలని మందలించి బయటికి వెళ్లి పోయాడు వెంకటేశం. దీనిఫలితం మరి మూన్నాళ్లదాకా భార్య భర్తలు ఎడమెహం పెడమెహమానూ. అన్నీ తెలిసిన లలితమ్మ వెంకటేశాన్ని కూక లేసింది. “చిన్నప్పిల్లి, అభం శుభం తెలిదు. నువ్వేనా కాస్త తెలుసుకుని మెలగుతూ వుండాలి దాన్నేమీ అనకూడదు. పాపంలే తమస్సు బాధపడుతుంది” అని. తల్లి కొడుకుల సంభాషణ చూచాయగా వంటింట్లోంచి విన్న క్యామల, తల్లి కొడుక్కేదో నూరిపోస్తోంది తనమీద అని అపోహపడి మరి భయభయాలతో మొదలైంది.

లలితమ్మకేం అర్థంకావటంలా, అప్పుడు తన్నులా తన అత్తగారు కేకలెయ్యటానికి ఇప్పుడు తన కోడలు తన్నిలా ధిక్కరించటానికి రోజులు దొర్లిపోతున్నాయి. ఆ యింట్లో ఓరోజు విందు ఓరోజు మందు!

* * *
ఆరోజు క్యామల పుట్టింటికి వెళ్లింది తన అప్పకూడా పుట్టింటి కొచ్చిందని తెలిసి. ముందు క్యామలని పంపటానికి ఇష్టపడిని వెంకటేశం తల్లిమాట తీసెయ్యలేక ‘సకో’ అన్నాడు. తనమీద ప్రేమతోనే పంపిస్తోందో, తను ఇంట్లో వుండడం ఇష్టంలేకే పంపిస్తోందో తెలలేదు క్యామల అనుమానపు మనస్సుకి.

క్యామల అప్పు అత్తగారిముందు వెంకాయమ్మలాంటివాళ్లు బలాదురు. క్యామల తన అక్కగారి కష్టాలన్నీ వింది. అత్తగారంటే అల్లా వుంటారా అని ఆశ్చర్యపోయింది.

మరి తన అత్తగారు ఎప్పుడూ ఏమీ అనేది కానే? ఇంకా అమ్మేనా అనేదికాని. బహుశా అప్ప అన్నట్లు ఆవిడ ఆ కష్టాలు అనుభవించివుంటుంది. అంచేతే తన్నులా ప్రేమగా చూస్తోంది. ఒక్కసారి క్యామలకి తన కళ్ళముందు తెర తొలగించినట్లయింది. అత్తగారంటే వున్నట్లుండి ఎంతో ప్రేమపుట్టుకొచ్చింది. లలితమ్మని చూసేవరకూ తోచలేదు. మర్నాడే ప్రయాణమై అత్తగారింటికి వెళ్లిపోయింది క్యామల. క్యామల అనుకోకుండా అంత త్వరగా వచ్చేసినందుకు ఆశ్చర్యపడింది లలితమ్మ. మర్నాడు తెల్లవారగల్ల ర గంటలకి లేచింది క్యామల. “మీరు పడుకోండి అత్తమ్మా, నేను అంతా మానుకుంటాను” అని ఇంటి పనులన్నీ మానుకోవడం మొదలైంది.

ఆ రోజు మామూలుగా పెత్తనానికి వచ్చే రత్తమ్మ ఆశ్చర్యానికి సమాధానంగా చెప్పింది లలితమ్మ. “కోడలికి ఇంటి పనులన్నీ అప్పజెప్పి చాకిరీ చేయించినా భరించలేదు. అల్లా అని విచ్చలవిడిగా వదిలేసినా బాధ్యతలు తెలిసిరావు. వాళ్ళ మానాన్ని భర్తతో హాయిగా వుండేట్లు సావకాశం యిస్తూ మంచి మాటల్తో సంతార దత్తత నేర్పాలి. వాళ్ళలో తప్పలుంటే సహనంతో క్షమించాలి. ఎందుకంటే ఆ వయస్సులో మనమా అల్లా చేసేవాళ్ళమే కావట్టి.” క్యామల అందుకుంది “అత్తగారిచ్చిన స్వేచ్ఛని పాడుచెయ్యకుండా భర్త సుఖం చూసుకుంటూ, ఇంట్లో పనులు అడిగి తెలుసుకుంటూ, అత్తగారిలో వున్న బలహీనతల్ని అర్థం చేసుకుని సమయానుకూలంగా నడచుకుంటే కోడలు కూతురూ, అత్తగారు తల్లి అవుతారు ప్రేమానుబంధంలా.”

తనమూలంగా తన కొడుకూ కోడలూ దావాలు చేసుకుని విడాకు లిచ్చుకోవటం మాత్రమే తెలుసుకోగలిగిన రత్తమ్మ ఈ రెండు సమాధానాల్ని సమన్వయం చేసుకుందుకు ప్రయత్నిస్తూ అర్థం కానట్లు మొహం అదోలా పెట్టి వెళ్లిపోయింది క్యామలగారి పురాణం విసటానికి. ★

కాంచన ద్వీపం

వెల 1-8-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకం.

ఆంధ్రగంధమాల,
మద్రాసు 1.

శత్రువు

“వినోదం ఓ అమాయకత్వం దండీ.” అన్నది నేను రాగానే సుందరమృగాలు. నేనా అమాయక అవరా అని అలోచిస్తుండగానే ఆవిడ అన్నది ఇలా “నాలుగంటలకి వస్తానన్నది. మిమ్మల్ని ఎక్కడికీ వెళ్ళవద్దన్నది.”

ఆశ్చర్యపడుతూ నా గది తెరచి లోని కొచ్చి కూచున్నాను. టేబిల్ పైన ‘రాధ’ ఫోటోవుంది. నాకోసరం ప్రత్యేకించి నే చెప్పిన పోజులో కూచుని ఫోటో తీసు కొంది అది. క్రితం సుందరమృగాలు చెప్పిన విషయం మర్చిపోయాను. రాధని తలుపుకొంటే ఒక్కసారి నాకు అమాయక కూడా వుట్టేది. అమాయక పడకూడదనే అమాయక పడుతాను. అవును మరి! మగడు శత్రువు అంటూ చెప్తుంటారు - నా సుఖాన్ని పాడుచేసుకొన్నాను; వంటరి జీవితంలో మహదానందం ఏదోవుందని భ్రమ పడి ఇప్పుడు విచారిస్తో కూచున్న అభాగ్య జీవిని? రాధకు చెల్లెయి నాలుగు సంవత్సరాలు కావసోంది: మేం వేసుకొన్న పంతంలో అది ఓడిపోయింది. రవిని చూసి మనసు మార్చుకోందో? ఏదోగానీ వచ్చిన ఉద్యోగం కూడా కాలదన్ని చెల్లాడింది. దర్బాగావుంది దాని బతుకు. దాని సౌందర్యం సార్థకమయింది; నాలుగవం నీట కలిసింది. పాతికేళ్లు తిరిగిపోయాక ఎందుకో చెల్లెం లే నా కిరీం జలదరిస్తుంది. కానీ.. చెల్లెం లే... ఒక విధంగా అసహ్యభావం వుంది. ఎలాగైతే ఏం? పాతికేళ్లు గడిచాక ఆ పైన జీవితము గడవకపోతుంది? అదంతా పోనీ... నాకోసరం వచ్చిన పిల్లవరు? ఎవరో అయివుంటుంది. ట్యూషన్ చెప్పను నేమో; అంతే అయివుంటుంది. అంతకు మినహా ఎవరోస్తారు? హాలో గడియారం నాలుగంటలు కొట్టింది. నాగదిలో చెప్పలు శబ్దం కాగానే తలెత్తి చూశాను. ఎవరా అమ్మాయి? రాధ!

“నువ్వో?” ఎప్పుడురావడం?” అన్నాను ఎదురుగా నల్ల.

“ఇప్పుడే ఇందాక.. అబ్బ! కూర్చోరా” అని విసుక్కుంటూ కొడుకుని కూర్చేసింది. వాణ్ణి నే తీసుకొన్నాను. ముద్దు పెట్టుకొను నా కిష్టం లేకపోయినా

రాధనిచూసి మొద్దెట్టుకొన్నాను. “నీ పేరేం బాబూ?” అంటూ.

“అర” అనెదవని నువు తాకుతావనుకో లేదుసుమా! నాడికి పేరొకటి తక్కువ...” రాధ ముహూం చిట్టించింది.

“ఏమిటికథ రాధా! మీనారోచ్చారా!” అన్నాను. నాకెందుకో సంతోషం చేసింది.

“ఇంకోజన్మకి: కారదా! నువు నిజంగా ఎప్పటికీ అదృష్టవంతురాలివి. చూట తప్పిందానికి భీతి అనుభవించి వచ్చాలే. ఈజన్మలో.....”దాని కిరీం వణికింది. కళ్ళు ఎఱువడ్డవి.

నేను కొద్దిగా ఆశ్చర్యపడ్డాను “కథేమిటే మాతల్లీ!” నాలో సంతోషం ద్వితీకృతమయింది.

~~~~~

ఎస్. రాజేశ్వరిరాణి

“కథ! నాబతుకు ఓకథ అయిపోయింది ఆఖర్న! నిజంగా గర్భశత్రువే ఆడదానికి మొగుడు. అమృతయ్య! నీ స్నేహంవల్ల కొద్దిగా పుణ్యం చేసుకొన్నాను కాబోలు. ఇప్పటికన్నా ఆ సరకకూపంనుంచి బయట పడ్డాను. నాకో ఉద్యోగమన్నా చూడు. లేదా నీ పుస్తకాలెక్కుకొని పూజనులాగ వస్తాను నీవంట. అంతే కానీ.....”

పున్నెట్టుండి కథ ఇలాగ తయారయి నా చెవిలో పడేసరికి చెవులు గింగురుచున్నయ్య. “రాదా! నువు జగంపనే వచ్చినట్లుంది. కడప విడిచిరావడంతగనవివాహితురాలికి. నాలుగేళ్లు కాపురం వెలిగించావు. చూత్రగా ఏంవచ్చింది?”వ్యంగ్యంగా అన్నాను.

“ఏంవచ్చిందా! రాంది వచ్చింది కాబట్టే ఇలా వచ్చాను. అందులో మొగుడు అందంగా వుండాలని ఆడపిల్ల కలకనటం మొదటితప్ప. వాణ్ణి చెల్లాడిటం రెండో తప్పు. వాణ్ణి సర్వస్వం అనుకొనడం మూడోతప్పు.....”అగోక్షిలో దాని నోరు మూశాను. నాకు నవ్వొచ్చింది.

“నిలుపురాధా! ఎవరేనావినగలరు. ఇంటి వాళ్లు గదిలోకి రాబోయేనీటి పేకేంచూసి. నీకింకా పిల్లతనం పోలేదు”

“నోరుమూయ్ కారదా! నీ వేళాకోళం నాకూ తెలుసు: పిల్లతనం పోయింది పిల్ల వానిమీద ఆకేపోయింతర్వాత.”

“ఆ పిల్లనా నేం తప్ప చేశాడు?” నా సంతోషం ఏమని రాయడం?

రాధ ఓ కథ చెప్పింది. దాంతో రవిమిత్ర నాకు కోపం, అసహ్యం కూడా కలిగింది. “రాధా! నీకు వుద్యోగం రాకపోలే పోయింది. మనిద్దరికీ ఎవ్వరూ లేకపోయినా నీకు నేను, నాకు నీవు నీ పాపకి మనిద్దరూ వున్నాము” అన్నాను. రాధ నాతో చెప్పిన కథ మీ కనవసరం అనుకొంటాను.

దాదాపు నెల రోజులు తిరిగిపోయింది. రాధకి నాలుగు ట్యూషన్లు కుదిర్చాను. ట్యూషన్ కి పాతిక! రాధ ట్యూషన్ చెప్పడంలో అందచేసిన చెయి. ఓరోజున రాధ డాక్టరుగారమ్మాయికి ట్యూషన్ చెప్పను పోయింది. గదిలో నేనూ బాబూ వున్నాము.

నే నేదో రాసుకొంటుండగా ఓ వ్యక్తి రావడం బాబును ఎత్తుకోవడం బరిగిపోయిం తర్వాత తలెత్తెను. బాబు పోలికలు ఆ వ్యక్తికి అట్టే ఏమిటి? అసలే లేవు! కానీ అతను రవి అని మాత్రం తెల్సుకొన్నాను. బాబుని ప్రియంగా (చెకో, లోపలికో) ముద్దెట్టుకొని నానేవు చూసి “మీ స్నేహితురా లేదీ?” అని అడిగాడు. నాకు ఒక్కటి అర్థంకాలేదు. రాధ చెప్పడం: బాబంటే అగ్గిలో ఉప్పుని రవికి. కానీ ఆ ప్రియమైన లాలింపు! ముద్దు?

“బాబూ! దా” అన్నాను. వాడు రాలేదు. రవి నవ్వాడు.

“ఆట మగల మగ్గి మీ రిరుక్కోవడం నాకంత తృప్తిగా లేదండీ. రాధని నయానా, లేక భయానా పిల్లయ్యోపోవడానికి నాకు హక్కుంది. దయచేసి మీ రిందులో తలదూర్చకండి. ఇది నా ఉప్పు, లాఘు వార్నింగ్ కూడా! ప్రస్తుతం మీ గదిలో నే వుందనుకొంటాను రాధ. మీరూ దానికి మంచి మాటలు చెప్పి నావంట వచ్చేటట్లు చెయ్యాలి.”

నాకు ఆరికాలినుంట తల కెక్కింది. కులట అని తలుపు బీగం వేసుకొని నల్లిన నాడు ఈ బుద్ధి ఎక్కడి కెళ్ళింది రవికి! నేనుకూడా బుద్ధిమాటలు చెప్పి పంపాలట కూడా!

“రవి బాబూ! మిమ్మల్ని నేను బొత్తిగా ఎరగనిదాన్ని కాదు. రాధ నా ప్రాణ స్నేహితురాలని మీకు తెలిసినందుకు చాలా సంతోషం! రాధపై మీకు విశ్వాసంలేదని,

భార్య:— “ఏమండీ, నా ‘వనితావనం’ పుస్తకం కనిపించడంలేదు, మీ శ్రేణులన్నీ చూశారా?”

భర్త:— “ఇప్పుడు దాంతో నీకేంపని? ఆఫీసు పైమవుతోంది, ముందు వంట చెయ్యి.”

భార్య:— “పుస్తకంలేం చే వంటఎలా చెయ్యమంటారు? రోజూ ఆ పుస్తకంచూసి, అందులో ప్రకారమేగా నేను వంటచేసేది?”

ఆపే కులట అని ఆనాడు తలుపు దీగం వేసకొని వెళ్ళారుకాదా? అటువంటి కులటకే నేను ఎన్నీ బుద్ధిమాటలు చెప్పినా చెవి కెక్కుతుందా! మీరెలా దాంతో కాపరం సాగిస్తారు? నాటి అనుమానిత రాధ ఈనాడు ఏ కారణంచేత అభిమానపు, అనురాగపు రాధ అయిపోయింది? దయచేసి బాబుని ఇలా ఇచ్చి వచ్చినదారి వెతుక్కోవడం మీకు మర్యాదగా వుంటుంది. నాన్నే హితురాలు నిరక్షరకుక్షి కాదు; మీ వంటి భర్తచేత అవమానించపడి ఆ అవమానం మర్చిపోయి తిరిగి మీ పాదదాసి అయ్యేందుకు. దానికోదారి చూపాను. తన పాపని అది పోషించుకోగలదు. ఒక్కక్షణం వుంటానికి నీలుగు. దయచేసి వెళ్ళండి రాధ వచ్చేలోగా.....” నా ఉపన్యాసం బాగా విన్నాడు. ఎముమకొన్నాడో గానీ...బాబుని విడిచిపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు. అలా అతను వెళ్ళిపోయినందుకు కాదు వెళ్ళిపోయినందుకు నేను చాల గర్వపడ్డాను. రాధ వుంటే కొంచానీ ఖుటంతోలిగిపోదు... పెద్దరచ్చబండక్రింది కాగది తయారయిపోను!...

రాధ రాగానే గర్వంగా ఆరంభించాను “బాబూ! ఇందాక మీనాన్న వచ్చాడా?” అది ఎందుకో వులిక్కిపడి వాచేవు చూసింది. నేను తిరిగి అన్నాను “రాధా! కూడలేత్తుకొని పారిపోయాడు. ఒకే ఒక నిమిషం మాట్లాడాను. అదీ ఎంచినట్లు నాలుగు వాళ్ళయి. నాలుగూ గురితప్పని కోరాలు! నీ క్షేత్రపు...అంటే నీ మొగుడు అడే పోక!...ఎంత ఇష్టంగా బాబుని ఎత్తు

“నలలిత మురళీ నినాదమదిగో మరల వినెదను...”

ఫోటో—ఎన్. ఆర్. ఉమామహేశ్వరరావు, (పార్వతీపురం).

కొన్నాడనుకొన్నావు.....” నేనింకా ఏదో చెపుతుండగానే అది గాబరాగా “నిజంగా వచ్చారా వారు. కారదా! నిజంగా” అని అడిగింది.

“అ...నిజంగానే వచ్చాడు” నేనడిగిన మాటలు అతడన్న మాటలు చెప్పాను.

“కారదా! నువ్వు మాట్లాడిన వ్రనం నాకేం బాగాలేదు. ఎముమకొంటానో వారు. నేను

చెప్పి అడిగించా ననుకోరుకదా! నువిలా మాట్లాడుతావని అనుకోలేదు కారదా! నువ్వే నాకు గర్భ క్షేత్రపుని” నేనులిక్కిపడ్డాను. నాకు తెలియండా నా చేతులు నా చెవుల్ని మూసినయ్యే. బాబుని ఎత్తుకొని రాధ వెళ్ళిపోతుంటే గుడ్డపు చెప్పకొని చూస్తూండిపోయాను! క్షేత్రపుని నేనా?

విజ్ఞానవిధులు

"డాక్టర్"

153. భూమివయస్సు ఎంత?

అని జంషెడ్ పురమునుంచి ము.రా.రా. గారల అడిగినారు.

ఈ ప్రశ్నలోనే భూమి అనాది కాదని పుష్కల ఒకప్పుడు ఏర్పడిందని నమ్మకము వున్నాంది. అవును అది నిజమే. అయితే భూమి అనగానే, భూగోళము, దాని మీదనున్న నీరు, దానిమీద గాలి, దాని ఉపరిభాగముమీదనున్న స్థావర జంగమ పాణిసంతతి, అన్నీ కలిసిన ఈ భూలోకము స్ఫురిస్తుంది. ఇవన్నీ మట్టుకు ఒక సారి పుట్టుకుంటేను.

సూర్యుడు తనమట్టు తాను తిరుగుతూన్న బ్రహ్మాండమైన వాయుగోళము. ఈ సూర్యుడికి చేరువగా ఒక నక్షత్రము యుగయుగాలకు పూర్వము పరిగెత్తింది. ద్రవ్యము ద్రవాన్ని ఆకరిస్తుంది కనక, ఈ నక్షత్రము సూర్యగోళపు ద్రవాన్ని, అంటే సూర్యగోళపు వాయువుని తనపైపు లాగింది. కాని ఈ వాయువు కొనుగా లేచి ఆ నక్షత్రాన్ని అందుకోడానికి ముందే ఆ నక్షత్రము దాటిపోయింది. తీరా సూర్యగోళం మంచి ముందోసకాయ రూపంతో విడిపోయినట్లు వచ్చేసిన వాయువు సూర్యగోళంలాగే సూర్యుడికేంద్రం చుట్టూ తిరగడము ఆరంభించింది. క్రమంగా ఈ వాయువు ఒకచోట గుత్తమా ఇంకొకచోట పలచనా అయి, ద్రవరూపమై, ఇంకా చల్లబడి ఘనగోళాలై, గ్రహాలుగా తయారైంది. అందుకే ఇవన్నీ (బండి చక్రపు ఆకు పొడుగున కట్టబడినట్లు) సూర్యుడి చుట్టూ ఒకే తలసు (Plane) లో తిరుగుతున్నాయి.

అంటే భూమి వాయుగోళమై, ద్రవగోళమై, చల్లబడి ఘనగోళమై, ఉపరితలము చల్లబడడమువల్ల నీరు, చెట్లూ, జంతువులూ పుట్టి క్రమంగా ఇప్పటి స్థితికి

వచ్చింది. మరి దీని వయస్సు ఎంత? అనే డము "భూమి సూర్యుడినుంచి ఎప్పుడు విడిపోయింది?" "భూమి మీద రాళ్ళూ కొండలూ (శిల లవడము మేలు) ఎప్పుడేర్పడాయి?" "భూమిమీద నీ రెప్పుడేర్పడింది?" "భూమిమీద ప్రాణు లెప్పుడేర్పడాయి?" అన్న నాలుగు ప్రశ్నలు కట్టి పడెయ్యడము అన్నమాట.

ఈ ప్రశ్నల్లో ఆఖరిదాన్ని ముందుముందు చెప్పడానికి వదిలి, తక్కిన మూడింటినీ అనుగునించి మొదలుపెట్టి చెప్తాను. భూమి ద్రవగోళమై, ఈ ద్రవాల తాలూకు ఆవిరులూ నీటి ఆవిరి దానిని ఆవరించియుండిన యుగాలు గడచిగడచి, భూమి ఉపరిభాగము 100 పెంటిగ్రేడు డిగ్రీల ఉష్ణతకి కిందికి దిగినప్పుడుగాని నీరు ఏర్పడి వర్షించడానికి అవసరములేదు (100 డిగ్రీల దగ్గర నీరు ఆవిరైపోతుంది కనక) ఇలాగ వర్షించిన మంచినీరు భూమిమీదపడి, ఇంకి, పల్లానికి జారడములో ఎన్నో లవణములను కరిగించుకుని 'సముద్రము'గా ఏర్పడింది. అప్పటి సముద్రపు నీరు ఇప్పటి సముద్రపు నీరంత ఉప్పుగా ఉండియుండదు. ఈ సముద్రపు నీరు ఎండకి ఆవిరియైనప్పుడు మంచి నీరు మాత్రమే పోయి కరిగిన ఉప్పులు మిగిలిపోతాయి. మళ్ళీ వానాకాలంవచ్చినప్పుడు మళ్ళీ సముద్రాలలో మరికొన్ని ఉప్పులు కలుస్తాయి. వేసవికి మళ్ళీ కొంత మంచినీరు తగ్గి, ఉప్పులు చిక్కనై, ఇలాగ రాగా రాగా నేటికి సముద్రపు నీరు తాను కరిగించుకోగల ఉప్పులో సుమారు పదోవంతు మాత్రమే ఒచ్చే ఉప్పుతో తయారయిఉంది. (సముద్రపు నీటిలో ఇంకా ఉప్పు కరుగుతుంది) ఏడాదికి కొంత పరిమాణముగల సముద్రపునీటిలో ఉప్పు ఎంత జాస్తే అవుతోందో అని సోదామానీ, ఆ లెక్కని ఇప్పుడా పరిమాణంలోని ఉప్పు అందులో చేరడానికి ఎన్నేళ్లు పట్టింది? అని లెక్కవెయ్యడంవల్ల భూమి మీద నీరు ఏర్పడి పదికొట్ల సంవత్సరాలైనదని కాస్త్రజ్ఞులు అంచనా వేశారు.

అయితే శిలలు ద్రవమునుంచి ఎప్పుడేర్పడాయి? ఈ శిలలలో యురేనియము అనే రేడియోధార్మికధాతువుంటే, అవి ఎప్పుడేర్పడాయో చెప్పవచ్చును.

యురేనియము తన రేడియో ధార్మికతవల్ల అంచలమీద సీసముగా మారుతుంది. లక్ష యురేనియము పరమాణువులనుంచి, ఒక సీసపు అణువు తయారవడానికి ఎంత కాలం పట్టునో లెక్కకట్టారు. ఏ శిలలో నైనా యురేనియ లవణములభిన్నే, దానిలో యురేనియపు పరిణామమువల్ల సీసము ఎన్ని అణువులున్నదో లెక్కగట్టి, దానినిబట్టి ఆ శిలలో యురేనియము ఏర్పడిన కాలమును లెక్కకడతారు. ద్రవస్థితిలో నున్న యురేనియములో రేడియోధార్మికతవల్ల ఏర్పడే సీసపు అణువులు ఒకచోట నిలవక చేదిరిపోయి ఇంకొక పదార్థముయొక్క ద్రవంలోకి తప్పకుంటాయి. కాని యురేనియము ఘనీభవించేస్తే ఈ సీసపు అణువులు దానిలోంచి తప్పకోలేవు. కనక యురేనియంలో సీసము ఎంత వున్నదో కనుక్కుని దానిని యురేనియముయొక్క, ఆ శిలయొక్క వయసుకట్టే పద్ధతవల్ల భూమి ఘనీభవించిన నాటికాలము తెలుపుతుంది. ఫిన్లండులోని కెరీరీయాలో 1,850,000,000 (నూటలక్షల అయిదుకొట్ల) సంవత్సరాలు వయసుగల శిలలు కనిపెట్టారు. అంటే భూమి ఘనీభవించి, ఈనాటికి రెండువందలకొట్ల సంవత్సరాలు దాటివుండదు. ఇదే భూమి వయస్సు. ★

చిట్టి ప్రశ్నలకు జవాబులు

—కాస్త్రాగలలోని పదునాల్గు భువనంబులు కాస్త్రకారుల ఊహాప్రపంచం లోనివే. పృథ్విలోనివి కావు.

—చెట్లు ఉన్నచోటినుంచి ఇంకొక చోటికి ఆహారముకోసము ప్రయాణించలేవు. కనక ఆహారము తయారుచేసుకోవలసిన బాగ వాటికుంది. అందుకే కార్మికుడై ఆత్మేదా, నీరు, వెలుగును అని పిల్చి

ఉపయోగించుకుని పిండిపదార్థము తయారు చేసుకుంటాయి.

—ప్రశ్నలు పిల్లలు వేసినా సమాధాన మిస్తారమ్మా సరోజా. కాని సమాధానము అందరికీ తెలిసిన ప్రశ్నలు వేస్తే, మేము సమాధాన వివరములు దండుగ కాదు? అయితే నీ వడిగిన ప్రశ్నలము గట్టిచే. బుధుడూ, గురుడూ, వంటి గ్రహాలను దూరదర్శినిలో చూస్తే గుండ్రముగా కన పడతాయి. కనక ఖగోళాలన్నీ గుండ్రముగా ఉంటాయన్న తాత్ప్రజ్ఞల ఉహని మీ ఘోషరుగారు చెప్పారు. నక్షత్రాలు మటుకు అతిదూరంగా ఉండడమువల్ల నేటి దూరదర్శినులలో పెద్దవికావడమే లేదు! 200 రెట్లు పెంచినా చుక్కలు చుక్కలుగానే వుంటున్నాయి! ప్రత్యక్ష ప్రమాణము లేకపోయినా, నక్షత్రాలు గుండ్రంగా వుంటాయన్నదే నిజము. మనవారు నక్షత్రాన్ని రూపంలో వెయ్యడము నక్షత్ర రూపము నూచించడానికి కాదు. నక్షత్రపు వెలుతు రన్ని దిశలకీ వ్యాపిస్తుంది నూచించడాని కనుకుంటాను. గ్రహాలు మెరువవు. నక్షత్రాలు మినుకూ మినుకూ మెరుస్తాయి. అందుకని వాటికి కొసలు పెట్టేరేమా.

—అవును సముద్రపు నీటిలో తడిసిన వస్త్రము మంచినీటిలో తడిసిన వస్త్రము ఆరినంత త్వరగా ఆరదు. మంచినీటిని వచ్చి జెట్టితే 100 డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రతవద్ద ఆ నీరు మరిగి, ఆవిరి అవుతుంది. సముద్రపు నీటిని వెచ్చజెట్టితే 100 డిగ్రీల దగ్గర మరిగదు; 100 డిగ్రీలకన్నా ఎక్కువ వేడిమి ఉంటే గాని మరిగదు.

నీరు సలసల మరిగకపోయినా తక్కువ ఉష్ణోగ్రత దగ్గర అదృశ్యంగా ఆవిరి అవు తూనే వుంటుంది. తడివస్త్రపు తడి ఇలాగే ఆరిపోతుంది. ఈరీతిగానే సముద్రపు నీట తడిసిన వస్త్రముకూడా ఆరుతుంది గాని, దాన్ని దీన్ని ఆరవేస్తే అప్పటి ఉష్ణోగ్రత మంచినీరు మరిగే ఉష్ణతకి దగ్గరా, ఉష్ణ నీరు మరిగే ఉష్ణతకి ఇంకా దూరమూనూ. కనక ఉష్ణనీట తడిసిన వస్త్రము మంచి నీట తడిసిన వస్త్రముంత సులువుగా ఆరదు.

—నీటిబిందువుద్వారా చూచుకు వచ్చే కిరణాలరంగులు, పట్లకము ద్వారా వచ్చిన కిరణాలరంగుల వంటివే. అది నీరూ, ఇది గాజూ అంటే తేడా.

‘అనంతము అంటే ఏమిటి?’ అన్న ప్రశ్నకు మేమిచ్చిన జవాబు గుంటూరు కె.ఎ.కుళాలరావుగారికి ‘తప్ప’నిపించింది. అనంతము అన్నదానికి విలవ ఇదీ అని చెప్పడము అసందర్భము. అలా చెప్పగలిగితే అది అనంతము కాదు. ఒక సంఖ్యని అర,

పాతిక, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{100}$ వ భాగించితే లబ్ధము ఎక్కువౌతుందని మనకి తెలుసు. ఇలాగ భాగించే సంఖ్య అతిమాతృమైపోతే లబ్ధము పెరిగిపోతుంది. అంటే, భాగించే సంఖ్య సున్నానకు చేరువైనకొద్దీ వచ్చే లబ్ధము అనంతమువరకు దగ్గరౌతుంది కదా? ఈ భావాన్నే బారుగా “ఒక సంఖ్యని సున్నా పెట్టి భాగిస్తే వచ్చేది అనంతము” అని చెప్పాము. కుళాలరావుగారు $\frac{x}{0}$ అన్న దానికి అర్థములేదన్న వాక్యము ఉటంకించారు. గణితశాస్త్రరీత్యా అది వాస్తవము. $\frac{2}{0}$, $\frac{3}{0}$, $\frac{4}{0}$ అన్నవన్నీ అనంతమేకదా అన్నాయి. ఇక్కడ అనంతము అన్నది ఎక్కడో ఒకచోట గీటుగీసుకుని కూర్చున్నదనే అభిప్రాయము వారికి కలిగింది కాబోలు. అది తప్పు. $\frac{2}{0}$ అన్నది అలాగ జరిగిపోతూనే వుంటుందిగాని ఒక విలవకడ కూర్చోదు. $\frac{2}{0}$ కి అర్థము లేదుకాని $\frac{2}{y}$, $Y \text{ tending to zero}$ కి అర్థము ఉంది. అదే అనంతము.

రెండు సమాంతరరేఖలు కాగితము మీద గీతా మనుకొండి. ‘వాటిని ఇటూ అటూ పొడిగిస్తే అనంతదూరములో కలుస్తాయి’ అంటాము. అంటే సమాంతరరేఖలు కలుస్తాయని అర్థమా? ‘మగ్గదూరము ఎక్కువగా వున్న సమాంతరరేఖలు పొడిగిస్తే కలిశే అనంతము, మగ్గదూరం తక్కువగా వున్న రేఖలు కలిసే అనంతముకన్న చిన్నది కాదా’ అని అడిగినట్లుగా కుళాలరావు గారు, $\frac{2}{0}$, $\frac{3}{0}$, $\frac{4}{0}$ ఇవన్నీ అనంతమే అయితే $4=0 \times$ అనంతము, $3=0 \times$ అనంతము అని రాసి, ఈ సమాకరణాల్ని వెనక్కి చదివి $3=4$ అని సారాంశము తీశారు. $\frac{2}{0}$ గాని, $\frac{3}{0}$ గాని అలాగ ఇటుకూ ఉండవలసిందే. అవి అనంతాలాయెను. ఆగినప్పుడుగద వాటి విలవల్ని సమాకరణము చేయడము? $\frac{x}{0}$ కి అర్థము లేదంటే, “దాని విలవ ఇంత అని చెప్పలేము. దానికి మనకి తెలిసిన అర్థము లేదన్న మాట.

—ఒక తాళముచెవిని అయస్కాంతముగా చేసి, దాని కొసకి ఇనపరజను పట్టించండి, రజను కొసకి కరుచుకుంటుంది. ఇప్పుడు = చేవి ‘చెవి’లో నేలుంగి తాళము చెవిని గిడగిరి తిప్పండి. ఇనపరజను రాలిపోదు. ఎందువల్ల, అయస్కాంతము పట్టువల్ల. అలాగే భూమి తిరుగుతూన్నప్పటికీ, భూమి తనమీది నీటినీ, జంతువులనీ, రాళ్లనీ తన కేంద్రంవైపు ఆకర్షిస్తూండడమువల్ల ఈ ‘వస్తువులు’ ఏవీ భూమిని విడిచి ‘పడి’పోవు. అలా ‘పడి’దానికి ఇంకోవస్తువు వాటిని ఆకాశంలోకి లాగాలి. ఈ ఆకర్షణలు చేరువనున్న భూమి ఆకర్షణ

అంత శక్తివంతాలు కాలేవు. అందుచేత నీరూ, మనుష్యులూ ఆకాశంలోకి ‘పడి’పోరు.

—స్నానాలు చేసే గదులలో నామా, పాకుడూ పుట్టడానికి నీళ్ళునాత్రమే కారణముకాదు. ఆ గదులలో తేవుడూ, గంజీ పోసి కడుగుతూండడము ముఖ్యకారణము. ఈ ఆహారపదార్థాలలో నత్రజని సంకలిత వస్తువుంటుంది. నామా తాలూకు విత్తనాలనదగిన బీజర బోక ములు (Spores) గాలిలో తేలియాడుతూంటాయి. ఇవి స్నానాలగదిలోని తేమకు కొంచెం ముక్కిన నత్రజని సంకలిత పదార్థము మీద పడి, మొలచి, దానినే ఆహారముగా ఉపయోగించి నామాగా, పాకుకుగా తయారవుతాయి. ఇవి ఒకటి రెండుగా, రెండు నాలుగుగా, నాలుగు ఎనిమిదిగా, అలాగ రెట్లుగా (Geometric Progression) వృద్ధిఅవుతాయి. కనక ఈ రోజున నిర్మలంగా వున్న స్నానాలగది చేపటికి పాకుడపట్టి జారు జారుగా తయారవగలదు. నామా పాకుడూ పట్టకుండా వుండాలంటే, కడుగు, గంజీ పోయ్యకపోవడమే కాక, శోణనానంతరము చేతులనూ, కంచాలనూ స్నానాల గదిలో కడగకూడదు.

—అక్కన్న సంకతి మాకు సరిగా తెలియదు గాని మాదన్న సుమాత్రము జౌరంగజేబు ఆజ్ఞ వల్ల ఎసుగుచేతి తల తొక్కించి చంపేరు. తానీమాకి మంత్రిగా ఉండడమూ హిందువు ఓపహమూ మాత్రమే ఆయన నేరాలు. తానీమాని చోహముచేసి తనతో కలిసిన ముసల్మాను మీర్జుమ్మాకి జౌరంగజేబు నేనాధిపత్యము నిచ్చి గౌరవించాడు.

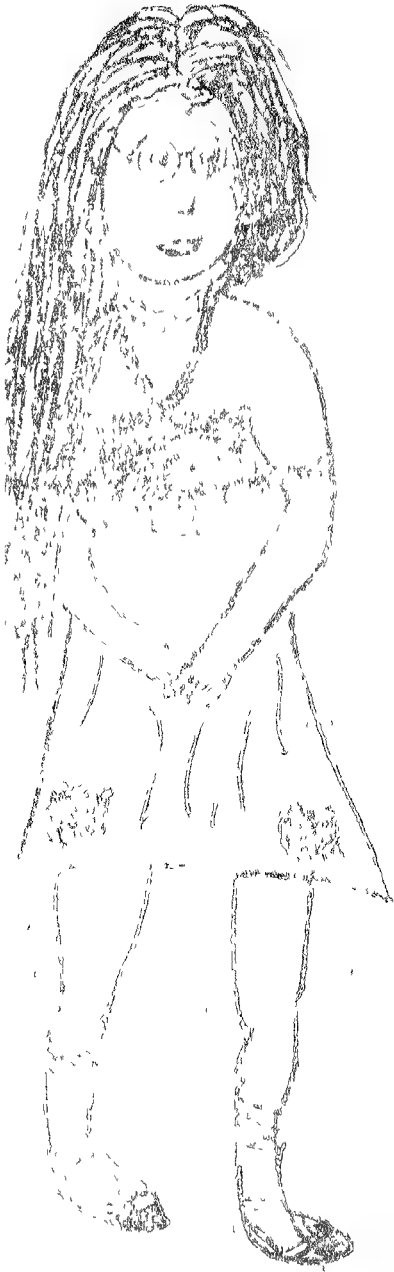

కేశ సంపదకు

రీటా

హిందూ దేశమంతటా దారకును

మొద్దు చెల్లాయి

మొద్దు చెల్లాయి! మొద్దు రాము
డిని గురించి తెలియని
వాళ్లు వుండరు. అతనికి ఒక చెల్లెలు
వుంది — మొద్దురాముని ముద్దు
చెల్లాయి! మొద్దుచెల్లాయి నిజంగా
మొద్దే ఎప్పుడూ ఏం అల్లరి చేద్దా
మా! ఎక్కడ అల్లరిపిల్లలు గుమి
గూడుతారా? అని దీర్ఘంగా ఆలో
చిస్తూ ఉండేది.

కాని ఆపిల్ల తమ్ముడు మాత్రం
చక్కగా బామ్మల పుస్తకాలు
చూస్తూ, ఏ అల్లరి చెయ్యకుండా,
వుండేవాడు.

మొద్దుచెల్లాయికి మటుకు పు
కంచూస్తే, కడుపునెప్పి కాలుపీ!
ఒకటేమిటి? అన్నీ ఒక్కమా
వచ్చేనేని. బుగ మూతివె
పుస్తకాన్ని విసిరి కొట్టేనేది.

ఒకరోజున ఆడిఆడి ఇంటి
వస్తూంది మొద్దుచెల్లాయి. దారిలో
పెద్ద గేటు కనిపించింది.
కాంపౌండులో ఏముంటాయో న
దాగా చూద్దామనుకుంది. కానీ
ఆ గేటుకి కట్టిన అట్టవీ
ఏం రాసుందో మొద్దుచెల్ల
యికి తెలుస్తేగా! ఆ అట్టవీ
“హగరు బోతు ఎద్దువుంది
జాగ్రత్త” అని వ్రాసివుంది. అ
రం ముక్కేనా రాని మొద్దుకి

చిట్టి తమ్ముడు

మొద్దురాముని ముద్దు చెల్లాయి

మొద్దు చెల్లాయి చగువు

మితో తెలుస్తేగా. కష్టపడి గేలు ఎక్కి లోపలికి దిగింది. దిగిదిగడం తోచి, తెలిసొచ్చింది—ఆ గేలుకి తాళం ఎదుకు వేశానో. లోపలున్న ఎద్దు కాలుదువ్వి మీదకు వస్తే, భయంతో ఒకటిపోయింది మొద్దు చెల్లాయి.

ఎలాగో, చిన్నచిన్న దెబ్బలతో బయటపడింది. దారిలో అనుకుంది—ఇంకెప్పుడూ మూసి పున్న గేట్లపూసుకి పోకూడదని. అంతేకాని, 'అక్షరాలు నేర్చుకుందాం, ఇలాంటి ప్రమాదాలు రావు' అని మాత్రం అనుకోలేదు.

ఈ కథ గట్టిగా యిటిదగ్గర చదవకండి సుమీ! మీ మీచెల్లాయిలు దెబ్బలాటకి వస్తారేమో!

మొద్దు చెల్లాయికి ఎద్దు పోతం వేర్పింది

ఇష్టం

డి. చంద్రతేజ

చందమామ కన్న,
కుక్కపిల్లి కన్న,
జొన్నపొత్తు కన్న,
చాక్ లేట్లు నాకిష్టం—

బడికన్న, చదువుకన్న,
లమ్మచెప్పే కథలకన్న,
వానవస్త్రే మాదొడ్లో
కాలవలో నడిచివెళ్లే
కాగితం పడవలంటే
నాకు బలేబలే యిష్టం—

దీపావళి టపాకాయలకన్న,
నా ప్లాస్టిక్ బుల్లిపాపకన్న,
పేరంటంతో పచ్చికనగలకన్న,
నిజంగా
లమ్మా నాన్న అంటే
ఆకాశమంత యిష్టం—

మా పల్లె

బొడ్లపాటి రాజా

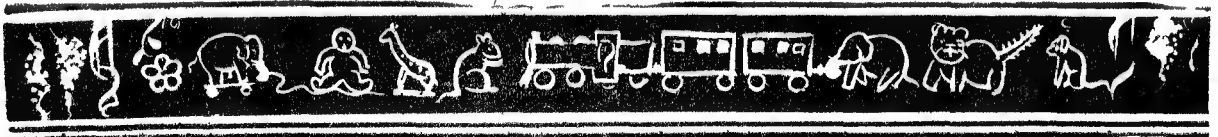
మాపల్లె కొస్తారా?
మాపూరు చూస్తారా?

చక్కనో రిక్కలతో
సరసమాడేటి
గాలిగోపుర మొకటి
గంభీరముగనుండు

ఆలయము కాప్రక్క
మెల్ల మెల్లన పాటు
చల్లటి సెలయేటు
తల్లివలె మాకుండు

మధురమా ఫలములతో
బంగారు పంటలతో
జయమునిచ్చే డేత్రలక్ష్మి
సింగార మొలికించు.

పల్లెవాసులమనసు
పాలనంద్రపుతీరు
మాపల్లె కొస్తారా!
మాపూరు చూస్తారా?

అద్దెబోటులో -

ముచ్చడిగా ముగ్గురు

(కుక్క సంగతి సరే సరి!)

(గత సంచిక తరువాయి)

అరోజు—అంటే మా ప్రస్తుత ప్రయాణనంద ర్భంలో మేము 'స్ట్రీట్స్' చేరిన రోజు-మధ్యాహ్నం, నేనూ జార్జీ (హారిస్సు ఏమైనాడో తెలియదు : పూల్లోకి వెళ్లి డౌరంచేయించుకు వచ్చి భోంచేసి పక్కా అరగంటనేపు కూర్చుని బూట్లకి పాలిష్ వేసు కొని ఎక్కడికో పోయాడు.)—నేనూ, జార్జీ, (కుక్క-మా పాలనే పడ్డది కాబట్టి) ఆకుక్కా—ముగ్గురమూ విల్లింగ్ ఫర్డ్ పూల్లోకి వెళ్లాలి. తిరిగి తిరిగి అలసిపోయి ఒక హోటల్లోకి వెళ్లి కూర్చున్నాం

మేము కూర్చున్న బల్కన్ దగ్గరలోనే చుట్ట కాల్చుకొంటున్న ముసలాయన ఎవరో కూర్చుని వున్నాడు. ఆయనతో పిచ్చాపాటి మొదలుపెట్టాము.

ఆ మాటా యీ మాటా మాట్లాడక ఎందు కనో యింక మాట్లాడటానికి ఏదీ లేకుండా పోయింది ఏమీ తోచక హోటల్ గోడలపంకా, చూరువంకా చూస్తూ వుండిపోయాం. అలా చూస్తుండగా ఒక గోడమీద చాలా ఎత్తున గాజు పలకలతో అమర్చిన పెట్టె ఒకటి తగిలించివుండటం మా కంటబడింది. దాంట్లో పెద్ద సొరచాప వున్నది. అంత పెద్ద చేపని చూసి నేను చాలా ఆశ్చర్యపోయాను.

"చాలా పెద్ద చేప కదండీ అది!" అన్నాడు ఆ

ముసలాయన, నేను చూస్తున్న పేపే తనూ చూస్తూ.

"మరే! అంత పెద్ద చేపని నే నెక్కడా చూడలేదు" అన్నాను, పైకి వినిపించి వినిపించనట్లు. జార్జీకూడా దానివంక చూస్తూ, 'ఆ చేప ఏమాత్రం తూగుతుందంటార'ని ఆ ముసలాయన్ని అడిగాడు.

"అరవీశే! రేపు ఒకటోతారీకుకి దాన్ని నేను పట్టుకొని యిప్పటికి సరిగ్గా పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు కావస్తోంది. అదుగో—ఆ కనుపించే బ్రిడ్జిన్ గ్లెస్ రే దీన్ని పట్టుకొన్నాను. పెద్దచేప ఏదో ఆ ప్రాంతాల్లో తిరుగు తోందని నలుగురూ చెప్పుకోవటం మొదలెట్టారు. ఆ వార్త నా చెవిని పడగానే, గాలం పట్టుకు వెళ్లి ఒక్క పూటలో పట్టి యివతలపడేశాను. ఈమాదిరి చేపలు యిప్పుడు యీ ప్రాంతంలో విరివిగానే వుంటున్నాయనుకొంటాను. వెళ్లొస్తాను. శేలవా మరి?" అంటూ ఆ పెద్దమనిషి తన కోటా గట్టా నర్దుకొని వెళ్లి పోయాడు.

ఆయన వెళ్లాక ఎంత నేపటికీ మాకు మాట్లాడేం దుకుకూడా, ఓపిక లేకుండా పోయింది. అలా విడవ కుండా, ఆ చేపవంకే చూస్తూ వుండిపోయాం. నిజంగా అది చాలా పెద్దచేప. మేము అల్లా దానివంక చూస్తుండగా, నీసా ఏదో చేత్తోపట్టుకొని మరో పెద్ద మనిషి హోటల్ లోపలికి వచ్చాడు. అతనూ మేము

మూలం :

జెరోమ్ కె. జెరోమ్

అనువాదం :

విశ్వాత్ముల నరసింహమూర్తి

ముచ్చటగా ముగ్గురు

చూస్తున్న చేపవంకే చూస్తూ మా పక్కనే నిలబడి పోయాడు.

“చాలా పెద్దచేపకదండీ!” అన్నాడు జార్జీ, మర్యాదగా వుంటుందికదా అని.

“ఆ మాట వేరే చెప్పాలండీ?” అంటూ సీసా బిరడాతీసి మరి కాస్త గొంతులో పోసుకొని, సీసామూత బిగిస్తూ ■ పెద్దమనిషి “ఈ చేప పట్టుబడ్డప్పుడు మీరు యీ పూల్లో లేరుకాబోయి?” అన్నాడు.

మేమా పూరికి కొత్తగా వచ్చినవాళ్లమని చెప్పకొన్నాం.

“ఆ! అల్లాచెప్పండి. మీకు ఎలా తెలుస్తుంది, పాపం? దాన్ని నేనే పట్టాను ఇప్పటికి సరిగ్గా ఐదేళ్ల యింది!” అన్నాడు ■ వ్యక్తి.

“అయితే దీన్ని పట్టింది మీరా?” అని అడిగాను నేను, ఆశ్చర్యపోతూ.

“మరేనండీ!— అదిగో ఆ కనిపించే లాకు లేదూ?—దానిపక్క దీన్ని పట్టాను. ఆరోజు గాలానికి నేను పెద్ద ఎరనికూడా తగిలించలేదు సుమండీ! అక్కడే యేదో చిన్న ఈగ చచ్చిపడివుంటే దాన్ని తీసి గాలానికి గుచ్చి నీట్లో పడేసి కూర్చున్నాను. అల్లా పడేశానో లేదో, పెద్ద చేపా నాగాలానికి తగులుకు పూరుకొంది.... వస్తా, మరి సెలవా?” అంటూ ఆయన వెళ్ళిపోయాడు.

మరొక ఐదు నిమిషాలు గడిచేసరికి యింకో పెద్ద మనిషి మా దగ్గరికి వచ్చి, అదే చేపని తాను ఏవిధంగా పట్టిందీ అదంతా పెద్ద కథగా చెప్పి వెళ్ళి పోయాడు. ఆయన వెళ్ళిన మరొక ఐదు నిమిషాలలో కాస్త బుద్ధిమంతుడులా కనిపించే నడి వయస్సు మనిషి యింకొకాయన వచ్చి మా పక్కనే కూర్చున్నాడు.

ముందు కొంచెంసేపు మేమెవరమూ మాట్లాడ లేదు. జార్జీ, ఎలాగో కొంత ధైర్యం తెచ్చుకొని, చొరవ చేసుకొని ఆయనదగ్గరిగా జరిగి “చూడండి— మేము యీపూరికి కొత్తవాళ్లం. మామీద కాస్త దయ తలంచి, తమరు యింత పెద్ద చేపని ఎలా పట్టేరో కొంచెం ఓపిక చేసుకు చెప్పగలరా?” అని అడిగాడు.

“నేను పట్టానని మీ కెవరు చెప్పారు?” అని ■ నడివయస్సు మనిషి అడిగాడు.

మాకు ఎవరూ చెప్పకపోయినా, యింత పెద్ద చేపని పట్టితే తనే పట్టివుంటాడని మా కనిపించిందని, అందుచేత అల్లా అడిగామని మేము సమాధానం చెప్పాం.

“చాలా బాగుంది : చాలా బాగుంది. మీ పూహ నరైంజే సుమండీ! దీన్ని నేనే పట్టాను. ఐనా మీరు అంత అవలీలగా ఆ విషయాన్ని పూహించ గలగడం మాత్రం నిజంగా చాలా గొప్ప విశేషం. అందులో ఏమీ సందేహం లేదు!” అంటూనే ఆయన తనా చేపని ఏవిధంగా పట్టిందీ, దాన్ని పట్టేలోగా ■ బరువుకి ఆగలేక గాలం ఎలా విరిగిపోయిందీ, అదంతా పెద్దకథగా చెప్పకొచ్చాడు. అలా చెప్పి చెప్పి చివరికి మాదగ్గర సెలవు తీసుకొని వెళ్ళిపోయాడు.

ఆయన వెళ్ళిన మరో కొద్దినిమిషాల్లో హోటల్ యజమాని మా దగ్గరికి వచ్చాడు. ఇంతసేపూ ఎంత మంది యీ చేపని తామే పట్టినట్లు చెప్పకొచ్చారో ■ కథలన్నీ మేమా హోటల్ యజమానికి చెప్పాం. అందరమూ కలసి కాస్తేపు విరగబడి నవ్వుకొన్నాం.

“హా! హా! హా!.....హీ...హీ...హీ... వీళ్లుటండీ యింత పెద్దచేపని పట్టేదీ? పట్టినా యిలాంటి వాళ్లు నాకు యిస్తారా?” అంటూ ఆ హోటల్ యజమాని ఒకటే నవ్వు!

గుక్కబట్టి నవ్వి నవ్వి, ఎప్పటికో కాస్తపూపిరి పీల్చుకొని ఆ చేప తాలూకు అనలు చరిత్ర చెప్పటం మొదలుపెట్టాడు. ఆ చేపని తానే తన చిన్నతనంలో పట్టానన్నాడు. అదైనా స్కూలు ఎగగొట్టి, ఏం చెయ్యటానికితోచక తిరుగుతూ, ఒకనాటిమధ్యాహ్నం యీ పని చేశాడట. ■ సమయంలో తనదగ్గర చేపలు పట్టే గాలంకూడా లేదట. ఊరికేనే నది ఒడ్డునవున్న ఒక చెట్టుకొమ్మకి అంతపొడుగు దారం ఒకటి కట్టి, దాని చివరని వొంగిపోయిన తుప్పమేకు ఒకటి తగిలించి నీళ్లలో పడేసి చూస్తూ కూర్చున్నాడట. దీని తస్మాదియ్యా—యింత పెద్ద చేపా యిట్టే పట్టుబడిపో

యిందట! అంత పెద్ద చేపని అంత అవలీలగా పట్టినం దుకు వాళ్లు మేష్టారు కూడా మెచ్చుకొన్నాడట.

కబుర్లు చెప్పటం యింతవరకు వచ్చేసరికి హోటల్ పనివాడవడో యాయనను విలిచాడు.

దాంతో ఆయన మమ్మల్ని వదిలిపెట్ట వెళ్లాడు.

నేనూ, జార్జీ మల్లీ మోరలు పైకెత్తి ఆ చేప వంకే చూస్తున్నాం.

నిజంగా అది చాలా పెద్ద చేప. దానివంక చూస్తున్న కొద్దీ, మాకు ఆశ్చర్యం ఎక్కువౌతున్నది :

జార్జీ మనస్సు వుండబట్టలేక, అక్కడ ఒక కుర్చీవుంటే, దాన్ని తెచ్చి, గోడకి ఆనించివేసి దాని మీదికి ఎక్కాడు—యింకా దగ్గరనుంచి ఆ చేపని చూసి సంతోషిస్తామని.

ఉన్నట్టుండి వాడు ఎక్కినకుర్చీ జరిగింది. పడ బోయినవాడు, మరేమీ తోచక, చేపను పెట్టి వుంచిన ఆగాజు బీరువానే గట్టిగా వాటేసుకొన్నాడు. ఫెళ ఫెళమని చప్పుడు అయింది. జార్జీతోపాటు, గాజు బీరువా, అందులోని చేపా అన్నీ కింద రాలాయి.

“కొంపదీసి చేప చెడిపోలేదుకదా?” అంటూ నేను వాడిదగ్గరకి పరిగెత్తాను.

“ఏమో! చెడిపోలేదనే అనుకుంటాను.” అన్నాడు జార్జీ, మోకాళ్లు పట్టుకు పైకిలేస్తూ.

చెడిపోకపోవట మేమిటి — అంత పెద్ద చేపా వెయ్యిముక్కలైంది. వెయ్యిముక్కలైందని మాట వరనకి అన్నాను. కాని నిజానికి తొమ్మిదివందల తొంభైతొమ్మిదిముక్కలుమాత్రమే అయివుండవచ్చు. నేనుమాత్రం లెక్కపెట్టలేదు.

నిజం చేపఅయితే, అల్లా ముక్కలు కాదు. అది సరే. కనిసం చచ్చినవాటి పొట్టచీల్చి, అందులో గడ్డి రంపపుపొట్టూ వగైరా దినుసులన్నీ దట్టించి మల్లీ కుట్టేసిపెట్టుతారే—ఆ బాపతేమోననుకొన్నాను. అదై నాకూడా యిలా పప్పు పప్పు కాదే?

తీరాచూస్తే అది నాముసుద్దతో తయారుచేసి పెట్టిన చేపబామ్మ కాని మరొకటి కాదు! (ఇంకావుంది)

రత్నప్రసవసేవ

(WITH CALCIUM & GOLD)

శుభ్రము మొదలగు భిక్షములు చేర్చబడివి నిక్కాక, నివృత్తవ, కుత్తనష్టము, అతిమూత్రము అత్యుష్ణము, గుండెదడ. కాళ్ళతీపులు మొదలగు నమస్త మేహములుహరించి బలమును, కాంతిని, నరముల నటుత్వము, అసరిమిత దాతువున్ నిచ్చును. అనేక యోగ్యతావ్రతములు గలవు.

20 తు దబ్బరు. 3-12-0 పోనేటి 1-0-0

ఇండియన్ మెడిసన్ హౌస్,
లక్ష్మీటాకీసు రోడ్డు విజయవాడ-2.

MONEY'S
MODEL LETTER - WRITER &
BUSINESS CORRESPONDENCE

224 Pages! Price Rs. 1-3-0
Postage As. 10.

A. S. Money & Co., (A.P)

14, Sambier Street, Madras-1.

బోనోమింట్ చ్యుయింగ్ గమ్ - విరేచనకారి

బోనోమింట్ త్వరగా మలబద్ధమును పోగొట్టును. మలబద్ధము వలన కలుగు బాధలు, తలనొప్పి, మూర్ఛము అలసట వగైరాలు నివారించుటకై తీసికొనబడును. ఇది కడుపులో పోటుగాని, మంటగాని కలిగింపదు.

2, 6, 16 ట్యాల పాకెట్లతో
లభించును.

విస్తమిన్స్టర్ లేబరేటరీస్ లిమిటెడ్, లండన్ వారి కయారి.

ఏజెంట్లు: ఓరియంటల్ మర్చెంటైల్ ఏజెన్సీ

99 ఎ. ఆర్మీనియక్ ఫిలి మద్రాసు.

అర్థంకాని విషయం

“ఏమిటిరా! పొద్దుట్నుంచి అదోలా ఉన్నావు?” అన్నాడు రవి, విష్ణు మొఖంలోకి చూస్తూ.

“ఏంటేడు” అన్నాడు విష్ణువర్ధన్ బాబు.

ఏంటేడన్నప్పటికీ ఏదో తప్పకుండా ఉందనుకొన్నాడు రవివర్ధన్ రావు.

* * * విష్ణువర్ధన్ బాబు కొత్తగా ఫస్ట్ ఫారంలో చేరినప్పుడు వచ్చి తన ప్రక్కనే కూర్చున్నాడు. రవిదీ, విష్ణుదీ యిద్దరిదీ ఒకే వయసు. ఒకే క్లాసు. ఇద్దరికీ మంచి స్నేహం కలిసింది. ఎవరు, ఎవరిని ముందు మాట్లాడిందో, ఎవరికీ తెలియదు, కాని, వాళ్లు మాత్రం ఒకరిని విడిచి, ఒకరు ఎప్పుడూ ఉండేవారు కాదు. విష్ణు స్కూలికి రాకపోతే రవిరాడు. రవి రాకపోతే విష్ణు రాడు. చదువులో మాత్రం ఫస్ట్ మార్కులెప్పుడూ రవివే. విష్ణు సెకండు. ఎప్పుడూ వీళ్లకే ఫస్టు, సెకండు మార్కులు రావడం మూర్ఖులగా మిగిలినవాళ్లకి ఉక్రోశంగా ఉండేది. అయినా వీల్లిద్దరూ కలిస్తే వాళ్లో లెళ్ళా? విష్ణు తమాషాగా “నేను డాక్టరు నవుతాను. నువ్వు కంపౌండరుగా ఉండు.” అంటే, రవి నవ్వుతూ, “నేను ప్లీడరు నవు

తాను. నువ్వు గుమాస్తాగా ఉండు.” అనేవాడు.

ఎక్కడి కల్లినా ఇద్దరూ కలిసి వెళ్లవలసిందే. వాళ్ల ఇంగ్లీషు మేష్టారు వీళ్లకి తమాషాగా ‘మిత్ర ద్వయం’ అని పేరుకూడా పెట్టారు. ఇద్దరూ అలా కలిసి చదువుకుంటూనే నేపథ్యా అంత పెద్ద వాళ్లయిపోవాలని గాంధీ అతగొప్పవాళ్లయిపోవాలని..... ఇంకా ఇంకా ఏవేవో ఐపోవాలనీ అనుకొనేవారు. కాని హైస్కూల్లో

నిడదవోలు మాలతి

ప్రవేశించి హైయర్ ఫారంలో కాలుపెట్టకుండానే విభూతం వస్తుందని విష్ణు ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. ఆమాటకొస్తే రవి మాత్రం అనుకున్నాడేమిటి, విష్ణునన్నగారికి ట్రాన్స్ ఫర్ అనేది ఒకటి ఉంటుందని, అది తమను విడదీస్తుందనీ!

* * * “పోనీ, ఇంకొన్నాళ్లు ఇక్కడే ఉంటానని మీ నాన్నగారు పై ఆఫీసరుకి ఉత్తరం రాస్తే?” అన్నాడు రవి, నాలోచనగా.

“ఉహూ.. లాభం లేదురా. మూడేళ్లకంటే ఎక్కువ ఉండనివ్వరు.”

ఒక నిమిషం ఎవరూ మాట్లాడలేదు.

“మా అమ్మనడిగి నేనూ ఈ ఊల్లోనే ఉండిపోనా?” అన్నాడు విష్ణు ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ.

“మీ ఇంట్లోనే ఉండిపోతాను. హాయిగా ఇద్దరం కలిసి చదువుకోవచ్చు.”

గాలిలో తేలిపోతున్నట్టు మాట్లాడుతున్నాడు విష్ణు.

రవి ఆ మాటలకి ఆశ్చర్యపోలేదు. ఆలోచనల్లో పడ్డాడు. “ఉండు” అంటే ఉండిపోతాడు కాని వాడెక్కడ? తనెక్కడ? తన ఇంట్లో కుర్చీ కాదు కదా, ఓ మూలైనా లేదు. వాల్లింటినిండా సోఫాలే. వాళ్ళింట్లో మహదర్జాగా ఉంటుంది. వాడికి వాళ్ళింట్లో జరిగిన దర్జాల్లో సగంకూడా తన యింట్లో జరగవు. అయినా ఉండమంటే ఉండిపోతాడు, కాని.....

“కలవుల్లో మళ్ళీ ఈ ఊరిస్తావుగా?” అన్నాడు రవి.

* * * మర్నాడు రవి స్టేషన్ కల్లో చ్చాడు. వాడి స్థితికి బాలిపడ్డ తల్లి ఓదార్పుగా అంది, “ఊరికే అలా ఇదైపోతా వెండుకు; నీకోసం వాళ్లు ఉండిపోతా రేచిటి? ఆ డాక్టరు పెల్లిపోతే ఇంకో డాక్టరు వస్తారు.” అంది. రవికి అమ్మమాటలు నచ్చలేదు. ఆయన పెల్లిపోతే ఇంకోళ్లు వస్తారు. నిజమే కాని ఇంకో ‘విష్ణు’ రావాడూ? ప్రపంచం లోని

అందరూ ఒక్క 'విష్ణు'కి సాటి రారనుకున్నాడు రవి. విష్ణు వాళ్లమీ ఎంతమందిది? వాళ్లమీ తల్పుకు నేనరికి కళ్లనీళ్లు తిరిగేయి రవికి. తను బీదవాడైనా వాళ్ల విష్ణుతో సమానంగా చూసేది. రసగుల్లలు, జలేబీలు, బాదంహల్వా...ఎన్నో ఇచ్చేది. ఇంతెందుకు. ఓమాట విష్ణు పుట్టినరోజు వస్తే వాడితో పాటు తనకి కూడా ఓ లాల్చీ, నిక్కరు కొనియిచ్చింది. ఆవిడ ఎప్పుడూ సుఖంగా ఉండాలని తనకి తెలిసిన దేవుళ్లని మనసులో ప్రార్థించాడు. మరి కొత్త శాస్త్రుగారి భార్యకూడా అలాటి దానో కాదో? వాల్లింట్లో కూడా ఓ విష్ణు పున్నాడో లేడో? ఉన్నా ఆ కొత్తకుర్రాడు తన స్నేహితుడు ఎలా అవుతాడు? అమ్మ కనలు ఏం తెలియదనుకున్నాడు రవి.

సాయంత్రం శ్రీధర్ వచ్చాడు. శ్రీధర్ తనకంటే వయసులో రెండేళ్లు పెద్ద. క్లాసులో ఒక ఏడు చిన్న. క్లాసులో అంతా వాణ్ని "ఆలిండియా రేడియో" అంటారు. ఎలా తెలుస్తాయో కాని, వాడికి తెలియని సంగతి అంటూ వుండదు. సోషల్ మేష్టరు కూడా, "పత్రికా విలేఖరిగా ఉంటే బాగా పనికొస్తావురా" అనేవారు. అయినా వీడు రవికిమాత్రం ముఖ్య స్నేహితుల్లో ఒకడు.

"ఏంరా? ఆలాగున్నావు?" తెలిసీ, తెలియనట్టు అడిగేడు శ్రీధర్.

"ఏంలేద"న్నాడు రవి. కాని కడుపులో దుఃఖం దాచుకోలేక పోయాడు. జరిగిందంతా చెప్పాడు. అంతా విని, "సాంతడబ్బా బాగా వాయింతుంటాడు" అన్నాడు.

రవికి పట్టరాని కోపం వచ్చింది. "నీకోసం వాళ్లమ్మా, నాన్న గారిని నూరుమైళ్లదూరంలో వదిలేసి ఇక్కడుంటాడేమిటి? అయినా ఉండమన లేకపోయావ్ తెలిసేది బలం. అన్నీ డాబులు".

"మయ్యరా. నోరు." ధాటిగా అరిచాడు రవి.

"రేపు జవాబ్లని మాట్లాడ దాంతే" అన్నాడు వెక్కిరింపుగా శ్రీధర్.

ఐదునిమిషాలు ఎవరూమాట్లాడ లేదు.

రవికి అక్క డుండడం యిష్టం లేదు.

"పోనీ నువ్వన్నట్టుగానే ఉండ మన్నా ఉండడనుకుందాం. నేను వాణ్ని ఇక్కడుండి కష్టపడ

మంటానో, లేక అక్కడికే వాళ్లమ్మా, నాన్నగారితో వెళ్లి హాయిగా ఉండమంటానో అని వాడే నన్ను పరీక్షించడానికి అడిగాడని ఎందు కనుకోకూడదు? అనలువా డెలాంటివాడో నాకు తెలుసు. వాడు చాలామంచివాడు. నీగుణాన్ని నువ్వుకనబర్చుకున్నావ్ అంతే!" అంటూ రవి అక్కడినుంచి లేచి వెళ్లిపోయాడు.

పన్నెండేళ్ల రవి వేసిన ప్రశ్న ఆరాత్రంతా ఎంత తన్నుకున్నా శ్రీధర్ కి నిద్రపట్టకుండా చేసింది. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ శ్రీధర్ కి విష్ణువర్ధన్ బాబు, రవివర్ధన్ రావునే పరీక్షించాడో, రవివర్ధన్ రావే విష్ణువర్ధన్ బాబుని పరీక్షించాడో అర్థం కాలేదు. ★

నైకిల్ వేదాంతం

ముతికి భాగీరావు

అనగనగా ఒకపూల్లో ఒక డుండే వాడు. అతడికి ఒక నైకిల్ వుండేది. ప్రతిరోజూ అతడు నైకిలు మీదనే తిరుగుతుండేవాడు. ఒక నోడు అతడు ఒక మాపుకి వెళ్లాడు. నైకిలు వాకిట్లోని బెట్టి, మాపులోకి వెళ్లి, వస్తువులు కొని, ఆ వస్తువులన్నీ ఒకబండిలో వేసి తనూ ఆబండిలో ఎక్కి తిన్నగా ఇంటికి వెళ్లాడు.

ఇంటికి వెళ్లాక అతని భార్య "ఏమండీ, మీ నైకిలు ఏదీ?" అని అడిగింది. వెంటనే ఆమాపుదగ్గరికి పరుగెత్తుకెళ్లి చూశాడు. నైకిలు అక్కడే వుంది. నైకిలు దొరికి

నందుకు సంతోషించి, దేముడికి ధన్యవాదాలు అర్పించటంకోసం అతడు త్రోవలో వున్న గుడికి వెళ్లాడు. గుడిలోనికి వెళ్లేముందు తన నైకిల్ని గుడిద్వారందగ్గర వుంచి, లోనికి వెళ్లాడు. గుడిలో, "హే! దైవమా! నీకు నామీద ఎంత దయ! మాపుదగ్గర మరచిపోయిన నైకిల్ను పోకుండా నీవేకదా కాపాడేవు! నీకు యివే పదివేలదండాలు" అని ఒక కొబ్బరికాయ కొట్టాడు. ప్రసాదం పుచ్చుకొని, గుడిబయటికి వచ్చాడు. తన నైకిలు అక్కడ లేదు! కళ్లంట నీళ్లు గార్చుకుంటూ దేముణ్ని నిందిస్తూ ఇంటికి వెళ్లి పోయాడు. ★

మంచం దే బాట

చిన్నతనపురోజు లెంత ఆనందంగా వుంటాయి! ఆరోజులు మరుద్దామన్నా మఱపుకు రావు. ఆ బంటిమీద బట్టలేనా లేకుండా తిరగటం, ■ మట్టి యిల్లు, గడ్డి పరుపులు, కాళ్లకు జోళ్లు లేకుండా తిరగటం, మామిడిచెట్లక్కటం, ఆ సంగతులన్నీ ఎప్పుడూ కళ్లముందు తిరుగుతూ వుంటాయి. ■ పూరి మాదిగ కుట్టిన చర్మపు జోళ్లు ఈ డు కున్నప్పుడు కలిగే ఆనందం, యిప్పుడు 'స్లైకు' బూట్లు ఈ డు కున్నా కూడ కలుగదు. అప్పుడా బెల్లుపు పానకంలో వుండే రుచి యిప్పుడు మంచి పరబోలలో కూడా వుండదు. ■ శనగలు, బలానీలు కొనుక్కు తినటంలో వుండే మజా, యిప్పుడు రుచికరమైన మిఠాయిలలో కూడ లేదు.

నేనూ మా పినతండ్రికొడుకు హాస్యరూపా కలసి పొరుగుూరిలో ఒక మాస్టారుదగ్గర చదువుకోటానికి రోజూ వెళుతూ వుండేవాళ్లం. నాకప్పుడు ఎనిమిదేళ్లుంటాయి. హాస్యరూప నాకంటే రెండేళ్లు పెద్ద. మేం ప్రొద్దున్నే చదవడం తిసి, మధ్యాహ్నానికి వెన్న, వేయించిన బియ్యం తీసుకుపోతూ వుండేవాళ్లం. ఇక మానుకోండి రోజంతా మాడే. మా మాస్టారు దగ్గర హాజరు పుస్తక మయితే ఏమీ లేదు, సరేకదా గైరు హాజరయి

నందుకు జర్మానా కూడా ఏమీ పడేది కాదు. ఇక మాకు భయం నేనికి? ఒకసారి పోలీస్ స్టేషన్ ఎదుట నిలబడి, పోలీస్ ల డ్రిల్లు చూస్తూండేవాళ్లం. ఇంకొకసారి కోతుల్ని, ఎలుగుబంటుని ఆడింజేవాడివెంట తిరుగుతూ రోజంతా గడిపేవాళ్లం. ఒక్కొక్కసారి రైల్వేస్టేషన్ లో ఒచ్చే పోయే రైలు బళ్లని చూస్తూ గడిపేవాళ్లం. ■ రైలుబళ్ల టైమల గురించి మాకు తెలిసినంత, బహుశా ■ టైమ్ టేబులుకీకూడ తెలిసివుండదు. మేం

హిందీవ్యాసానికి అనువాదం:

పాఠ్యపూడి కనకం

వెళ్లే త్రోవలో ■ ఊరి పాపాలుకా రొకడు ఒక తోట నాటించటం మొదలుపెట్టాడు. దాంట్లో అప్పుడు ఒక నుయ్యి కూడ త్రవ్వుతూవుండే వారు. అది కూడ మా కాలక్షేపానికి కారణమైంది. ■ తోట మాలి మమ్మల్నెంతో ప్రేమతో తన గుడిసెలో కూర్చో పెట్టుకుంటూండేవాడు. మేంవాడితో దెబ్బలాడైనా సరే వాడికి పనిచేసి పెడుతూండేవాళ్లం. ఒకసారి మొక్కలికి నీళ్లుపోసేవాళ్లం. ఒకసారి మొక్కలికి గొప్పలు త్రవ్వేవాళ్లం. ఒకసారికత్తెరతో మొక్కల ఆకుల్ని సమానంగా కత్తిరించేవాళ్లం. ఆ పనులు మాకెంత

ఆనందంగా వుండేవి! పిల్లల ప్రకృతితో పూర్తిగా పరిచయమున్న వాడు. మాలి మాచేత పసంతా చేయించుకునేవాడు. కాని అదంతా మాకోసమన్నట్టుండేవాడు. అతడు రోజంతా చేసేపనిని మే మొక గంటలో చేసేవాళ్లం. యిప్పుడా మాలిలేడు కాని ఆతోటమాత్రం ఫలవంతంగానే వుంది.

మే మొకప్పుడు వారాల తరబడి స్కూల్ కి గైరుహాజరయ్యే వాళ్లం. కాని ఎలాటి సాకులు చెప్పేవాళ్లమంటే, మా మాస్టారికోసమంతా ఒక్క దెబ్బని చచ్చిబడి పోయేది. అప్పటి కల్పనాశక్తికి యిప్పుడుంటే అందరూ ఆశ్చర్యపోయేలా నవలలు వ్రాసి పాఠేద్దాను కాని యిప్పుడు ఎంతో బుర్ర బద్దలు కొట్టుకుంటేనే కాని ఏదీ తోచదు. సరే, ఆ గొడవల్లా వుండనివ్వండి. మామాస్టారి నలు దర్జీ పని చేసేవారు. మాస్టారు గిరి కేవలం సరదాకి చేస్తూండేవారు. మే మిద్దరం మారూరి కుమ్మరి, కమ్మరి మొదలైనవాళ్ల వల్ల ఆయనకి బాగా రాబడి కలిగిస్తూండేవాళ్లం. లేకపోతే యిల్లా కూడ చెప్పచ్చు, మేం మామాస్టారి 'ట్రావిలింగ్' ఏజంట్లం. మా ప్రయత్నంవల్ల మా మాస్టారి కేదయినా పనిదొరికితే మేం ఆనందం పట్టలేకపోయేవాళ్లం. ఏమీ దొర ఒకనిరోజుని మాస్టారికి క మంచి బహుమతి తీసుకుపోయేవాళ్లం. ఒకసారి శేరో, అగ్గ శేరో కందికాయలు

కోసి పట్టుకు వెళ్ళేవాళ్ళం. ఒకసారి అయిదో ఆరో డెయిసులు, ఇంకొక సారి జొన్న కంకులో, గోధుమ కంకులో తీసుకుపోయేవాళ్ళం.

వాటిని చూడగానే మాష్టారి కోపం శాంతించిపోయేది. ఒకొక్కప్పుడు ఈ వస్తువులు పండే రోజులు కాకపోతే శిక్ష పడకుండా తప్పించుకొనేందు కోదో పుపాయం మాత్రం ఆలోచించేవాళ్ళం. మా మాష్టారికి పట్టుల్ని పెంచడమంటే చాలా సరదా. స్కూల్లో కోకిలా, బుల్ బుల్ మొదలయిన పక్షుల పంజరాలు వ్రేలాడు తుండేవి. మాకు పాఠాలుజ్ఞాపకమున్నా లేకపోయినా వాటికి మాత్రం తప్పకుండా జ్ఞాపకం వుండేవి. మా తోబాటు అవి కూడా చదువుకునేవి. పక్షులికి తెనగపిండి కలపటంలో మాత్రం మేం మంచి ఉత్సాహం చూపించేవాళ్ళం. మా మాష్టారు ఆపక్షులు తినటానికి పురుగుల్ని పట్టి తీసుకు రమ్మని పిల్లలందరికీ తాకిన యిస్తూ ఉండేవారు. ఒకొక్కప్పుడు మా విషయం పురుగుల మీదకు పోయేది. పురుగుల్ని బలివేసి మాష్టారి చొద్ర రూపాన్ని ప్రసన్నం చేసుకునే వాళ్ళం.

ఒకరోజు ప్రాగ్నన్న ముఖం కడుక్కోటానికి ఎక్కింపుడు వెలుపుదగ్గర హలధరుడు తన గుప్పిలో ఏదో తెల్లని వస్తువు చూపించాడు. నేను బలవంతాన్ని గుప్పిట తెరచి చూచేటప్పటికి రూపాయి! నేను 'ఎక్కడిది,ని' ఆశ్చర్యంగా అడిగాను. హలధరు పన్నాడు—“అమ్మ గూట్లో పెట్టింది. మంచి వెసుకొని ఎక్కితీశాను.”

ఇంట్లో అల్లాగుగాని, పెట్టిగాని ఏమి లేదు. ఏమన్నా పట్టుంటే ఒక ఎత్తయిన స్వామి పెడుతుండేవారు. ఒకసారి మా బాబయ్య ఏదో అమ్మ ఆ పట్టు తర్వాత ఒమిందారు కివ్వటంకోసం అక్కడ పెట్టాడు. ఈ సంగతి హలధరుడి కెలా

తెలిసిందో తెలియదు. ఇంట్లో ఎవరి పనుల్లో వాళ్ళుండగా మెల్లిగా ఒకరూపాయి తీసుకొచ్చాడు.

మే మింతవరకు రూపాయిని మట్టుకో నయినా లేదు. రూపాయిని చూడగానే ఆనందం, భయంతోగూడి మనసులో లేచిన తరంగాలు యింకా జ్ఞాపకం వున్నాయి. మాకు రూపాయంటే ఒక అలభ్యవస్తువు. మాసారుకి మావలన పన్నెండేళ్ళాలు నెల నెలా ముడుతూండేది. నెలాఖరుని బాబయ్య స్వయంగా వచ్చి డబ్బిచ్చి పెడుతుండేవాడు. మేముంటే యింతమాత్రం నమ్మకం కూడ లేదన్నమాట. అటువంటి మాకు ఈ వేళ ఒక రూపాయిమీద ఆధిపత్యం లభించింది. కాని డబ్బులు తగులుతాయేమోనే భయం మధ్యమధ్య మా ఆనందాలలో విప్పుం కలిగిస్తూంది. బాబయ్య కోపాన్ని నేను కాకపోయినా, హలధరుడు స్వయంగా అనుభవించాడు ఆ నేకసార్లు. అసలు బాబయ్యంతా నెమ్మదస్తుడు ప్రపంచంలో ఎక్కడా ఉండేడు. ఆయన రక్షణభార మంతా పిన్నిగనక వహించకపోతే ఈ పాటికి ఎవరో ఒకరు ఆయన్ని బజార్లో అమ్మేసివుండురు. కాని కోపం ప్రమాత్రం వట్టి తెలియదు. పైవాళ్ళనూ తెలావున్నా పిన్నిమాత్రం ఆయన కోపానికి ఎంతో భయపడేది. మే మిద్దరం ఈ విషయాల మీద చాలా సేపటివరకు ఆలోచించు కున్నాం. ఆఖరుకి, వచ్చిన లక్ష్మిని కాల దన్నుకోకూడ దనుకున్నారే. ఒకటి, మామి దవరికి అనుమానం కలుగ నే కలుగదు. ఒక వేళ కలిగినా మేం ఏమాత్రం జంకకుండా నిర్భయంగా చెప్పేస్తాం—“మేము తియ్య లేదు. రూపాయతీసి మేమేం చేస్తాం? కావ లిస్తే మా దగ్గరంతా వెతుక్కోండి.” అని. బజారు యింకా ప్రశాంతంగా ఆలోచిస్తే ఆ నిశ్చయం మారిపోవటం, తరువాత జరిగిన ఆ బీభత్సలీల జరక్కపోవటం, జరిగి వుండేది. కాని అప్పుడు శాంతంగా ఆలో

చించేటటువంటి తునువిమాత్రం మాలో లేదు.

మేం ముఖం కడుక్కుని యింటి కొచ్చాము. భయపడుతూ మెల్లిగా లోపలి అడుగుపెట్టాం. ఒకవేళ యింట్లో పెట్టు క్కునే పరిస్థితి కనపడితే, భగవంతు డిడి భారం. కాని ఎవరి గొవడలో వాళ్ళున్నారు. ఎవరూ మాతో మాట్లాడలేదు. మేం చదైన్నుమూ తినలేదు. మధ్యాహ్న భోజనమూ తీసుకోలేదు. పుస్తకాలు చంకనిపెట్టుకొని మెల్లిగా స్కూల్లోకి దారితీశాం.

అది వర్షాలం. ఆకాశం ఆంతా మబ్బుగావుండి. మేం చాలా సరదాగా స్కూల్లోకి పోతున్నాం. యిప్పుడు కాన్ సిలేకి మినిష్టరునాకూడ అంత ఆనందిం కలుగదేమో బహుశా. ఎన్నెన్నో కోరికలు మనుసులో. ఎన్నో గాలిమేడలు కట్టేసు కుంటున్నాం. మా అద్దపంకోద్దీ మాకీ అవ కాశం లభించింది. అందుచేత ఆ రూపాయిని సాగ్యమైనంతవరకు చాలా రోజులు పరి పోయేలా ఖర్చుపెట్టా లనుకున్నాం. ఆ రోజుల్లో శేరు రూపాయికి మంచి మిరాయి అమ్మేవారు. ఒక అగ్రసేరు మాకు సమ్మదిగా సరిపోతుంది. కాని ఆ రూపా యంతా ఈ వేళేవారిం చిపోతుంది. చవకగా వచ్చేది, కడుపునిండేది, ఇలాటి వస్తువేద యినా కొనాలి. ఆఖరుకి జామపళ్ళి కొను క్కుండా మని నిశ్చయించుకున్నాం. రెండుకాస్త జామపళ్ళు కొన్నాం. చవక రోజులు. పెద్దపెద్దని పన్నెండోచ్చాయి. హలధరుడు పండ్లమిచ్చితో రూపాయి పెట్టాడు. అది సందేహంగా మానగా అడి గింది—“రూపా యొక్కడిది నాయనా? ఎక్కడ యినా ఎత్తుకురాలేదుకదా?” మాకేం చాతకదా? జవాబు మా దగ్గర తయారుగానే వుంది. ఎక్కువకాక పోయినా రెండుమూడు పుస్తకాలు చదివి పూర్తిచేశాం. విద్యావ్ధానం కాస్త కాస్త

పాలుడ్రీన్

మలేరియాను తరిమివేయును

ICP 181

★ వ్రేమచంద్ బాల్యం ★

ఒంటబట్టింది. నేను వెంటనే అన్నాను—
“మామూరుకి జీతంయివ్వాలి. ఇంట్లో చిల్లర
లేదు. అందుకని మా బాబయ్య రూపా
యిచ్చాడు.”

ఈ జవాబుతో దాని సందేహం పూర్తిగా
వదలిపోయింది. మేమిద్దరం ఒంతెనమీద
కూర్చునికడుపునిండా జామపళ్ళు తిన్నాం.
యిప్పుడా పదిహేనణాలన్నరని ఎక్కడికి
తీసుకుపోవటం? ఒకరూపాయని దాచటం
అంతకష్టంకాదు. కాని చిల్లర డబ్బులు
దాస్తే మాత్రం ఎక్కడ దాగుతాయి.
మొలలో పెట్టటానికి చోటులేదు. జేబులో
పెట్టటానికి నీలులేదు వాటిని జేబులో
పెట్టుకోవటం మా దొంగతనాన్ని మేమే
చాటుకోవటమన్నమాట మామారు కిచ్చే
పన్నెండణాలు యిచ్చేసి, మిగిలిన మాడ
ణాలన్నరతో మిరాయి కొనేసుకుందామని
నిశ్చయించుకున్నాం. ఇలా తేల్చుకొని
స్కూల్లోకి చేరాం. చాలాగోజుల తర్వాత
ఈవేళ మళ్ళీ స్కూల్లో అడుగుపెట్టాం.
విమ్మల్ని చూడగానే మామారు గర్జిం
చారు— “ఇన్నిగోజులనుంచి ఏమయ్యో
రా?” నేను చెప్పాను— “మా బంధు
వులు ఒకరు పోయారండి.”

ఇలా చెప్పుకూనే పన్నెండణాలు
మామారుచేతిలో పెట్టాను. డబ్బులు చూడ
గానే మామారిముఖం వికసించింది. సాధార
ణంగా నెలదాటిపోయాక ఎన్నో సార్లు అడి
గినతర్వాతగాని ఆయనచేతిలో ఎవరిదగ్గర
నుంచి డబ్బుపడేదికాదు. అలాంటిది నెల
పూర్వటానికి యింకా చాలాగోజులు గడు
వుండగానే యంతముందరగా డబ్బువ్వటం
చూచి ఆయన సంతోషపట్టం ఏమీ
అస్సాభావికం కాదు. “మీ రండిరూ
అడిగినప్పటికీ జీతంయివ్వరు. మేంచూడండి
అడ్యాన్యకూడా యిస్తున్నాం” అన్నట్లుగా
మిగతా పిల్లలవైపు సగర్వంగా చూచాం.

మేమింకా పాఠం మొదలుపెట్టామో
లేదో, ఈవేళ చెబుతున్నది తీర్థం అనీ,
మధ్యాహ్నం స్కూల్లోకి శేలవనీ తెలిసింది.
మా మామారు తీర్థంలో బుల్ బుల్ పడుల
చేత పండం వేయిస్తారు. శేలవుసంగతి వినే
ప్పటటికి మా సంతోషానికి మేరలేక
పోయింది. పన్నెండణాలు బ్యాంకులో
కట్టేశాం. తీర్థానికి వెళ్ళటానికి చూడణాల
న్నర మిగిలింది. చాలా సరదాగా
వుంటుంది. మంచి విరాయిలు తింటాం,
రంగులరాట్నం ఎక్కుతాం. సాయంత్రా
నికి యింటికి చేరుకుంటాం. కాని మామారు
కరిసమైన చరతోకటి పెట్టారు—తీర్థానికి
పోయేముందు అందరూ పాఠం అప్పచెప్పి
మరీ పోవాలి అప్పచెప్పనివాళ్ళు పోటానికి
వీలేదు. ఆఖరికి ఫలితం ఏమిటంటే నాకు
శేలవు దొరికింది కాని, హల్లరుడు
మాత్రం ఖైదయి పోయాడు. చాలా
మంది కుర్రవాళ్ళు పాఠం అప్పచెప్పి
తీర్థం చూడటానికి వెళ్ళిపోయారు. నేను
కూడ వాళ్ళతో పోయాను. డబ్బులు నా
దగ్గరే వున్నాయి. అంచేత నేను హల్
లరుణ్ణి విడిపించే ఏర్పాటేమి చేయలేదు.
వాడిని విడిచిపెట్టగానే వాడు నాదగ్గరకి
రావటానికి, ఇద్దరం కలిసి తీర్థం చూడటానికి
నిశ్చయమైంది. వాడు వచ్చేవఱకు నేను
ఒక కానీ కూడ ఖర్చు చెయ్యవని వట్టు
పెట్టాను. కాని మా అదృష్టం యింకో
విధంగా జరుగుతుందని ఏం తెలుసు? నేను
తీర్థానికి వెళ్ళి ఒక అరగంటకు పైగా గడచి
పోయింది. కాని, హల్లరుడి బాడమాత్రం
ఎక్కడా లేదు. మామారింకా విడిచిపెట్ట
లేదా, లేకపోనే త్రోవ మరచిపోయాడా?
కళ్ళు చిల్లులుపడేటట్లు రోడ్డువైపు మామూనే
వున్నాను. ఒక్కడికి తీర్థంలో ఏమీ సరదా
లేదు. ఒక వేళ మా దొంగతనం సంగతి
తెలిసిపోలేదు కదా! తెలిసి బాబయ్యవచ్చి

హల్లరుణ్ణి తీసుకుపోలేదు కదా! అని
సందేహం కలగటం మొదలుపెట్టింది. ఆఖ
రి సాయంత్రమైన తర్వాత నేను కొంత
మితాయి కొనుక్కుని, హల్లరుడివంతు
డబ్బులు జేబులో వేసుకుని యింటికి
బయలుదేరాను. త్రోవలో ఒక సారి
‘స్కూల్ వైపునుంచి పోదాం హల్లరు
డక్కజే వున్నాడేమో’ అని తోచింది.
కాని అక్కడంతా నిశ్శబ్దంగావుంది. ఒక
కుర్రవాడు మాత్రం అడుతూ కనుపిం
చాడు. వాడన్నాడు— “ఏం, ఇంటికి వెళ్ళి
ఎలా డబ్బులు తిగులుతాయో చూద్దాగాని,
మీ బాబయ్య వచ్చాడు. హల్లరుణ్ణి
కొట్టుకుంటూ యింటికి తీసుకుపోయాడు.
ఎలా కొట్టేడనుకున్నావ్, హల్లరుడు
పాపం క్రిందపడిపోయాడు. అలా ఈడ్చు
కుంటూనే తీసుకుపోయాడు. నువ్వు మామూ
రుకి జీతం యిచ్చావా, అది కూడా తీసుకు
పోయాడు. ఇప్పుట్నుంచి ఏదేనా
ఉపాయం ఆలోచించుకోలేకపోనే డబ్బులు
బాగా తగులుతాయి.”

అది వింటేప్పటికి నాకు తెలివి తప్పి
నంతవని అయింది. నెత్తురుచుక్క లేకుండా
పోయింది. నేను అనుమానించినట్టే జరి
గింది. కాళ్ళు మణుగు బరువుగా వున్నట్లు
అయ్యాయి... యింటివైపుకొక్క అడుగు
వేయటం కష్టం అయిపోతోంది. గుర్తున్న
డేవుళ్ళందరికీ మొక్కుకున్నా. (గ్రామ
దేవతని స్మరించాను. (మా ప్రాంతంలో
(గ్రామదేవతనే ఎక్కువగా కొలుస్తారు.)
ఇదంతా చేశాను కాని యిల్లు దగ్గరవుతూన్న
కొద్దీ నా గుండెదడ హెచ్చసాగింది.
మేఘాలు క్రమమగుంటున్నాయి. పెద్ద
వాన వచ్చేటట్లుగావుంది. అందరు ఎవరి
పనులు వాళ్ళు వదిలిపెట్టి యిళ్ళకు పోతు
న్నారు. పసువులు తొక్కలేల్లి ఎగురుతూ,
గింతులేస్తూ ఇళ్ళవైపు పరుగెత్తుతున్నాయి.
పక్షులు తమ గూళ్ళకు చేరుకుంటున్నాయి.
నేనుమాత్రం అలా మందగతిగానే నడుస్తు
న్నాను. ఏ జ్వరమైనా, లేక ఏ డబ్బు
యినా తగులుతే బాగుంటుననిపిస్తోంది.
కొరుకుంటే చావేరాదు. ఇక బబ్బు నాలు
చెప్పేదేమిటి! అదేమి జరుగలేదు. ఎంత
మెల్లిగా నడిచినప్పటికీ యిల్లు ఎదుటికి
రానేవచ్చింది. ఇప్పుడేమిటి చేయటం? మా
ఇంటిముందొక పెద్ద చింతచెట్టుంది. బాగా
చీకటి పడేవఱకు చెట్టుచాటుని దాక్కుని
వుండి, రహస్యంగా ఇంట్లోదూరి, అమ్మ
గదిలో మంచంక్రింద కూర్చుని, రాత్రి
అందరు నిద్రపోయిన తర్వాత, అమ్మతో
జరిగిన సంగతంతా చెప్పచ్చు. కాస్తకల్ల
పొల్లి ఏడ్వలు ఏడిస్తే సరి, అమ్మ మెత్తబడి
పోతుంది.

జమ్మివారి
లివర్ క్యూర్
పిల్లల లివర్ &
స్పీన్ వ్యాధుల
చికిత్సకు, నివారణకు

బ్రాంచి ఆఫీసు & డైస్పెన్సరీ
తాడంకివారి వీధి,
బకింగ్ హోంపేట పోస్టు
విజయవాడ.

పై అడ్రస్సునందు మాడాక్రుగారిని
కలుసుకొని సలహా పొందవచ్చును.

జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్, H.O, మదరాసు-4.
విజయనగరంబ్రాంచి-ఒరుగుంటివారివీధి.

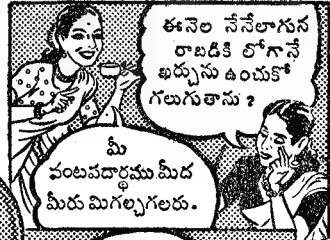
రాత్రి గడుస్తే, తర్వాత ఎవడు అడగలేకుండాను. కాని భగవంతుడింకొకటి కేమి ఆశ మిగలలేదు. విధిలేక యింట్లో గొచ్చాడు. ప్రాద్దుటికి అందరికోసం చేయదలచుకున్నాడు. నన్ను ఒక కుర్ర అడుగుపెట్టాను. అడుగుపెట్టగానే డబ్బు చిల్లరిపోతుంది. నా ఊహలన్నీ నేననుకున్నవాడు చూచి నా పేరుపెట్టి అరుస్తూ ధిన్న కుక్కలా ఒక్క అరపు అరిచాడు. న్నట్టు జరిగితే, ఏ ఆశవా లేకుండా తిన్నగా యింట్లోకి పరుగెత్తాడు. ఇక నా నాన్నగారి ఆరోగ్యం ఆ రోజుల్లో కాస్త

మీరు ఖర్చుపెట్టిన డబ్బుకు ఈవిధములుగా డాల్డా వనస్పతి పూర్తిగా లాభము గలుగజేయును

ప్రతిచోట స్త్రీలు చెప్తారు :

“డాల్డాను కొన్నారంటే మీరు డబ్బును మిగిల్చుకొంటారు మరియు ఇంక రుచికరమైన ఆహారమును వండుతారు.”

తెలివైన ఇల్లాలలు ఎల్లప్పుడు డాల్డాను కొంటారు. మన ప్రతిదినపు ఆహారములో వంట క్రొవ్వనపదార్థము తప్పకుండా నుండవలెనని డాక్టర్లు చెప్పుదురు. డాల్డా ఒక దివ్యమైన వంట క్రొవ్వనపదార్థము. దానివలన ఖర్చు తక్కువ, ఒక డాల్డా డబ్బా ఎంతకాలము వస్తుందో, దానితో ఎంత అద్భుతమైన ఆహారమును వండగలుగుతారో మీరే చూడండి. ఒక డాల్డా డబ్బాను ఈ రోజే కొనండి.

నే నేనిదముగా వంట విషయములో ఖర్చును తగించుకోగలుగుతాను ? ఉచిత సలహాకు ఈవేళే లేక నీ రోజైనను ఈ క్రింది అద్దముకు వ్రాయండి: ది డాల్డా అడ్ వై సరీ సర్వీస్, పోస్ట్ బాక్స్ నంబరు 353, బొంబాయి 1

డాల్డా

10 పౌన్లు, 5 పౌన్లు, 2 పౌన్లు మరియు 1 పౌన్లు టిన్నులలో దొరకును

★ ప్రేమచంద్ బాల్యం ★

చెడింది. కలవు తీసుకుని యింటికి వచ్చి వున్నారు. ఆయనకున్న జుట్టెమిలో నాకు తెలియదు కాని, వేరుశనగపప్పు తినేవారు, కౌన్సుగ్లాస్ లో సీసాలోంచి పోసుకుని వీడ్కో త్రాగుతూండేవారు. బహుశా అది గొప్ప డాక్టర్ల రకడో చెప్పిన మండ్రె వుండవచ్చు. మందులన్నీ వెగటుగానూ చేదు గానూవుంటాయి. ఈ మందుకూడ చెడ్డదే, కాని నాన్నగారుమాత్రం ఎందుచేతినో ఎంతోయిష్టంగా త్రాగేవారు మనం మందు త్రాగితే, కళ్ళుమూసుకుని ఒక్క గుట కలో మింగేస్తాం. కాని బహుశా ఆ మందు మెలిగాత్రాగితే సేపని చేసేదియివుండవచ్చు. నాన్నగారిదగ్గర ఆ వ్రాల్లోని యిద్దరు, ముగ్గురు, యింకో అప్పడపప్పుడు నలుగు రైదుగురు రోగులు కూర్చున్నాండేవారు. వాళ్ళుకూడ ఎంతో యిష్టంగా గంటలెరచి జడి ఆ మందు తాగుతూండేవారు. భోజ

నానికీమాత్రం లేచేవారు. నేను పెళ్ళేటప్ప టికికూడ మందు త్రాగుతున్నాను. నన్ను చూడగానే నాన్నగారు కళ్ళెర్రజేసి అడిగారు—“ఎక్కడున్నావురా, యింత వలకు?” నేను మెల్లిగా అన్నాను— “ఎక్కడాలేను” “ఇక దొంగతనంకూడా నేర్చుకుంటున్నావన్నమాట, రూపాయి నువ్వుతీశావాలేదా, చెప్ప?”

నేరు పెగల్లేదు. ఎదుట పదునైన కత్తి ఆడుతూన్న టునిపిస్తూంది. మాట్లాడటానికి కూడా భయం వేసేసింది. నాన్నగారు గట్టిగా బెదిరించి అడిగారు—“మాట్లాడ వేమిరా? నిజం చెప్ప నువు తీశావాలేదా?” నేను ఇక ప్రాణాలకి తెగించి అన్నాను— “నేను అన్నానూ.....” ఇంకా వాక్యం పూర్తికాకుండానే నాన్నగారు వికంఠ రూపం ధరించారు. పళ్ళు కొరుకుతూ ఒక్క సారిగా లేచి నామీద చెయ్యెత్తేరు. నేను గట్టిగా ఎడ్చాను. ఎంతగట్టిగాఎడ్చానంటే, నాన్నగారుకూడ హఠావిపోయారు. ఆయన యెత్తిచెయ్యి ఎత్తి నటుగా నే వుండి పోయింది. కొటుకుండా నే యిలావున్నాడు, కొడితే యిక ప్రాణమే పోతుందినుకున్నా రేమో బహుశా. నేను నా యుక్తి పారటం చూచి యింకా గొంతుకొంచుకుని ఏడవ టం మొదలు పెట్టాను. ఈలోగా నాన్న గారి దగ్గరున్న పెద్దలు నాన్నగారిని ఆల్చ చేసి నన్నక్కడనుంచి నల్కిపోమన్నని సొంజు చేశారు పిల్లలు సాధారణం గా యిటువంటి సమయంలో యింకా కంకారెత్తిపోయి అనవసరంగా చెబులుతుంటారు. కాని నేను మాత్రం చాలా తెలివిగా తప్పించుకున్నాను.

కాని లోపలిద్వార్యం యింకా భయంక రంగావుంది. నా రక్తం చిల్లబడి పోయినంత పనయింది. హలధరుడి రెండుచేతులూ ఒక స్తంభానికి వేసి కళ్ళేతారు. ఒళ్ళు అంతా దుమ్ముకొట్టుకుంది. యింకా ఏడుస్తూనే వున్నాడు.

పిన్ని హలధరుణ్ణి కేకలేస్తోంది. అమ్మ పిండివిసకుతోంది అందరికంటే ముందర నన్ను పిన్నిచూచింది. చూడ గా నే అన్నది—“అడుగో వాడుకూడావచ్చాడు ఏమిరా? రూపాయి నువ్వుతీశావా, వీడా?” నే నేమాత్రం జంకుతుకుండా చెప్పే శాను—“హలధరుడే.” అమ్మఅన్నది— “వాడెత్తిన యింటికొచ్చి ఎవరితో? నేనా నువ్వెందుకు చెప్పలేదు?”

ఇంకిప్పుడు అబద్ధం ఆడుకుండా తప్పించు కోటం కష్టం. నా వుద్దేశ్యం ప్రాణభయం

వచ్చినప్పుడు అబద్ధమాడితే పర్యాలేదని. హలధరుడికి చెబులుతునటం అలవాటే. యింకో రెండుమాడు చెబులుతిన్నా వాడికి పోయిందేమిలేదు. నే నెప్పుడూ చెబులు తినలేదు. నేను రెండుమాడు తిన్నానంటే చాలు నా పని అయిపోతుంది. అయినా హలధరుడు తను తప్పించుకుని, నన్ను పట్టిచాలునుకుంటాడు, లేకపోతే పిన్ని ఎందుకడుగుతుంది— ‘నువ్వు తీశావా, వీడా’ అని. ఏ సిద్ధాంతరీత్య చూచినా సరే, యిప్పుడు నేను అబద్ధమాడటం గుతించ తగ్గది కాకపోయినా, కనీసం తమించతిగ్గది మాత్రం తప్పకుండా అవును.

నేను వంటనే అన్నాను—“హలధరుడు ఎవరితోనయినా చెప్పావంటే చంపేస్తా నన్నాడు.”

అమ్మఅన్నది—“చూశావా, నేను చెప్పి నట్టే అయింది. నే నంటూనే వున్నాను మా వాడి కలాంటి అలవాటులేదు డిబ్బు వాడెప్పుడూ చేత్తో ముట్టుకో నయినా ముట్టుకోవని. కాని అందరూ నన్నే అనటం మొదలు పెట్టారు”

హలధరుడు—“నే నెప్పుడన్నానూ, ఎవరితోనైనా చెప్పానంటే చంపేస్తానని.” నేను—“అక్కడే, ఆ చెలువుదగ్గర.” హలధరుడు—“అమ్మా, అంతా అబద్ధమే.” పిన్ని—“అబద్ధంకాదు, నిజమే, అబద్ధా లాజేవాడివి నువ్వు. ప్రపంచమంతా నిజం. నీ కేరుబయటికొచ్చిందిగా. మీనాన్న కూడా వీడనా నాకరీ చేస్తూ, నాలుగురాళ్ళు సంపా దిస్తూవుంటే, నలుగుల్లోనూ పెద్దమని పనిపించుకుంటూంటే, నువ్వు బుద్ధిమం తుడి వనిపించుకునేవాడివి. యిప్పుడు మాత్రం నువ్వే అబద్ధాలకోరువి. మీరాయిలూ అటే తినే అద్భుతం ఎవరికుందో వాడు చక్కగా తిన్నాడు. నీకుమాత్రం తన్నులే రాసిపెట్టాడు కవుడు.”

ఇలా అని పిన్ని హలధరుడి కట్టు విప్పేసి లోపలి తీసుకుపోయింది. నా పక్షం మాట్లాడి అమ్మ పరిస్థితి మార్చేసింది కాని, లేకపోతే యింకా పాపం వాడి కన్నీ చెబులు తిగులునో, నేను అమ్మదగ్గర కూర్చుని నా నిగోషిత్వం యింకా బాగా రుజువుపరుచుకున్నాను. నా సరళిహృదయం రాచైన తల్లి నన్ను పూర్తిగా సత్యావతార మనుకుంది. తిప్పంతా హలధరుడిదే అని ఆమెకు పూర్తిగా నమ్మకం కలిగింది. 7.క తుణుం పోయాక బెల్లం, వేపుడు బియ్యం తింటూ బయటికొచ్చాను. హలధరుడు కూడా అటుకులు, బెల్లం తింటూ బయటి కొచ్చాడు. నా కథ సుఖమయం, హలధరు డిది గుఱమయం. కాని సమాప్తం మాత్రం ఇద్దరిది ఒకటే—బెల్లం, అటుకులు. ★

రామ్మ దగ్గు

కరమైనవే-కానీ నిరోధంనన్నటి పెప్పిలో రోగి సింబండి. పెప్పి ఉద్యానవికాసాంసు మంతరక మొనర్చుతుంది. పెప్పిలోని అమూల్యమైన ఔషధ తీరములు రామ్మ, ఊపిరి తీర్చు అంతర్వగాం లోని రోగినిచూచాయి. అందువల్లనే పెప్పి వర్ష కంగా దగ్గును వివరించి, మంచను అరికట్టుతుంది. రోగినికరమైనక్రిముల నంహరించి, ఊపిరితీర్చును గొంతుకకు, దారోవకమనం కలిగిస్తుంది. పెప్పి-వాడవంటిం తని వైద్యులు నిపారను చేస్తారు.

పెప్పి సెవింబండి.

PEPS

క్రిమి సంహారకరమైన గొంతు, రామ్మ చేబెల్లు.

మద్రాసు సోరీ ఏజెంట్లు. దాదా ౨౦ పెప్పి, పార్కుటోను, మద్రాసు-8.

మేలు చేసిన ముఱి

“నీకెంత డబ్బుంటే మాత్రం, ఎంతమంది నౌకర్లుంటే మాత్రం, ఎన్ని మేడలుంటే మాత్రం నోటికి వచ్చినట్లు తిట్టడానికి నీ కథికారం ఎవరిచ్చారు? ఎప్పుడో డబ్బిచ్చానని యిప్పుడు మొత్తుకుంటే లాభమేముంది అప్పుడే అడగక పోయావా: మొహాన్న పారేస్తును.” అని గంగన్న వెంకన్నను బుకాయిస్తున్నాడు. వెంకన్న కొంచెం మెత్తని మనిషి: మాట్లాడలేక పోతున్నా మెల్లమెల్లగా ఘాటైన మాటలే ఒదుల్తున్నాడు. ఆ మాటలు వింటూంటే గంగన్నకు అరికాలి మంట నెత్తికెక్కుతుంది. ఇద్దరూ ఘర్షణ పడుతుండడం చూచి ఆపీధిలోని నలుగురు పెద్దలు వచ్చి విడిపించి అసలు సంగతేమిటని అడిగారు. వెంకన్న యిలా అన్నాడు.

“రెండు సంవత్సరాల క్రితం, మన ఊరులో సాలికేట కాలిపోయిన సంగతిమీకు తెలుసు అప్పుడు లాగో లబోమంటే, యీ గంగన్నకు రెండొందల రూపాయలు యిచ్చాను - కొంప కట్టుకుంటానంటే. అవి అడిగితే అదిగో యిదిగో అని జరిపాడేకాని యిప్పటివరకూ యివ్వలేదు. ఇప్పుడు కొంచెం ఘాటుగా అడిగితే అసలుడబ్బు యివ్వనే లేదం

టున్నాడు. పైపెచ్చు నోటికివచ్చిన మాటలు కూస్తున్నాడు.”

“ఏం, గంగన్నా! వెంకన్నగారు చెప్పింది నిజమేనా?” అని ఓపెద్ద మనిషి అడిగాడు “అదేంటండీ! మీరూ అలాగే అంటారు. వెంకన్నగారి దగ్గర డబ్బు బదులు పుచ్చుకోటానికి నేనేం కొండ్రలేని వాడననుకుంటున్నారా. ఐదు కుంచాల మాన్యం ఉంది. అది అమ్మి అప్పుడు ఇల్లు కట్టాను.”

గుణ్ణం వెంకట్రాజు

‘అయితే వెంకన్నగారు ఊరికే నీమీద నింద వేస్తున్నారా’ అని అందుకున్నాడో పెద్దమనిషి.

‘ఏమో లెండి. ఆయన కాస్త ఉన్నవాడు-ఎలాచేసినా చెల్లుతుంది’ అని ఏమేమో వాగుతుండగా మునసబుగారు రావడంచూచి అందరూ లేచారు. గంగన్నకు మునసబుగార్ని చూడడం తడవుగా గుండె నీరై పోయింది. మునసబుగారు ఎంత దయగలవారో అంత కఠినులు. ఎవరైనా తప్పుచేసి లేదన్నారా - వాడిచర్మాలు లాగే వారు. లేదా తప్పు ఒప్పుకున్నాడా వాడికి నష్టం లేకుండా, స్వల్పనష్టాలు యాయనే భరించేవాడు. తెలివైన వాడు, గౌరవనీయడు. అందుచేత గంగన్న ఏం జరుగుతుందో అని భయపడుతున్నాడు.

మునసబుగారు చుట్ట ముట్టించి వీధి అరుగుమీద కూర్చున్నారు. వంపుతిరిగిన పేముబెత్తం ప్రక్కనే ఉంది. క్రింది అరుగుమీద పెద్ద మనుష్యులు కూర్చున్నారు, ఊరి కరణం, మిగతా నౌకర్లు అరుగు ప్రక్కనే నిలబడ్డారు. మునసబుగారికి జరిగినదంతా విన్నవించాడు వెంకన్న. ఈవార్త ఎప్పుడు ప్రాకిందో ఊళ్లో జనమంతా అక్కడికి ఒచ్చేళ్ళాగు. ఎవ్వరూ కిక్కురుమనటం లేదు.

‘వెంకన్నగారూ! మీరు గంగన్నకు యిచ్చిన సొమ్ముకు నోటుగాని, సాక్ష్యముగాని ఏమీలేదు గదా?’ అన్నారు మునసబుగారు.

‘అవునండీ, ఆనేళ నేను కాకి నాడనుండి వస్తుంటే మధ్యలో వలో కలుసుకొని ఎలా అయినాన రే రెండు వందలుసాయంచేస్తే, కొంపనిలబడేతుంది. లేకపోతే ప్రాణాలు నిలువునా పోతాయి’ అని కాళ్ళా వేళ్ళా పడ్డాడండి దాంతో నేను జాలిపడి మట్టిచెట్టుక్రింద నిల్చిపడి రెండు వందలు యిచ్చానండీ. సమ్మకంగల వ్యక్తి గనుక నోటు వ్రాయించుకో లేదు. ఇప్పటికిది జరిగి రెండు సంవత్సరాలైంది.’

‘ఏం గంగన్నా! వెంకన్నగారు చెప్పిందానిలో ఏమైనా తప్పుంటే చెప్పకుంటావా?’

“అంతా తప్పేనండీ బాబయ్యా! యీ రోజుల్లో నోటూ, పాటూ

★ మేలుచేసిన మట్టి ★

లేకుండా ఎవరితరారు బాబయ్య డబ్బు?"

ఏం తీర్పు చెప్తారో అని అందరూ గ్రుడ్లు మిటకరించి చూస్తున్నారు. మునసబుగారు మరోచుట్ట వెలిగించారు. అంతా నిశ్శబ్దంగా చూస్తున్నారు. 'అయితే వెంకన్నగారు! మీకు ఆ మట్టిచెట్టు తప్ప ఇంకో సాత్ర్యం ఏమీ లేదన్నమాట. సరే బావుంది. మీరు వెళ్లి ఆ మట్టిచెట్టును ఇక్కడకు తీసుకురాగలరా' అన్నారు. అందరూ నిశ్చేష్టులయ్యారు. మునసబుగారి కేమైనాపిచ్చి యెత్తిందా అనుకున్నారు.

'చెట్టు ఎలా వస్తుందంటే యిక్కడకి' అన్నాడు వెంకన్న?

'నేను రమ్మన్నానని చెప్పి' అన్నారు మునసబుగారు.

ఇహ చేసేదిలేక, మునసబుగారిని కాదనలేక, వెంకన్న మట్టిచెట్టు దగ్గరకు వెళ్ళాడు. అందరికీ అయోమయంగా ఉంది.

వెంకన్నగారు వెళ్ళిన అరగంటకు మునసబుగారు గంగన్నను ప్రశ్నించారు 'గంగన్నా! ఈ పాటికి వెంకన్న మట్టిచెట్టు దగ్గరకు వెళ్ళగలడంటావా?'

'ఇంకా వెళ్ళలేదంటే, అది యిక్కడకు నుమారు రెండుమైళ్ళుంటుంది. పైగా చెటువుగట్టున దారి వర్షం మూలన బావుండదు.' అన్నాడు గంగన్న.

ఇది అందరూ విన్నారు. గంగన్న మాటలు, మునసబుగారి ప్రవర్తన, వెంకన్నగారు చేస్తున్న పని చూస్తూ

వుంటే ప్రజలందరికీ బుర్రలు చెడిపోతున్నాయి.

సరే! ఉదయం గం 10 లకు వెళ్ళిన వెంకన్న, మధ్యాహ్నం గం 12 లకల్లా మళ్ళీ 'చెట్టు మాట్లాడలేదని చెప్పాడు వెంకన్న మునసబుగారితో.

'అక్కర్లేదోయి! చెట్టు యిక్కడకు రాకుండానే అంతా నాకు తెలిసిపోయింది. గంగన్న డబ్బు పుచ్చుకున్నమాటనిజమే. అది నీకు గంగన్న యిస్తానని కూడా ఒప్పుకుంటున్నాడు' అని అనడంతోనే జనమంతా చెవులకు బాగా పని చెప్పి వినడం మొదలెట్టారు. గంగన్న వణుకుతున్నాడు.

మునసబు మరోచుట్ట వెలిగించాడు. బెత్తం పట్టుకొని లేచాడు. అందరితో యిలా అన్నాడు 'వెంకన్నను నేను చెట్టుదగ్గరకు ఎందుకు వెళ్ళమన్నానో మీకు యీపాటికి తెలిసేఉంటుంది. చెట్టేమిటి యిక్కడకు సాత్ర్యం యివ్వడానికి రావడం ఏమిటి? ఇది జరుగుతుండని నేను వెంకన్నను పంపలేదు. గంగన్న నిజాయితీ తెలుసుకోవాలని యిలా చేశాను. చూడండి. మీ రందరూ వింటుండగానే, వెంకన్న చెట్టుదగ్గరకు వెళ్ళిన తరువాత గంగన్నను నేను అడిగాను 'వెంకన్న చెట్టుదగ్గరకు వెళ్ళగలడా అని'. దానికి గంగన్న చెప్పిన జవాబు మీరు విన్నారు. 'లేదంటే అది యిక్కడికి నుమారు రెండుమైళ్ళుంటుంది. పైగా చెటువు

గట్టున ఉంది. వర్షం కూడా,' అని చెప్పాడు గదా, గంగన్న! గంగన్నేగాని వెంకన్నగారు కాకినాడ నుంచి తిరిగి వచ్చేటప్పుడు మట్టిచెట్టు క్రింద రెండువందలూ అప్పు పుచ్చుకొని వుండకపోతే, ఆ మట్టిచెట్టు ఇక్కడకు ఎంత దూరముందో గంగన్న కెలా తెలిసిందీ? నిజంగా మట్టిచెట్టు క్రింద రెండువందలు పుచ్చుకోబట్టే ప్రశ్న వేయగానే మట్టి, జ్ఞప్తికి వచ్చి, వెంటనే దాని దూరం, ఉనికి చెప్పగలిగాడు. దీనిని బట్టి గంగన్న నూటికి నూరుపాళ్ళు రెండువందలు వెంకన్నగారికి యివ్వవలసిందే! అని గంగన్నవైపు తీక్షణంగా చూచి, చేతి బెత్తంతో ఛటాలున వీపునకొట్టాడు. దెబ్బతో గంగన్న చేసినతప్పు ఒప్పుకొని మునసబుగారి కాళ్ళపైబడ్డాడు. మునసబుగారిని బ్రతిమలాడుకున్నాడు.

మునసబుగారు దయ తలచి గంగన్న తరపున రెండువందలూ వెంకన్నగారికిచ్చారు. ఇంకెప్పుడూ నోటులేండే డబ్బు ఎవ్వరికీ యివ్వవద్దని వెంకన్నగారికి వార్షింగు యిచ్చారు. రెండువందలూ తీరేవరకు తన పాలేరుగా ఉండమని గంగన్నకు చెప్పారు. మట్టిచెట్టు చేసినమేలుకు వెంకన్నగారు దానికి కృతజ్ఞత చెప్పటానికి పనుపు కుంకుమ పట్టుకెళ్ళారు. 'సాత్ర్యమిచ్చిన మట్టి' చెట్టని యిప్పటికీ దానికి పేరు. జనం ఆవేశా, యిప్పుడూ తండాప తండ్రిలుగా వెళ్ళిదాన్ని చూస్తూంటారు.

భర్త, ఆలస్యంగా ఇంటికి వస్తూ:— “ఇవ్వాలి ఇంత కొన్న పూలకుండి ఎవ్వరైనా పొద్దుపోయిన దాకా ఎక్కడు బద్దలు గొడితే వంచేస్తావ్?”
 న్నానో చెప్పకో!”
 భార్య:— “నాకిం దా కే తెలిసిందా?”
 తెలిసింది లేండి; మీ క థ “అయితే, రెడీగావుండు, మీరు చెప్పండి, అదికూడా దాన్ని ప్పడే నాన్న చూసుకో వింటాను.”
 ★ కుండా తన్ని కిందపడేశారు. ★

★ జరిఅంచు తెల్లచీర ★

(16-వ పేజీ తరువాయి)

అని ఎలా చెప్పడం?
 నూది మేకులమీద, ముళ్ళబొంకలమధ్య నిల్చున్నట్టుగా నిల్చాంది.
 ఇంతలో, వాడు చీరలమేటిలోంచి పైకి తీసేడు.

జరి! జరి! జరిఅంచు తెల్లచీర!
 తాచుపాముని చూసినట్టుగా జడుసు కొంది విశాలాక్షి.

దూరంగా, దూరంగా, ఈ విషాన్ని దూరంగా తీసేయండి.

“ఎంతటి?”

“ఇరవై రెండు”

అతను జంకిజంకి, భయపడిభయపడి,

“కొంచెం...కొంచెం అయినా... తగ్గ దంటారా?” అనేసరికి

“ఇదేం కుక్రవారం సంతకాదు, చేరా లాడానికి” అనే మాటల్తో కొట్టేడు వాడు.
 చెబ్బ తగలగానే కదలడానికి భయపడ్డ నాన్న:

“పోనీ...మరొరకం...కొంచెం తక్కువ! ఖరీదువి...” అనేలోపునే వాడు.

“లేవండి, బాబుగారూ, లేవు” అని అవ మానకరమైన అతిమర్యాదతో అన్నాడు.
 సాపంతా అతి నిశ్శబ్దం.

వాడు వెటకొరంగా నవ్వవైనా నవ్వ లేదు.

కనకారావులు నవ్వకుండానే అవమా నించగలరు.

ఈకనకారావులనెత్తురుదూడ్డంఎప్పుడు?! అందులో నా తెల్లచీర తడవడం ఎప్పుడు?!

(కోధజ్వాలవిశాలాక్షిని దహించేస్తోంది. సాపులైట -

చెబ్బతిన్న గొడ్డలా కనిపించే ఈ వృద్ధు డెవ్వరు?

“నేవద్దంటే ఎందుకు విన్నావుకాదు నాయనా!”

“అంత ఖరీదు లుంటా యనుకోలేడ”

నెత్తుకే ఖరీదుగాఇచ్చినా దొరకని వస్తు వులు!!

దహించుకుపోయే విశాలాక్షిని ముంచేయ డానికి ఉప్పెన వస్తోంది.

ఒక్క జరిఅంచు తెల్లచీర!

కుక్కి మంచంలో కూలబడి కూర్చొన్న విశాలాక్షి కొట్టుకుపోతూ చూస్తోంది.

ఇంట్లో,

కష్టపడి కష్టపడి వెలిగే “కుపాసుదీపం”; ఫిజిక్స్ పుస్తకం చిక్కుల్లో ఇరుక్కున్న అన్నయ్య; పదమూడోఎక్కం గరికల్లో

పడిలేచే తమ్ముడు; నిద్దర పట్టినతల్లి; అగ్ని దొరకనితండ్రి; విడవకుండా ఉండని చిన్న తమ్ముడు.

విశాలాక్షికి ఏడుపు వస్తోంది.

అన్నయ్యకి ఫిజిక్స్ పాఠం అర్థంకాదు. తమ్ముడికి పదమూడోఎక్కం చస్తేరాదు. అమ్మకి నిద్దరపట్టడం అనేదిఉండదు. నాన్న అగ్నికోసం వెతుకుతూనే ఉంటాడు. చిన్న తమ్ముడు విడవక తప్పదు.

ఇవా నా వెలగలేనిదీపం ఎంతసేపు వెలి గ్గలదు? ఎంతసేపు వెలుగుతుంది?

- నేనేడవను,

అనుకొన్న విశాలాక్షికి మరింక ఆగ కుండా ఏడుపువస్తోంది.

కుక్కిమంచంలో కూలబడి కూర్చొన్న ఈ పదహారేళ్ల ఆడపిల్ల వికధారగా, వరద వరదగా ఏడుస్తోంది.

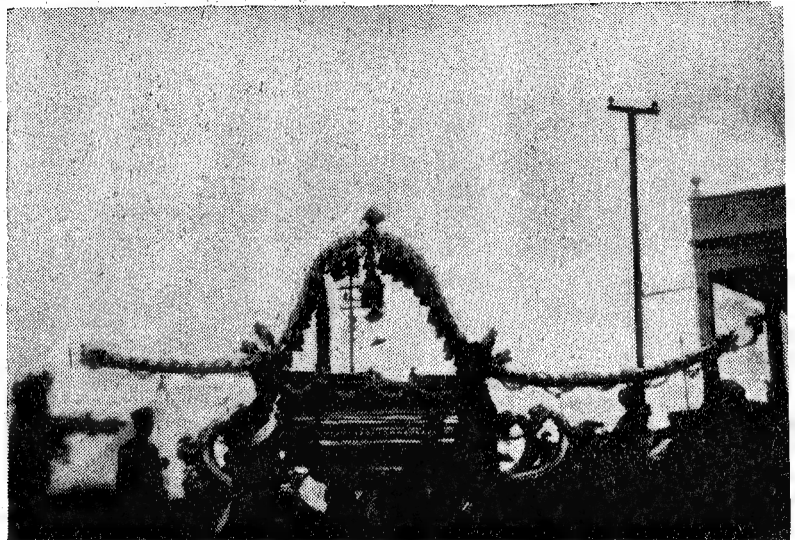
ఇది మెరుపులేని మబ్బు. ఇది తెరిపిలేని ముసురు. ఇది ఎంతకీ తగని ఎండ. ఇది ఎప్పుటికీ తెల్లవారని చీకటి రాత్రి. ఇది గ్రీష్మం. ఇది శిశిరం. ఇది దగ్ధంచేసే దవా నలం. ఇది రక్కల్ని రాల్చేసే వైరాళ్యం-

ఒక్కటి! ఒక్కటేసుమండీ! ఒక్క జరిఅంచు తెల్లచీర ! ★

టా మ్ సా యర్

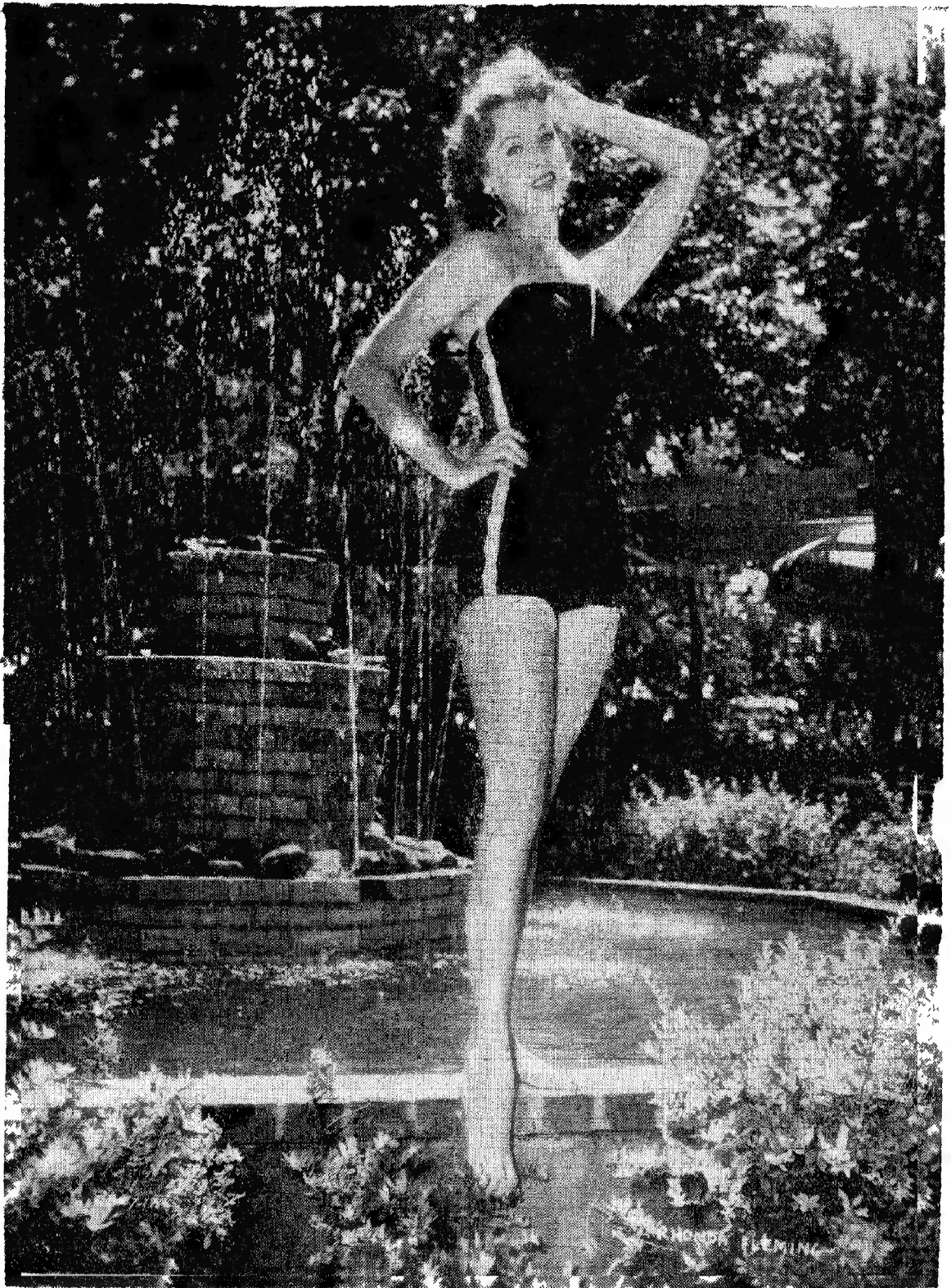
వెల: 2-0-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మదరాసు.

మైసూరు మహారాజాగారి పల్లకి

ఫోటో: వి. సత్యనారాయణ రెడ్డి, మైసూరు.

పారమౌంటీ వారి ఫ్రీ-డీ చిత్రం "ట్రాసిక్ జోన్"లో రోండా ఫ్లెమింగ్.

★ మన దేశంలో ఫిలిం ఎకాడమీ ఆవశ్యకత ★

మన

దేశంలో తప్ప, చలనచిత్ర పరిశ్రమ బాగా అభివృద్ధి పొందిన ప్రతి దేశంలోనూ సినిమా కళకు, టెక్నిక్ కు సంబంధించిన ఎకాడమీలు వున్నాయి. నటన, దర్శకత్వం, స్క్రిప్టు రచన, ఫోటోగ్రఫీ, సౌండ్ మొదలైన వివిధ శాఖలలో విద్యార్థులను తర్ఫీదు చేయ

—ఎన్నార్

డంగా నైజే నేమి, ఆయా శాఖల్లో ప్రవీణులైన వారికి బహుముతులివ్వడంగానైతే నేమి, టెక్నిక్ లో కొత్తదారులు తొక్కి అభివృద్ధిపొయ్యడం వారిని ప్రోత్సహించడంగానైతే నేమి ఈ ఎకాడమీలు కృషి

చేస్తున్నాయి. వీటిని నిర్వహించేది ఆయా దేశాల్లోని సినిమా పార్శిశామికులే. తమ తమ ఆదాయాల్లో కొంతభాగం ఈ ఎకాడమీల నిర్వహణకు వారు ఉపయోగిస్తారు. అమెరికా, బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్, ఇటలీ మొదలైన దేశాల్లో ఇటువంటి ఎకాడమీల కృషి మూలంగా సినిమా టెక్నిక్ ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది.

మన దేశంలో చలన చిత్రనిర్మాణం బాగా అభివృద్ధి పొందినప్పటికీ మాట నిజమే గాని, ఈ అభివృద్ధి శాస్త్రీయమైన పద్ధతుల్లో జరగలేదు. అందుచేత మన చిత్ర నిర్మాణాభివృద్ధిలో సర్వతోముఖమైన అరాజకం ప్రబలివున్నది. పెట్టుబడి, ప్రొడక్షన్, టెక్నిక్ మొదలైన అన్ని విషయాల్లో ఈ అరాజకానికి గురి అవుతున్నాయి. టెక్నిక్ విషయంలో ఇక్కడికి దిగుమతి అయ్యే హాలీవుడ్ చిత్రాలలో ఏరకం కొత్త దనం కనిపించినా మన వాగు గుణిగా అనుకరించడం కనిపిస్తోంది. హాలీవుడ్ లో శాస్త్రీయంగా కనుక్కోబడి, ఒక నిర్దిష్ట ప్రయోజనం కోసం ఉపయోగించబడే ప్రతి టెక్నిక్ లో 'నానల్టీ'ని మనవారు ప్రయోజన రహితంగా అనుకరించడం ఎక్కువైంది. మనకు నలభయ్యేళ్ళు సినిమా చరిత్ర ఉన్నప్పటికీ సినిమా టెక్నిక్ కి సంబంధించిన ఒక్క ఎకాడమీ గాని, ఫిక్చర్ రిసెర్చ్ కేంద్రం గాని నాలుగు నాళ్ళ పాటు నడిచేది లేక పోవడం కోరదనీయం.

ఈ మధ్య సిగ్నల్ నివాసి మూనాస్ గారు పాతిక లక్షలు పెట్టి ఒక ఉచ్చు చిత్రం తీశారు. ఇంత భనం వృథాగా వెచ్చించి ఎందుకూ కొరగాని చిత్రం తీయడంకంటే, దాన్ని సద్వినియోగం చేయ్యడానికి ఆయనకి మరొక మార్గమే దొరకలేదా అని పలువురు సహృదయులు విచారించారు. ఉదాహరణకి ఆ సమయంలో ఆయన మద్రాసులోనే చక్కని ఫిలిం ఎకాడమీ ఏర్పాటుచేసి వుండొచ్చు. అందులో నటీనటులు, ఫోటోగ్రాఫర్లు, డైరెక్టర్లు, సౌండ్ ఇంజనీర్లు కాగోత వారికి తర్ఫీదు ఇవ్వడం, సినిమా రంగాలో ప్రావీణ్యం కనబరచిన వారిని, రిసెర్చ్ చేయగోత వారిని ప్రోత్సహించడం చేస్తే ఎంత బాగుండేది! దీనివల్ల మూనాస్ గారు తనకు ప్రీతి పాత్రమైన సినిమా కళకు ఎంతో శాశ్వతమైన, ఆదర్శవంతమైన మహాపకారం చేసి వుండేవారు!

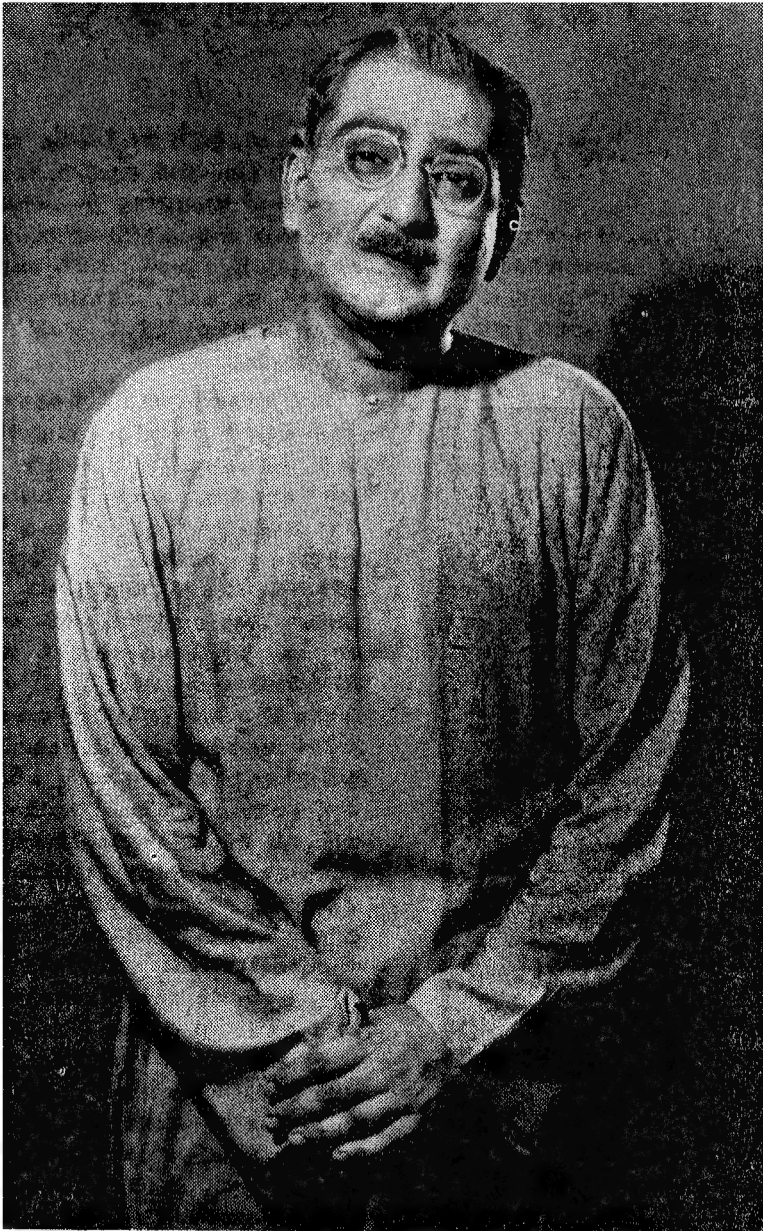
సోవియట్ డైరెక్టరు ఐజెన్ శ్టీన్ విగ్గర

అస్సరల్లాంటి రాజపుత్రికల చిత్రాలు చూపిస్తుంటే ఏదీ సచ్చక తన ఉహాసుందిరి మీదనే చలన చిత్ర నిలిపిన చందనరాజు.

విజయవాడ "చంద్రహారం"లో ఎక. టి. రామారావు, రేలంగి, సూర్యకాంతం.

ప్రసాద్ ఆర్ట్ పిక్చర్లువారి "మెంపుడు కొడుకు"లో ఎస్. వి. రంగారావు.

మనదేశంలో పిలిం ఎకాడమీ అవశ్యకత

ఫీలిం డైరెక్టర్లు సేర్వకున్న బ్రిటిష్ డైరెక్టర్లు హెర్బర్ట్ మార్బల్ మాస్కోలో తన అనుభవాలను గూర్చి ఒక వ్యాసం వ్రాశాడు. (హెర్బర్ట్ మార్బల్ ప్రస్తుతం బొంబాయిలో వుండి ఇంగ్లీషు, హిందీలలో ఒక చారిత్రిక చిత్రం తయారు చేస్తున్నాడు. ఈయన వటుడు, డైరెక్టరు, కవి, రచయిత కూడాను)

ఈ వ్యాసాన్ని ఈ దిగువ తర్జుమా చేస్తున్నాను.

"మాస్కోలోని 'హెయర్డ్ స్టేట్' ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సినిమా అనే సంస్థలో నేను మూడేళ్ళపాటు విజెన్ స్టీన్ దగ్గర విద్యార్థిగా వున్నాను. ఈ సంస్థలో నాలుగు కాఖులున్నాయి: డైరెక్టింగ్, నటన,

స్క్రిప్చరడన, ఫోటోగ్రఫీ. బ్రిటిష్ డైరెక్టింగ్ కాఖుకు విజెన్ స్టీన్ ప్రధానాచార్యుడు.

ఈ సంస్థకు సొంత స్టూడియో ఉన్నది; అన్ని దేశాలనుండి సేకరించిన ఈ థియేటర్లను చిత్రాల లైబ్రరీ ఉన్నది. నేనక్కడ చదువుకునే రోజుల్లో కోర్సు కాలపరిమితి నాలుగున్నరయ్యేళ్లు వరకూ వుండేది. మూడేళ్ళపాటు విద్యాలయంలోనే థియేటర్, ప్రొడక్షన్ రెండూ అభ్యసించాలి. మిగతా ఏడాదిన్నూ స్టూడియోలోనూ, లాండ్రింగ్స్ లోనూ ప్రొడక్షన్ వర్కు సేర్వ కోవాలి. డైరెక్టర్ కోర్సుకి సుమారు ముప్పయ్యే స్టూడుంటు సేర్వవారు. వీటిలో తత్వశాస్త్రం (ఫిలాసఫీ), ఆర్థిక శాస్త్రం (హిస్టరీ ఆఫ్ ఎకనమీస్), సాంఘిక శాస్త్రం (సోషియాలజీ), లలితకళలు, ప్రపంచ చలనచిత్ర, నాటకరంగ చరిత్ర, సినిమేయారడన, ఎడిటింగ్, నటన, మనస్తత్వ శాస్త్రం (నైకాలజీ), నాటక నిర్వహణం రేడియో, ఫీలిం నిర్వహణం, ఫోటోగ్రఫీ, లైటింగ్, మేకప్, సెట్ డిజైనింగ్, స్టూడియో నిర్వహణం మొదలైనవన్నీ ఉండేవి.

మే తం విద్యాలయం అంతటిలోకి విజెన్ స్టీన్ దగ్గర విద్యాభ్యాసం చేసే అవకాశం లభించిన ప్రతి విద్యార్థి తన చాలా అదృష్ట వంతుడని గర్వపడేవాడు. సినిమా కళను గూర్చిన అన సిద్ధాంతాల్ని, స్వప్నాల్ని ఆచరణలోకి తేగలిగేటట్లుగా తన విద్యాభ్యాసాన్ని తర్ఫీదు చేయాలని ఆయన అనుకునేవాడు: "ప్రకృతి పరిణామానికి దారిన సిద్ధాంతాలు ఏ అర్థాన్ని ప్రతిపాదించాయో, సంఘ పరిణామానికి మార్గ సిద్ధాంతాలు ఎటువంటి అర్థాన్ని చచ్చాయో, అటువంటి అర్థాన్నే కళకు ఇవ్వగల సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించడమే నా జీవితాశయం. కళాసృష్టి ఎందువల్ల జరుగుతోందీ, అసలు కళాసృష్టి అంటే ఏమిట, అనే రహస్యాన్ని భేదించడానికి ప్రయత్నించడమే నా లక్ష్యం," అని విజెన్ స్టీన్ విద్యార్థులతో చెప్పేవాడు.

క్లాసులో విజెన్ స్టీన్ ఇచ్చే ఉపన్యాసాల్ని, మా ప్రశ్నల్ని, ఆయన సమాధానాల్ని, చర్చనీ వ్రాసుకునేందుకు ఇద్దరు స్టెనో గ్రాఫర్లు ఎప్పుడూ రెడీగా ఉండేవారు.

ఆయన బోధించే పద్ధతి ఎలా వుంటుందో నిజంగా జరిగిన ఒక ఉదాహరణ ద్వారా చెబుతాను. మేక్స్ వీయర్ నాటకం 'జూలియన్ సీజరు'లో మూడో అంకం, మొదటి రంగాన్ని, అంటే సీజరు హత్యచేయబడే దృశ్యాన్ని నాటక రంగంమీద నిర్వహించమని ఆయన ముమ్మల్ని ఆదేశించేవాడు.

దీనికోసంగాను ముక్తాను నాలుగు ముతాలుగా విభజించబడింది. ప్రతి ముతాలోని విద్యార్థులూ కూడా బలుకొన్ని ఆద్యక్షాన్ని ఎల్లా నిర్వహించాలో, రంగస్థలం ఎలావుండాలో కాగితంమీద వివరంగా వ్రాసుకోవాలి. తరవాత ఒక్కొక్కముతా మిగతా ముతాల ఎదుట ఆద్యక్షాన్ని నటించి చూపించాలి. ఇదంతా సమగ్రంగా ఉండనక్కర్లేదు; ప్రతివాడూ తన జైరెక్కయితే ఎలా నిర్వహిస్తాడో చూపించడమే దీని ప్రయోజనం.

మొదట ఆద్యక్షాన్ని సాంఘిక, రాజకీయ, చారిత్రక దృక్పథాలతో విమర్శించి వ్యాఖ్యానించే వాళ్లం. తరవాత ఆద్యక్ష్యంలోని సారాంశం, సంఘటనలు, శిల్ప చాతురి, రూపకల్పన, పాత్రలు, సంభాషణలు, మొదలైన అంశాలన్నీ వివరంగా చర్చించేవాళ్లం. దృశ్యం లోకల్లా అతిముఖ్యమైన సంఘటనలను గుర్తు పెట్టుకునే వాళ్లం. తరవాత ఆద్యక్షాన్ని సీక్వెన్సులుగాను, సీక్వెన్సులను ఉపసంఘటనలుగాను విభజించేవాళ్లం.

తరవాత ఒక్కొక్క సీక్వెన్సుకూ సెటింగ్ వివిధంగా వుండాలో నిర్ణయించే వాళ్లం. ఉదాహరణకి 'జూలియన్ సీజరు' లోని యీ దృశ్యం నిర్వహించ

సోవియట్ యూనియన్ లో ఇందిరా గాంధీగారి పర్యటన

డంలో ఒక చిత్తవస్తుంది. కొంతభాగం సెనేట్ మందిరం వెలుపల, కొంతభాగం సెనేట్ మందిరంలోపల జరుగుతుంది. షేక్ స్పియర్ రోజుల్లో రంగస్థలంమీద

ఈ చిత్త ఎలా పరిష్కరించే వాగు? మేము ఎలా పరిష్కరిస్తే బాగుంటుంది? (50-వ పేజీ చూడండి)

విశాఖపట్టణంలో వినోదాచారి "దేవదాసు" శతదినోత్సవ సందర్భంలో లక్ష్మీటాకీసులో తీసిన ఛాయాచిత్రం : ముందుపరుసలో పేకేటి, నాగేశ్వరరావు, సావిత్రి, వేదాంతం రాఘవయ్య, డి. ఎల్. నారాయణ మున్నగువారున్నారు.

ప్రశ్నోత్తర సమాధానము

సి. హెచ్. వి. వి. ప్రసాదరావు-విజయవాడ.

నేటి చిత్రాలు కేవలం వినోదం కొరకే గాని, విజ్ఞాన విషయకంగా వాటినుండి ఏమీ ఆశించవద్దన్న వాసన గారి అభిప్రాయంతో మీ లేకేభవిస్తారా?

—వాసన గారు తమ అభిప్రాయంతో కాకుండా వికీర్ణించినట్లు తోస్తుంది. “అవ్వ య్యార్” చిత్రంలో వినోదానికి ఆశ్చర్య ప్రాధాన్యం ఇవ్వకుండా, ధర్మ ప్రచారానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. ప్రజలకు రాయితో మరెంతవరకు వికీర్ణవిస్తారు? ఉపదేశం చేయగల అర్హత నిర్మాతలకు లేదని వాసన గారు రిదివరలో అన్నప్పటికీ

“అవ్వయ్యార్” ద్వారా ప్రజలకు ధర్మోపదేశం చేయడానికి ఆయన ప్రయత్నించారు.

* * *

ఎన్. సి. హెచ్. విరాచారి

—విజయనగరం.

మన దేశము ఎల్లప్పుటికీ వ్యవసాయ దేశముగానే యుండవలయునని యుద్దేశపడి బిమల్ రాయ్ “దో-బిహూ-జమిన్” తీసినట్లు తోచుచున్నది. ఈ విషయములో బిమల్ రాయ్ తో మరెంతవరకు వికీర్ణవిస్తారు?

—మన దేశం ఎల్లప్పుటికీ వ్యవసాయకంగానే ఉండాలని, పరిశ్రమలు అక్కర్లేదనీ

ఈ రోజుల్లో ఎవరూ వాదించరు. “దో-బిహూ-జమిన్” చిత్రంనుంచి మీరు చెప్పిన అర్థం తీయడానికి ఆధారం లేక పోలేదు. అయితే చిత్రంలో ముఖ్య విషయం అడికారు. దేశం పారిశ్రామికంగా మారుతోందనీ, ఈ మార్పునకు చిన్నరైతులు బలి అవుతున్నారనీ ఆ చిత్రం చూపిస్తోంది. కంభూ పొలంలో జమిందారు ఫ్యాక్టరీ నిర్మించడం దేశంమీద భక్తితో చేసిన పనికాదు; స్వలాభంకోసం చేసిన పనే. తన పొలంలో ఫ్యాక్టరీ కట్టడంవల్ల దేశానికేదో ఉపయోగం కలుగుతుందని భావిస్తే కంభూ తన పొలం అమ్ముడానికి అంగీకరించే వాడేమో.

మద్రాసు అద్వైతప్రాజెక్టు నువారి “రోహిణి”లో రంగారావు, లంకావర్మ.

చిన్న టైతులకు జీవనాధారం లేకుండాచేసి ఎవరో కొందరి స్వార్థప్రయోజనాల కోసమే పరిశ్రమలు పెంపొందించే ప్రయత్నం చేశారు.

* * *
భుజ్యమూర్తుల కొండలరావు, పెనికేరు, రాజాజీ సినిమాలు చూడవద్దంటారు. ప్రకాశం గారు 'అవ్వయ్యార్' వంటివి చూడవద్దంటారు. ఎవరిని అనుసరించ మంటారు.

—“అవ్వయ్యార్” చిత్రంలో రాజాజీ కొవాలనే భక్తి వగైరాలు ఉన్నాయి కనుక బహుశా అటువంటి చిత్రాలు చూడ వచ్చునే అయిన అంటారు.

‘ధర్మ సందేహము’ అన్న దానిని వివరిస్తారా?

—ధర్మాన్ని గురించి వచ్చిన సందేహాన్ని ధర్మ సందేహం అంటారు.

* * *
పి. డి. జయపాలు—బడ్డేలు.

వివేకావారి “జీవదాసు”లో జీవదాసు పొడ పాటలో “నుడి యెడమయినే చూసే

పాటులేదోయ్, ఓడిపోలేదోయ్” అనే వాక్యమునకు నిజమయిన అర్థ మేమిటి?

—సాధారణంగా చాలా సినిమాల్లో పాటలు సంగీతం కోసం వ్రాయబడతాయి కనుక వాటిని సంగీతం కోసమే విని ఆనందించడం మంచిది. అర్థం కోసం వెదకడం మొదలిడితే వెదకదగినంత అర్థం కనిపించదు.

* * *
“కాంత శ్రీ”—విలూరు.

“చండిరాణి” సినిమాలో చండి అడవిని విడిచి నగరమునకువచ్చి కోటలో ప్రవేశిస్తుంది. అప్పుడు టైటింగ్ చూస్తే పగలు లాగుంది. ఆ తరువాత చంప గదిలోనికి ప్రవేశిస్తుంది. చంపను నిద్రనుండి మేల్కొల్పుతుంది. కొంచెము సేపయిన తరువాత శబ్దము విని దానీది వస్తుంది. వచ్చి “పీడకల వచ్చిందా? పడుకో” అని వెళ్ళి పోతుంది. అప్పుడు రాత్రిలాగుంది. ■ సంఘటనలు జరిగినప్పుడు రాత్రా? పగలా?
—మన చిత్రాల్లో సాధారణంగా టైటింగ్ దారి టైటింగ్ దీ, వేళ (Time) దారి వేళదీ.

పి. బాలకృష్ణారెడ్డి—తేల్చుకోలు.

తెలుగుభాషలో ఏ నాటికయినా టైక్కి కలర్ చిత్రాలు వస్తాయని ఆశిస్తామన్నదా?

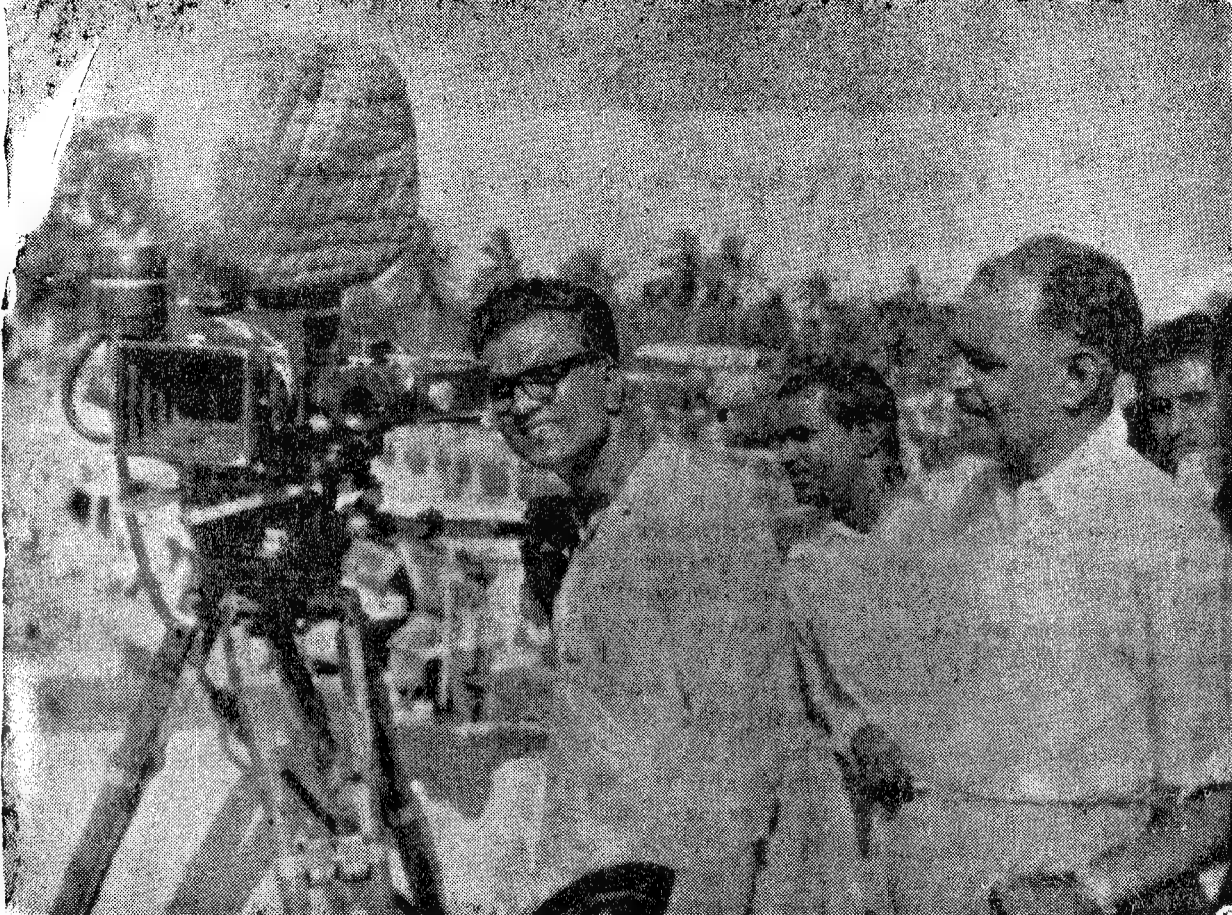
—ఏ నాటికో చెప్పలేం గాని, ఏ నాటికో ఒక నాటికి టైక్కికలర్ చిత్రాలేకాదు, బ్రిటిష్ చిత్రాలు కూడా తెలుగులో వస్తాయి. రావణదానికి ఆధారం ఏముంది?

గొప్ప గొప్ప వాళ్ళంతా విశేషంగా ప్రశంసించారు. కాని శ్రీ ఎన్నార్ “అవ్వయ్యార్” చిత్రాన్ని విమర్శించారు, ఎందువలన?

—కారణాలు ఆవిమర్శలోనే చెప్పారు గదా.

ప్రస్తుతం ఇటలీ, జపాను దేశాల చిత్రాలకు పెద్ద గౌరవము ఇవ్వబడుతున్నది అన్నాను, ఎందువలన?

—ఇటలీ నుంచి వరసగా వాస్తవిక చిత్రాలు వస్తున్నాయి. జపాను నుంచి టెక్నిక్ లో కొత్తదార్లు తొక్కి చిత్రాలు వరసగా వస్తున్నాయి. ఇదే వాటిపై గౌరవానికి కారణం కావచ్చు.

ఆలంమార్ లో “వెంపుడుకొడుకు” బోక డోర్ షూటింగు కెమెరాలోనుండి స్క్రూన్ నుండి డైరెక్టరు ప్రసాద్; ప్రక్కనఉన్నది కెమెరామెన్ ఆది ఇరాని వెనక ఉన్నది; ప్రొడక్షన్ మేనేజర్లు లింగం.

హాహా! వారి "ప్రతిజ్ఞ"లో సావిత్రి, సీత, మధు, సారంగపాణి.

వ సదేశంలో పిలిం ఎకాడమీ ఆవశ్యకత

(47 వ పేజీ తరువాయి)

ఈ ప్రయత్నం చివరికి సాధ్యమవుతుంది. రంగస్థలం మీద ఎంతోమంది వివిధంగా సంచరించుచున్న వారిలో నాన్న బట్టి పెట్టింగ్ ను నిర్ణయించే వాళ్ళం.

అతిరహస్య ఆద్యక్షానికి యథార్థ వాతావరణం ఇవ్వడం గుర్తింపజేసేవాళ్ళం. అంతేకాదు, గ్రాంథు, వివిధగ్రంథాలు, రంగస్థలంపై వివిధమైన వస్తువులు, మనుషులు - ఉదాహరణకు, సీత తిరువాతి వస్త్రాలను, వస్త్రాధిగ్రాహకులు ఎలా ఉండాలి అని ప్రశ్నించుచున్నామని నిర్ణయించే వాళ్ళం. ఇంకొకటి ప్రజాసమాహారంలోని అభివృద్ధి, ఒక నిర్దిష్ట ప్రయోజనం కోసం (సేవకావాలి) కామక్కుర్చున్న కుటుంబాల కదలికలూ - ఈ రంగస్థలంపై సాధ్యమవుతుంది.

... అందున సీతలో నాటకం మీద ముందు పర్వతాచేసే కోణాల్లో కలిగిన

నిష్పాదనలు జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని ప్రస్తుతము.

ఉదాహరణకి, సీతలో హత్య దృశ్యంలో 'షే' స్పియర్ హతాశుగా లాటిన్ మాటలు ఎందుకు వాడాడు? హత్య చేయబడుతున్న సీత "ఎక్కటూ బ్రూటే" (నావ్యూకాడానా, బ్రూటన్!) అని లాటిన్ లో అంటాడు. ఆ స్పృహ కల్గి అత్యంత ప్రధానమైన షేక్స్పియర్, థియోడోరీకాన్ని వలెబుచ్చడానికి మూలాలుభావ చాలదు. అనేక అత్యంత ప్రయత్నమైన వ్యక్తిగతా తప్పుకత్తి పోటు పొడిచినప్పుడు అమెరికాపాఠశాలను మాటల్లో చెప్పించడం ఎలా? పూర్తి నిశ్చలమో, బాధాపూరితమైన సంగీత ధ్వనులో, లేక, 'షే' స్పియర్ చేసినట్లు ఇంగ్లీషు వదలేసి సీతలో మాతృభాష యైన లాటిన్ భాష ఉపయోగించాలి! ఈవిధంగా విశిష్ట ఆసమయను వివరించే వాడు.

దీనితరువాత ఒక్కొక్క ముగాయేవచ్చి దృశ్యాన్ని ఎటించడం జరిగింది. క్రొవ్వులో ఎక్కువ, బల్బు దొరికితే వాటిని సరిగ్గా ఉపయోగించే వాళ్ళం. మగ్నెటోమీటర్ బ్లౌక్ లోగ్గమీద డిజైన్లుకూడా గీసినా పే వాళ్ళం. ఒక్కొక్క ముగాయే దృశ్యం ప్రదర్శించుటే మిగతావారూ, విశిష్టతను తినుతిను విమర్శాభిప్రాయాలు వల్లించే వారు.

దీనితో మాపనిలో ముదిటేస్తుంది ముగిసేది. ఇంతవరకు నాటకంగా ప్రదర్శించడం మాత్రమే జరిగింది. తరువాతి అనేక దృశ్యాన్ని వైలెంట్ చిత్రంగా నిర్మించే విధానం నేర్చుకునే వాళ్ళం. ముదట ఆ దృశ్యాన్ని 'షేక్స్పియర్' గా వివరించాలి. ఇక్కడ విశిష్ట సీమా భాషానికే ప్రసాదించిన కొత్తసిద్ధాంతం అవసరం కలుగుతుంది దాని పేరే 'మాంటేస్కీ' లేక, ఎడిటింగ్. ఎడిటింగ్ కు విజన్ లీన్ ఇచ్చిన అర్థం వరు, మిగతావాళ్ళు ఇచ్చిన అర్థం వరు. ప్రతికళలోనూ శిల్పభాగానిది సంబంధించి సంతకరకూ ఎడిటింగ్ అనేక

లేండే పని జరగవని ఆయన నిరూపించాడు. గండు విభిన్నమైన భావాల సంఘటనల ద్వారా సురక్షిత భావం ఉత్పన్నమౌతుందని ఆయన బోధించాడు. దీనికి చైనీస్ భావనలనుంచి ఉదాహరణ లిచ్చాడు. చైనీస్ భావ బొమ్మల ద్వారా అర్థాన్ని తెలియజేస్తుంది. తిలుపుబొమ్మ + చెరు బొమ్మ = రహస్యంగా పొందివినడం; నోరు + పత్తులు = పొడదడం; కత్తి + గుండె = గుఱుట.

“నూం టేజ్ అం టే ఇడే” అని విజెన్ స్టన్ నిర్దాంతీకరించాడు.

సినిమాకళ నాటకరంగంలోంచి ఆభివృద్ధి, పరిణామంపొంది ఉద్భవించినదే. కనుక మాకునులో ముందు నాటకంగా ప్రదర్శించడం అయిన తర్వాత సైలెంట్ చిత్రంగా చిత్రీకరించడం నేర్చుకునే వాళ్లం. ప్రతినిద్యార్థి తనకు ప్రాధాన్యం వచ్చినా రాకపోయినా, తన తీయడలచుకున్న

ప్రతిపాటను పూర్తివివరాలలో సహజంగా బొమ్మవేసి చూపించాల్సిందే. ప్రతి దైర్య క్షమా తన మనస్సులో ఉహించుకున్న పాటను బొమ్మ రూపంలో అర్థజైరక్కు రుకూ, ఫోటో గ్రాఫర్ కూర్చున్నచో చూపించగలిగి ఉండాలని విజెన్ స్టన్ పట్టు పట్టేవాడు.

ఆతిరవాత ‘హాలీవుడ్ సీజర్’ లోని అదేదృశ్యాన్ని శబ్దచిత్రంగా అయితే ఎలా నిర్మించాలో నేర్చుకునేవాళ్లం. ఆతిరవాత వర్తచిత్రంగా నిర్మించడం నేర్చుకునే వాళ్లం. దీన్నిబట్టి విజెన్ స్టన్ సినిమాకళ తాలూకు వివిధ చారిత్రిక దశలను (సైలెంట్ చిత్రం, శబ్దచిత్రం, వర్తచిత్రం) విద్యార్థులకు కరతీలామలకం చేసే వాని గ్రహించవచ్చు.

ఈ ఎక్స్ ప్లెరిమెంటు వల్ల చాలా తగ్గదా ఫలితాలు కలిగవని వేరే చెప్పవచ్చు. ఒకే దృశ్యాన్ని నాలుగు

విధానాలలో ప్రదర్శించేటప్పటికీ, మూడు ముప్పులకు రకాల ఫిల్మ్ ట్రీట్ మెంట్లు తయారయ్యేవి. ప్రతిదీ యథార్థంగా ఆచరణలో పెట్టడానికి వీలైనంత సమగ్రంగా తయారయ్యేది.

పైన చెప్పినదంతా విజెన్ స్టన్ విద్యా బోధనలో ఒక పద్ధతిమాత్రమే. ఆయన ఇంకా భిన్నభిన్నమైన పద్ధతుల ద్వారా ఫిలిం డైరెక్టు బోధించేవాడు.

మేము విద్యాభాసం పూర్తయి పల్లి పోయే రోజున ఆయన అన్న ఆఖరు మాట లివి: ‘మీరు మీ మొట్టమొదటి చిత్రం నిర్మించడానికి ఉపక్రమించే ముందు నన్ను, నూం టేజ్ ను గురించి నేను చెప్పిందీ అంతా మరిచిపోండి. ఇక్కడ మీరు చిత్రంతీసే పద్ధతి నేర్చుకున్నారు; అక్కడ మీరు యథార్థంగా చిత్రం తీయాలి. యథార్థంగా చిత్రం తీస్తుంటే గాని, మీరు నేర్చుకున్న దాంట్లోని సత్యాసత్యాలు వ్యక్తం కావు.’”

శ్రీ రాజరాజేశ్వరి వారి “లక్ష్మి”లో కృష్ణకుమారి, రేలంగి, హేమలతమ్మారావు, భానుమతి.

సినిమా వార్తలు

రుగ్బీ, థియేటర్—6) ప్రచురణ: రచన
జి.సి. లిసిట్ చిత్రక: చల రు. 1-8-0.

సెన్సార్ కమిటీలో చిక్కుకున్న చిత్రాల జాబితాలో కొత్తగా చేరిన చిత్రం కోహిలేవారి "ప్రతిజ్ఞ". ఈ చిత్రం మొదట సెన్సార్లకు చూపినప్పుడు వారు చిత్రాన్ని పూర్తిగా నిరాకరించారు. తరువాత వారికి, నిర్మాతలకు సమాధానం కుదిరి వందువల్ల కొద్దిమార్పులు చేస్తే చిత్రాన్ని అంగీకరించడానికి సెన్సార్లు ఒప్పుకున్నారు. దీని ఫలితంగా ఆ చిత్రంలో సుమారు రెండువేల అడుగులు తగ్గించి ఈ సెల్యూటులోగా నిశుదల చేయడానికి నిర్మాతలు నిశ్చయించారని తెలుస్తోంది.

* * *

ఘంటసాల బలరామయ్యగారు తీస్తున్న జానపద చిత్రానికి ఈసేల తొమ్మిదో శేదీ మధ్యాహ్నం రేవతి స్టూడియోలో ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. షూటింగ్ కూడా ప్రారంభమైంది. ఈ చిత్రంలో అంజలి దేవి, ఎన్. టి. రామారావు, ముక్కామల ప్రధానపాత్రలు ధరించుతున్నారు.

సారథీవారు తయారుచేస్తున్న చిత్రానికి "అంతా మనవాళ్లే" అని పేరుపెట్టారు. ఈ చిత్రానికి దర్శకుడు తాపీ చాణక్య. చాలవరకూ తయారైందని, త్వరలో విడుదలకు సిద్ధంకాగలదని తెలుస్తోంది.

కృష్ణ పిక్చర్సువారు కొత్తగా ఒక జానపద చిత్రం ప్రారంభించారు. దీనికి యోగానందగారు దర్శకత్వం నిర్వహిస్తున్నారు.

స్వీకారం.

రాడికల్ హ్యూమనిస్టు: రాడికల్ హ్యూమనిస్టు పుద్గమ (తెలుగు) వార పత్రిక. సంపాదకుడు— డి. గోపాలకృష్ణ మూర్తి: కార్యాలయం తెనాలి: చల రు. 0-8-0.

థామస్ టెఫర్నన్: జీవితచరిత్ర: ఇంటియన్ యూనివర్సిటీ పబ్లికర్స్, (కాశ్మీర)

"ఒరేయ్, నువ్వు మరి కోతి వై పోతున్నావురా?" అని కొడుకుని తండ్రి మందలిస్తూ ఇలా అడిగాడు. "కోతి అంటే తెలుసా?"

"తెలియకేం? కోతికి పుట్టి నడేగా కోతి?"

* * *

"నాన్నా, మన పూర్వీకులు కోతులట, నిజమేనా?"

"ఏమో తెలియదు. నా పూర్వం వాళ్లలో కోతులు లేవు; మీ అమ్మ వైపున వున్నారేమో?"

సోవియట్ యూనియన్ లో భారత చిత్రకళా ప్రదర్శనం.

మంటారావం

(9 వ పేజీ తరువాయి)

కంతధ్వనులు విగ్రహ విసరావడంవల్ల ప్రేతుకులు అటు తిరిగారు. కాని అప్పటికే అందరికీ కథలో ఆసక్తి నశించింది. అయినా నటులు విక్రాంతినుంచి లేచారు. 'బంగారు చేప' నెవరి కివ్వాలి అని తర్కించారు. 'బంగారు చేప' గుణగణాలను ప్రశంసించి అర్హులైన ఉంటారని యోచించారు. నటులకు ఇంత వ్యవధి వట్టుతున్నదే కాని చివరికి వా రెవరిని నిర్ణయిస్తారో ప్రేతుకు లప్పుడే గ్రహించారు. ఆమె ఫ్లాండర్స్ రాజుమారి! అయితే నాటకం ఇంకా అంతవరకూ సాగలేదు. మధ్యలో మరొక అవాం తరం వచ్చింది. అతిథులవేదిక వెనుకద్వారం తెరుచుకుంది. బోర్నోస్ కార్డినల్ తీవిగా ప్రవేశించారు. ప్రతీహరి విగ్రహా ప్రకటించాడు. ప్రేతుకులందరూ వేదికపై పు తిరిగారు. నటులు అగిపోయారు.

ప్రవర్తనకులైన నంతుగలో పాట్లాంటారు. నేటి ఉత్సవంలో అవినీతి, నిక్షేపం శేవి పాటించనవసరం లేదు. ఇంక మతాధికారిని మన్నించాలనే నిర్బంధంకూడా అనవసరమే. ఎవరేమిఅన్నా, ఎవరు దూషించినా ఇటువంటిరోజున అధికారులు కనీ విసవట్లు, తప్పించుకు తిరుగుతారు.

కార్డినల్ తన అతిథుల సత్కారం గమనించడంలో నిమగ్నుడైనాడు. ఈ అతిథుల ప్రవర్తనమాని రెండురోజులుగా కార్డినల్ విసుగుచెంది ఉన్నాడు. అధికారంలోకాని సామాజిక వ్యవస్థలో కాని అతిథులు కార్డినల్ తో పోల్చడానికి అర్హులుకారు. వారిని సత్కరించడం అతడికి బాధ కలిగించింది. అతిథివరంలో రకరకాల వారున్నారు. చివరికి ఫ్లాండర్స్ రాజుగారి దర్శిక్కుడా అతిథిగా రావడం మరింత చిరాకు కలిగించింది. ప్రతీహరి అతణ్ణి మొదట అటకొయించాడు. తరువాత, మనగనానూనాని వాని...

కుక్కింటి వాసుగాడితో ఇందిర అన్నాలాట ఆడుతోంది. వాళ్లగోల భరించ లేక ఇందిర అమ్మ యింటల్లోంచి కేకేసింది:

“ఇందిరా, అంత కాకిగోల చేయ కుండా నెమ్మదిగా ఆడుకోరాదటే?”

“ఈ ఆట నెమ్మదిగా ఆడటానికి వీల్లేదే అమ్మా! వాసూయేమో. ఇంటి కాలస్యంగా వచ్చే నన్నా, నేనేమో నువ్వు...” అని ఇందిర నమాధాన మిచ్చింది.

★ ఘంటారావం ★

చిన్నబాలిక వచ్చింది. ప్లాండర్స్ రాకుమార్తె కీమే ప్రతినిధి అన్నమాట.

బంగారుచేపకోసం - అనగా ఫ్రెంచి రాకుమారునికోసం - వీసెన్కీ, ప్లాండర్స్ రాకుమారికి తగవు తీరలేదు. ఇంక క్రిస్తుడేవుని తల్లి - మేరీకన్య - తీర్పు చెప్పవలసిందే. తీర్పు రాకుమారి పరంగానే జరిగిపోయిందని అందరికీ తెలుసు.

ఇంత జరుగుతున్నా ప్రేక్షకులు ఆసక్తి చూపలేకపోతున్నారు. కవీశ్వరుని నుండే వ్రయ్యతాతోంది.

ఇంతలోనే మరొక అంతరాయం సంభవించింది. అతిథి కోపెనోలా లేచి వేదికపైనుంచే ప్రేక్షకుల్ని సంబోధించి ఉపన్యసించ సారంభించాడు. ప్రేక్షకుల కోలాహలంలో ఉపన్యాసం కొంత విసపడలేదు. కోలాహలం తగ్గగానే ఇలా చెప్పాడు: “అక్కడ రంగస్థలంమీద ఏం జరుగుతోందో ఏం తెలియడంలేదు. అక్కడ వాళ్ళెందుకు కీమలాడుతున్నారో తెలియదు. పోనీ కొట్టుకొన్నా కొట్టుకోరు. ఇంతకంటే కున్నీలు మాడ్చడం మేలు. అసలీవారే ఇక్కడ జరిగే దేమిటి. ఇవారే పండగ ప్రజలందరిదీ. మూర్ఖాగ్రేసరుని ఎన్నిక జరగాలి. ఆ నాటకం ఆపేసి, అసలు పండగ చేసుకోడం మంచిది. ఈ పండగ మాడేశంలో విచిత్రంగా జరుగుతుంది. ఇక్కడ ఈ శ్రాట అదే పద్ధతిని ఎన్నిక జరుపుదాం. జనంలోనించి ఒక్కొక్కరే వచ్చి తెరలోనుంచి ముఖాలు చూపాలి. అందరిలోకీ వికృతిరూపి యెవడో వాణ్ని మూర్ఖాగ్రేసరుడిగా ఎంచుకుంటాం. ఏమంటారు? ఈ పద్ధతి బాగుందా లేదా?”

జనం చప్పట్లు కొట్టి సమ్మతి తెలిపారు. గ్రెగోర్ కి మార్పు వచ్చిపట్టయింది. ఒక స్తంభాన్ని ఆనుకుని నిలబడలేక నిలబడ్డాడు. నటినటులు రంగస్థలంమీద చిత్రప్రతిమల మాదిరి నిలబడిపోయారు. కవీశ్వరునికి మాట పడిపోయింది.

కన్ను మూసి తెరిచేటంతలో కొందరు రంగస్థలంమీద కేగబడ్డారు. నటినటులు పరదాల్లోకి పారిపోయారు. ప్రేక్షకులు

కొందరు మధ్య పెద్దరంధ్రం ఏర్పడేలాగ తెర చించివేశారు.

కార్మిల్ ఇంక భరించలేక లేచాడు. రాచకొర్రాలు మించి పోతున్నాయనే వంకతో నిష్క్రమించాడు. అతనివెనుక కొందరు నిష్క్రమించారు. రాయబారవర్గం మాత్రం వేదికపై మిగిలారు. కోపెనోలా ప్రేక్షకులందరికీ నాయకుడైనాడు. వేదికపైనుంచే ఆజ్ఞ లిచ్చి ఏర్పాట్లు చేయిస్తున్నాడు. జనమంతా అటూ ఇటూ కదిలిపోతున్నారు.

ముఖాకృతుల పరీక్ష ప్రారంభమయింది. తెరమధ్యలోనుంచి రకరకాల ముఖాలు ఒకటి వెంట ఒకటి కనపడి అద్భుతమాతున్నాయి. ఒక్కొక్క ముఖాన్ని చూసి ప్రేక్షకులు గొల్లుమని నవ్వుతున్నారు. ఉన్నత ప్రలాపాలు చెలరేగుతున్నాయి. ప్రపంచంలో మనుష్యులు ఎంత వికృతాకృతి భరించగలరో ఇక్కడ బోధపడుతున్నది రోష క్వష భీభత్సాది సకలభావాలూ ఆకృతి భరించి ప్రత్యక్షమాతున్నాయి. పిన్న వయస్కుల మొదలు శిశువుల వరకూ అందరూ పోటీ చేస్తున్నారు. నక్క చూపులు, తోడేలుకోరిలు, వరాహమూర్తులు అన్నీ కావస్తున్నాయి. అంత టంతట ప్రజల ఉన్మాదం వితిమిరుతున్నది. మందరమంతా ఆయో నుయంగా ఉంది. అకస్మాత్తుగా ఒక్కసారి అందరూ ఏక కంఠంతో అరిచారు. తెరలో చూసేసరికి కొందరు ఉత్తిపడ్డారు. ‘మూర్ఖాగ్రేసరుడు’ ఎన్నుకోబడ్డాడు. తెర వెనుకనుంచి అతడిని తీసుకువచ్చారు.

ఇంతకంటే వికృతాకారం, భీకరాకారం ఉండబోనుం డంటే నమ్మడం కష్టం. అతడితో ఎవరూ పోటీ చెయ్యలేరని అందరూ అంగీకరించారు. పైకి వొంగి ముఖానికి అతికినట్లున్న పెద్ద బండ ముక్కు, గుర్రపుడొక్కవలెనున్న మూతి, కనుబొమ్మల దట్టపు వెంట్రుకలలో మూసికొనిపోయిన ఒక కన్ను, గొగ్గిపళ్ళు, పెదవులు దాటి చొచ్చుకుని వచ్చిన ఒక కోరపన్ను, జీవంలేనట్లు కిందికి వేలాడుతున్న కింది తలపెదవి, వెనక్కు తోసుకుపోయిన గడ్డం, అన్నిటికీ మించి జగుప్పు, ఆశ్చర్యం, విషాదభావాలు విశి తమై ఉట్టిపడే ముఖకవళిక చూసేవారికి భయోత్పాతం కలిగించింది. వికటాటహాస మనుకున్న అతడి ముఖభంగిమ సహజస్థితిమైనదేనని తెలిసినప్పుడు ప్రజలు ఆశ్చర్యకృతమైపోయారు. అసలు మనిషి ఆకారమే ఒక వికృతిహాసం. శరీరానికి తగనంత పెద్దతల; తల నిండా ఎర్రని జాటు అట్టలు కట్టవుంది. తలకంటే ఎత్తైన గూని, గడ్డాన్ని తాకి ముందుకు చొచ్చుకు వచ్చిన చాతీ, కొడవశృంగల వంగిన దొడ్డి కాళ్ళు, పెద్దపెద్ద పాదాలు, వంకర తిరిగినా ఇనుమును వండగల బలిష్ఠమైన చేతులు—ఈ ఆకారాన్ని చూసి స్త్రీలు, శిశువులు కెవ్వమన్నారు. అందరినీ విదలించి నిలబడ్డాడు ఒంటి కన్ను రాకాసి. ఇంత వికృతాకారంలో ఇంతటి మహాశక్తి ఎలా వున్నదో ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. ఒక మహాశక్తి సంపన్నుడైన దానవుని ముద్దగా పోగుచేసి మనిషి ఆకారంలో పోతపోసినట్లు న్నాడు.

చాలమంది అతణ్ని గుర్తుపట్టారు. “క్వాసిమోడో, క్వాసి మోడో” అని కేకలు మిన్నుముట్టాయి.

“చర్చిలో గంటలు కొట్టేవాడు.”

“నాటర్ డావ్ చర్చిలో తిరిగే గూనివాడు.”

“ఒంటికన్ను రాకాసి.”

స్త్రీలు కళ్లు మూసుకొన్నారు.

“అబ్బ! ఎంత భయంకరంగా ఉన్నాడు.”

“సైతాన్ భూమికి పంపిన రాక్షసుడు.”

“సైతాన్.”

“రాత్రినేళ నాటర్ డాక్టర్ చర్చి ప్రక్క ఇళ్ల కత్తులమీద తిరుగుతూవుంటాడు.”

“ఆమధ్య ఒక రాత్రి మా ఇంటి కప్పమీదనించి వొంగి ఇంట్లోకి తొంగిచూశాడు. మొదట మనిషనుకోలేదు. భయపడి పోయాను.”

“మా యింటిమీద ఒకసారి చీపురుకట్ట వొదిలేసి పక్కాడు.”

“మంత్రకత్తెలకి గురు వసుకుంటాను.”

“చేతబడి చేస్తాడట.”

“దయ్యాలతో భూతాలతో వీడికి స్నేహంకూడా.”

ఈమాదిరి వర్ణనలకి అంతులేదు. క్వెసిమోడో రంగస్థలంపైన నిలబడ్డాడు. ఒకడు అతణ్ణి సమీపించి తిన్నగా ముఖంలోకి చూసి ముఖమీదనే పకౌలన నవ్వాడు. క్వెసిమోడో ఒక్క మాటైనా మాటాడకుండా అతణ్ణి ఒక్క చేత్తో నడుంపట్టి ఎత్తి పదిఅడుగుల దూరానికి విసిరివేశాడు. “అమ్మో” అంటూ వాడు ఎముకలు విరిగి ఏడువ నారంభించాడు.

కోపెనోలా ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. గబగబ వేదిక దిగి వెళ్ళి క్వెసిమోడో మూపు తట్టాడు. క్వెసిమోడో కదలలేదు. “నీవంటి బలవంతుణ్ణి ఎక్కడా చూడలేదోయ్! మనం కుస్తీ పడదామా ఒకసారి?” అన్నాడు.

క్వెసిమోడో జవా బివ్వలేదు.

“ఏమిటి? నీకు చెబుడు కూడానా?” అన్నాడు ఆశ్చర్య పోయి.

క్వెసిమోడో నిజంగా బధిరుడు. కోపెనోలా మరొకసారి మూపు తట్టాడు. గిరుక్కున తిరిగాడు క్వెసిమోడో. వెంటనే వెనక్కు చూకాడు కోపెనోలా. అందరూ ఎడమిచ్చారు. క్వెసిమోడో చుట్టూ పదిభారల దూరం తప్పకున్నాడు జనం.

“చెవిటివాడు పాపం” అన్నది ఒక వృద్ధవనిత.

కోపెనోలా తేరుకుని అన్నాడు: “ఇంక వీడికి లేని వికార మేమిటో!”

“నొడ్డికొట్టె...అయినా నడుస్తాడు. ఒంటికన్ను-అయినా నునకంటే చురుగ్గా చూస్తాడు. మాట్లాడాలంటే చెవుడు అడ్డు. ఎల్లా వీడితో?”

“తల్పుకుంటే మాట్లాడగలడు. గుడిగంటలు వాయింపడం వల్ల చెవుడొచ్చింది. మూగవాడు కాదు.”

“మూగతనం కూడా ఉంటే అక్కడికి పూర్తి అవును.”

“ఓ కన్ను ఎక్కువ కూడా వుంది.”

ఈలోగా కుంటివాళ్ళు, గుడ్డివాళ్ళు, వికారులు, శబ్ద గోంగలు మొదలైన ప్రవీణులందరూ చుట్టుప్రక్కల వెదికి, అట్ట లతో ‘కిరీటం’ తయారుచేసి, బల్లచెక్కల పల్లకి ఒకటి తేచ్చారు. ‘మూర్ఖాగ్రేసరు’నికి కిరీటం ధరింపచేశారు. క్వెసిమోడో అడు పెట్టలేదు. పల్లకి అనే బల్లమీద తీవిగా కూర్చున్నాడు. పన్నెండు

దాసీది ఖంగారుగావచ్చి యజమాను రాలితో చెప్పింది: “అయ్యగారికి బోజు వాడువీదో సార్పిలుఇచ్చి వెళ్లాడమ్మా; అది తెరిచి తెరవగానే అయ్యగారు మూర్ఛపోయారు. త్వరగారండి.”

యజమానురాలి మొహం నంతో పంతో వికసించింది.

“కలకత్తా కంపెనీవాళ్లు నెక్లెసు వగలించారన్నమాట.”

మంది ‘మూర్ఖులు’ పల్లకి నెత్తారు. పొలిశేకలతో బొబ్బలతో ఒక మంతా మూర్ఖాగ్రేసరుని ఊరేగింపుతో నగరవిధులవెంట బంటలు వేరారు.

4

ఇది జరుగుతున్నంతసేపూ గ్రింగ్లర్ నిశ్చేష్టుడై చూస్తూ ఉండి పోయాడు. కొంతసేపటికి శభాసుందిరం ఖాళీ అయి పోయింది. “పీడా పోయిందిలే” అని చేతులు విడల్పుతున్నాడు. రంగస్థలం వెనుక చూశాడు. బాండ్ మేళం లేదు; వాద్యాలతో సహా మేళంఊరేగింపులో కలిసిపోయారు.

కవిత్యరుడు కుందిరంనుంచి వైటపడ్డాడు. ఇక్కడ నలుగు రైదుగురు విద్యార్థులు చేరి మాట్లాడుకుంటున్నారు:

“గ్విలావ్కి ఒక పెద్ద భవనం ఇచ్చారుట ప్రభుత్వం.”

“ఎవరు? చరిత్ర రచించేవాడేనా?”

“అవును. నెలకి వెయ్యి ఇస్తారుట.”

“అబ్బా!”

కవిత్యరుడు చెవులు నిక్కబాడుతుకు విన్నాడు. “అంత డబ్బే!” అనుకున్నాడు.

“అదుగోరా ఆ అమ్మాయి.”

“ఎవరు?”

“ఎమరల్డా”

“ఎమరల్డా!”

“ఈ మాటలకి అక్కడక్కడ చేరిన జనం అందరూ అటూ ఇటూ చూడడం మొదలెట్టారు.

“ఎమరల్డా? అంటే?” అన్నాడు గ్రింగ్లర్. “ఇదేదో ఈజిప్టునించి వచ్చిన పేరుకొబోలు” అనుకున్నాడు.

(ఇంకావుంది)

చెదిరిన చీకట్లు

(11-వ పేజీ తరువాయి)

దన పెట్టావ్! మీదు నిజంగా గుండెలు దీసినట్లుంటుంది! అని నుదుటిపై వేలేసుకొని రెండుచిటికెలు వేశాడు. “అవును మనం నిజాయితీగాపోతే లాభంలేదు నిజాయితీ అనేది ఎక్కడో పాతపు సకాలలో తీరింది పోయినమాట దానికొప్పుడు విలువలేదు అయినా వారిజాతులందు, వైవాహికములందు ప్రాణ, విత్తి, మాన, భంగమందు” అబద్ధం పలకవచ్చునన్నార పెద్దలు తుచిరికొన్నది తనూ ఒక ‘వారిజాతి’ కోసమే వైగా ఆవారిజాతి తనకు ప్రాణ, పీయమైనది అనగా ప్రాణపీయయైన వారిజాతికోసం, మానవంతుడైన తన విత్తాన్ని వెచ్చించి యీ చీరని కొన్నాడు అందువలన యీ చీర కనుక యీ దుర్మార్గుడు లాశేస్తే యీపై అన్ని హక్కులకీ భంగంకలుగుతుంది కాబట్టి యీ చీరవిషయంలో తన అన్ని విధాల అబద్ధమాడవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది అంగువలన అతను “అఘము” ను పొందడు కూడా!

ఇంతకీ “అనాచారభయం నాస్తి అప్పుచార్య సన్నిధౌ” అన్నట్లుగా యీ కాలంలో అక్షరాలా పాటించవలసిన వేదవాక్కు “అబద్ధభయం నాస్తి అస్థీనరు సన్నిధౌ” అన్నదే! ఇంగులో సరదేహం లేదు

ఇంతలో మేనేజరుగారు పరీక్షని ముగించారు మనోహరీదేవి ఎంతో ప్రీతిగా తలనాడించింది

“ఎంతోయ్! దీని ఖరీదు” అన్నారు కేయగో వెయ్యికెట్లాతూ మేనేజరుగారు అజాపైనెంతో సహా ఖరీదు ఇచ్చేసేవాడిని!

“అచ్చే! ఎంతోనాండి అయినన్నర రూపాయలు” అన్నాడు రామారావు ముక్తి సరిగా

“అర!” అన్నాడు ఒక్కసారిగా అదిరి పడి నీలకంఠరావుగారు క్రిమతి కూడా ముఖం కీటించింది

“అర!” ఇంతయంచి చీర అంత తక్కువ ఖరీదు ఎలా ఇచ్చాడోయ్!” అన్నాడు ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ మెల్లిగా కేయలో కేసన వెయ్యి ఒక సిగరెట్టుని తీసి వెలిపించింది

“ఇందులో ఆశ్చర్యపడవలసిన అవసరం ఏమీలేదండి ఆచీర అంతకన్న ఎక్కువ ఖరీదు చెయ్యదు” అన్నాడు తాటిగా

మేనేజరుగారిముఖం వెలచెలా బోయింది ఇంతటి అనుభవం హోదా గల వ్యక్తి ఒక చిన్న చీరకు వెల కట్టలేకపోవడం. ఆ హోదాకే చిన్నతనం అంగులో ‘మంచిచీర’ అని సర్టిఫికేట్ కూడా ఇచ్చే శాదు తన క్రిమతిగారుకూడా ముక్కు మీద వేలేసుకొని భర్తనైపు దృష్టి సారించింది

రామారావు తన మాటలు కలిగించిన Effect ని పరీక్షిస్తున్నాడు అవి సంతృప్తి కరమైన ఫలితాన్నే ఇచ్చాయి మళ్ళీ అందుకున్నాడు Antonio Speech ని అనుకరిస్తూ

“అంతేనండి! ఆచీర అంతకన్నా ఎక్కువ ఖరీదు చెయ్యదు పైకి అలా మెరుస్తూ వుంటుందంటే అందులో రాతి చాలా బాగా మెరుస్తుందండి కాని పగలు మాస్తే పట్టి ఇటుకపొడిరంగు సేతుకూడా చాలా అరికే అది పగలుకాని తెలియదు

“అలాగా!” అన్నట్లుగా వారిద్దరిముఖాలు ఆశ్చర్యాన్ని ఓడిపోయిన మహావీరడి ముఖాన్ని ప్రకటించాయి

“నేనుకూడా మొదట యీలా బోల్తా పడ్డానండి (అంటే మేనేజరు దంపతులు కూడా బోల్తాపడ్డారని రూఢీ!) ఆశ్చర్య పోయి నేనూ కొట్టవాడ్ని ఇలాగే అడిగి ను ఇంత తక్కువ ఖరీదే చెప్పియ్యా! అని అంటే వారు నవ్వుతూ చెప్పారు “పంతులు గారు మీరు ఇవ్వబోమే పంతుల కానుకకి యీ చీర చాలా బాగా వుంటుంది కొన్నాళ్ళు పోయినతరువాత తిమకే తెలుస్తుంది” అన్నాడు

ఇంతలో రామారావు మాటకీ బంగారం వెంకన్న అడ్డొచ్చాడు

“పంతులుగారు! మీరు వెంకటరత్నం కొట్టే నేనా యీ చీర కొంటా” అన్నాడు ఎదో పూర్వవిషయాన్ని జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుంటూ

“అర! అవును ఆ కొట్టేనే నువ్వు కొన్నావా!” అన్నాడు రామారావు అసక్తిగా

“అవునండీ అయ్యగోదా! నేనూ స్వల్ప క్రిందట ఆ కొట్టేనే యిలాంటి చీర కొన్నానండి, కాని అప్పుడు అయిదు రూపాయలే మా యింటిది నాల్గోణులు కట్టకుండాంటేనండి కట్టకుని చాకలికి వెసిందిగదా మళ్ళీ తెచ్చి ధూసేసరికి బాబుగారు, ఏం చెప్పనరండి” చీర అంతా

మిండి మీడి అరికే అరికే అక్కడక్కడ జాడ-జాడలు పడిపోయిందండి. రంగంతా అలుముకుపోయి నన్నాసి బట్టలూ తయారయ్యింది రెండో కవులూ పూర్తిగా శైలిక శైలిక లయపోయిందండి వట్టి దండుగ!” అన్నాడు విచార నూచకంగా మొగంపెట్టి

మేనేజరు దంపతుల ఆభిమానం పూర్తిగా దెబ్బతింది

“అంతా! మోసం! మోసం!” అన్నాడు నీలకంఠం గట్టిగా మనోరమాదేవి ఆమాంతం గిర్రున ఎడమవైపుకి తిరిగిపోయి మూతి విగించేసింది కుడివైపుకి

“అవునండి! అంతా మోసమే!”

అన్నాడు రామారావు రెట్టిస్తూ నీలకంఠంగారు ఇక మాట్లాడలేక పోయారు

“అయితే ఎవరికోసం కొన్నావ్ యీ చీర?” అన్నాడు అనుభూనంగా

“మా దానీదానికండి! అది మూడేళ్ళబట్టి పడుగకి ఏదో చీర ఇవ్వని వేపుకుడింగోం దండి అయితే ఇవ్వలేను ఈసారి తప్పకుండా యీవ్వాలని అంగులో కొత్తచీర ఇవ్వాలని పట్టు పట్టిందండి దాని పోరు పడలేక ఆఖరికి యీ చీర కొన్నానండి” అన్నాడు నెమ్మదిగా చురుగ్గా ఒక్కొక్క మాటే నాగడ్చిస్తూ

అప్రయత్నంగా మేనేజరుగారు చేతిలోని చీరని రామారావు చేతుల్లోకి విసిరేశారు! ఎంత అప్రతిష్ట! ఎంత అవగాహం! ఎంత అగౌరవం! నెలకీ రెండు వందల యాభై రూపాయలు అసలు జీతం సంపాదించే యీ మేములు ఎందుకూ పనికిరాని ఒక వర్తి కత్తి చీరని ఇంతినేపు పురికొవడిస్తూ! అగెగె ఎంత అపచారం జరిగింది ప్రపంచంలో ఎంత మోసం వుంది! ఎంత ఘోరం!

చెదిరిన చీకట్లొంచి వెలిగిన నవ్వుంది ప్రక్కనే వున్న లైటు స్తంభం రామారావు ముక్కుపొట్టాడుకుండా చీరని ముడితి బెట్టి చింకలో బెట్టాడు మెల్లిగా ‘వస్తానండి’ అన్నాడు ఎంతో విషయంగా.

ఎంతో అయిదుంతో అంగీకార మూచకంగా మేనేజరుగారు తల ఆడించారు ఆ సమయంలో మాట్లాడడానికి ఆధునిక విమర్శన మనస్ఫూరించలేదు

అడుగులో అడుగు వేసికుంటూ పొక్కు బయటికి వచ్చిన రామారావు మళ్ళీ వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా ఒకే దాడు తీశాడత ఇంటివైపుకి.

సంధి-విగ్రహం

కర్త...విశ్వక్సేప సరసిహమూర్తి

అని యనుకొను
నంతలోనే -
ఉపాయ మొకటి
మనసులోన..
మెరుపల్లే
మెరిసింది.

"ఇదిదాలమా! నమస్తా రం-ఇన్నినాళ్లుగా మనమిరు
వురము - ఇరుగు పొరుగుననే నివసించితిమి - నీకు
కలిగినా ఈపద మాత్రం - కలుగు విడిచినా వెళికి
వచ్చితిని - పుణ్యస్థానికి పోతే పోవాలి - ఈ ఉల్కా
కముకటి దాపురించినది. - ఉరులుకొరికి నీను
విముక్తి చేసేది - ఘోరము పొల్పడమందా -
నీవే నీను రక్షింపుము!"

"ఈ ఉల్కాయన తీర్మ మే నాకెదురినది - నీ
సహాయమిచ్చి చూడాలని - నీను యోచిస్తా
ఈపద్యాంధ్రపుడవై నీవేయులు వచ్చావు -
నీ కవరి వలననూ హానికలుగదు - దిగులు
చేందకో మూషికమా! - మది భయము
వేడుమో పలియిందా!"

(ఇంతలోనే) ఉరులుపన్నెన కొర్రాడును
జాగిలములను వేంటనిడుకొని
వేగముగా వచ్చుచుండెను.

"మాటలలోపడి మరచిపోయితిమి;
యమకింకరుడదీ వచ్చుచుండెను;
నీట ముంచినను పాలముంచినను
నీవే దిక్కుని నమ్మితిని!"

కొర్రాడుండునూ జాగిలములునూ
సమీపానికి వచ్చే వరకూ
బిడాలమున్నా వేలను
పవిత్రుడు కొరుకునట్లు
నటియించుచుండెను.

కొర్రాడు వచ్చుచువేళను
అడుగుల నమ్మడి పనిన ఉల్కాకము
ఎగిరిపోయి వ్యక్తమున త్రావెను.

ఉల్కాకమా ఎగిరిపోవగా
నిర్భయముగ నామూషికము
వలెతాళునీటి కొరికివేసెను;
పడిపడగా ఆన కలుగుజేరెను.
మూర్ఖులమునూ పారిపోయెను.

వలనుపడిన ఆ బిడాలము
చేజిక్కినట్లు చిక్కి పారిపోయెనని
కడు విహారములూ ఆనిపాడుడు
నిశ్చేష్టుండ నిలచిపోయెను.

నిపాడుడు
నిట్టూర్పుచు -
ఆచిహ్నులు వాసి
చనిన వెనుక -
మూర్ఖులం
తిరిగివచ్చి-
పలితుని
కలుగు వేరి...

"నీకల జోవులు డొరాయన
నాప దయ జూపితివి.
అక్షణమే నీను చూడవలెనని
ఆహ్వానమే చెందుతు వచ్చియుంటిని
ఈసుంపకయి వెలికి రమ్మిక!"

(పలితుడు, కలుగులోనుంచి)
"తత్తువుతో సత్తుం చేసినా బుద్ధిమం
తుడూ పమరియుండడు. - వలెగో
పడి నీవును - కడుబడలియుంటివి.
నీనిప్పుడు వెలికి వచ్చినా - నీను
భుజయించి తీర్చుచెందెదవు. -
కాతిన నీనిక నీకగపడెను;
వచ్చిన దారిని వెడలిపోమ్మిక!"

పేరాకకుపోయిన
గోమబుడూ -
ఇగ్గు వదనుడై
వేదవిహాయును.

లంబాడా

లంబాడాలు - వీరు హైదరాబాదు సంస్థానంలో
అధిక సంఖ్యలుగా ఉన్న ఒక జాతివారు, వీరిని దేశంలో
వివిధ భాగాలలో అనేక స్థానాల్లో పనిస్తారు. వీరు దృఢగాత్రులు,
మిక్కిలి బాతుగైనవారు, వీర్యవంతులు, మొగలాయిల విజయం రోజు
లో వీరు రాజపుత్రస్థానాన్ని వదిలి, ఈ సంస్థానం చేరుకున్నారు.
ఇటీవలివరకు వీరు దేశద్రుమ్మరులుగా జీవిస్తూ, సరఫరాలను ఎద్దమీద
వేసుకుని, ఈ పెద్ద పెద్ద ఎద్దమందలను తోలుకుంటూ ఒక ప్రదేశం
నుండి మరొక ప్రదేశం చేరుకుంటూ వుండేవారు. ఇప్పుడు వీరు స్వంత
భూములలో స్థిరపడి, వ్యవసాయదారులుగా తమ ప్రజ్ఞను కనపరుస్తున్నారు.
లంబాడా శ్రీలు ఉత్తమతీ పనిచేస్తారు. వీరు సాహసోపేతులు ఎల్లప్పుడూ
ఉల్లాసంగా ఉంటారు అందరు శ్రీలవలెనే ఈ జాతి శ్రీలకు
సాదా అలంకరణ కోడమంటే విపరీతమైన మోజు వీరు లోహం,
కప్పులతో కయ్యలైన కడియాల, గాజులు, బొత్తములు, ఇతర
అభరణాలను ధరిస్తారు.

ఇండియాలో మారు
మూలలలోను నివసించే
వివిధ వర్గాలతో నిరంజన
సన్నిహిత సంబంధాన్ని
మేము ఏర్పరుచుకున్నాము
వారు తమకు కొవలసిన
పెట్రోలియం ప్రాజెక్టులకు
మామూలీ భారవధులుగా
గనుక, మేము కూడా వారి
సేవచేయడము గొప్పగా
భావిస్తున్నాము.

బర్మా-మెల్...భారత జీవితంలో ముఖ్య భాగమై యున్నది